Pali Text Society

SAMANTAPĀSĀDIKĀ

BUDDHAGHOSA'S COMMENTARY ON THE VINAYA PITAKA

EDITED BY

J TAKAKUSU

PH D (LEIPZIG), D LITT, M A (LONDON)

HON PROFESSOR, TOKYO UNIVERSITY, MEMBER IMPERIAL ACADEMY, TOKYO

AND

MAKOTO NAGAI

D LITT (TOKYO)

ASSISTANT PROFESSOR, TOKYO UNIVERSITY

VOL VI

LONDON

PRINTED FOR THE PALI TEXT SOCIETY

by

THE CEYLON DAILY NEWS PRESS, LAKE HOUSE, McCALLUM ROAD, COLOMBO, CEYLON

1947

The entire cost of this volume has been donated in memory of **Mahawaduge Abraham Perera** of "Swarnagiri", Panadura, Ceylon

nibbānapaccayo hotu

Samantapāsādikā Nāma Vinayaṭṭhakathā Khandhaka-Vaṇṇanā

NAMO TASSA BHAGAVATO ARAHATO SAMMĀ-SAMBUDDHASSA

CATUTTHA-SAMANTAPĀSĀDIKĀ

KAMMAKKHANDHAKA-VAṆṆANĀ

Cūlavaggassa pathame Kammakkhandhake tāva *Paṇḍukalohıtakā* 'tı Panduko c' eva Lohıtako cā 'tı chabbaggıyesu[1] dve janā tesam nıssıtakāpı Paṇḍukalohıtakā tv' eva paññāyantı *balavā balavam patımantethā* tı sutthu balavam patıvadatha *alamatthatarā cā*[2] 'tı samatthatarā *asammukhā katan* tı ādısu sanghadhammavınayapuggalasammukhānam vınā katam cudıtakam, appatıpucchıtvā[3] katam, tass' eva appatıññāya katam

adesanāgāmınıyā 'tı pārājıkāpattıyā vā sanghādısesāpattıyā vā ettha puıımesu[4] tīsu tıkesu navapadā *adhammena katam vaggena katan* tı ımehı saddhım ekekam katvā[5] navatıkā vuttā evam sabbe 'pı dvādasatıkā hontı patıpakkhavasena sukkapakkhesu pı ete yeva dvādasatıkā vuttā

ananulomıkehı gıhısamsaggehī 'tı pabbajıtānam ananucchavıkehı sahasokıtādīhı gıhısamsaggehı

na upasampādetabban tı upajjhāyena hutvā na upasampādetabbam, āgantukānam nıssayo na dātabbo, añño sāmanero

---

[1] Bp chasu cha°
[2] Bp *omits* cā
[3] Bp apucchıtvā
[4] Bp purımakesu
[5] Bp gahetvā

na gahetabbo *aññā vā tādisikā* 'ti āpatti sabhāgā *pāpitthatarā*[1] 'ti garukatarā *kamman* ti tajjanīyakammam *kammikā* 'ti yehi bhikkhūhi kammam katam *na savacanīyam kātabban* ti aham āyasmantam imasmim vatthusmim savacanīyam karomi, imamhā āvāsā ekapadam[2] pi mā patikkami,[3] yāva na ca[4] tam adhikaranam vūpasantam hotī 'ti evam yena codito so savanīyo[5] na kātabbo *na anuvādo* 'ti vihārajetthakatthānam[6] na kātabbam[7] *na okāso* 'ti karotu[8] me āyasmā okāsam, ahan tam vattukāmo[9] 'mhī 'ti evam okāso na kāretabbo *no codetabbo* 'ti vatthunā vā āpattiyā vā na codetabbo, ayan te doso ti *na sāretabbo*[10] *na sampayojetabban* ti aññamaññam yojetvā kalaho na kātabbo

tinnam bhikkhave bhikkhūnan ti ādi eken' ekenāpi[11] angena tajjanīyakammam kātum vattatī 'ti dassanattham vuttam tajjanīyassa hi visesena bhandanakārakattam angam niyasassa abhinhāpattikattam pabbājanīyassa kuladūsakattam[12] vuttam imesu pana tīsu angesu yena kenaci sabbāni pi kātum vattati yadi evam yam Campeyyakkhandhake vuttam tajjanīyakammārahassa nissayakammam karoti pe upasampadāraham abbheti evam kho Upāli adhammakammam hoti avinayakammañ ca[13] evañ ca pana sangho sātisāro hotī 'ti idam virujjhatī 'ti ce[14] idañ ca na virujjhati kasmā vacanatthānattato tajjanīyakammārahassā 'ti imassa hi vacanassa kammasannitthānam attho tinnam bhikkhave bhikkhūnan[15] ti ādivacanassa angasabhāvo[16] tasmā yadā sanghena sannipatitvā idam nāma imassa bhikkhuno kammam karomā 'ti sannitthānam katam hoti, tadā so[17] kammāraho nāma hoti, tasmā[18] iminā lakkhanena tajjanīyādikammārahassa niyasakammādi

---

1 Bp *inserts* tato vi *before this*
2 Bp param *for* ekapadam
3 Bp pakkami
4 Bp *omits* ca
5 Bp °nīyam
6 Bp vihāre je°
7 Bp gāhetabbam
8 Bp karohi
9 Bp *omits* 'mhī
10 Bp *inserts* bhikkhūhi *after* na
11 Bp ekekenāpi
12 Bp °kattan ti
13 Bp *omits* ca
14 Bp *omits* ce
15 Bp *omits this*
16 Bp angasambhavo
17 Bp *omits* so
18 Bp tassa

karanam adhammakammañ c' eva avınayakammañ cā 'tı vedıtabbam yassa pana bhandanakārakādīsu angesu aññataram angam atthı, tassa kātum[1] ākankhamāno sangho yathānuññātesu angesu ca kammesu ca yena kenacı angena yam kıñcı kammam vavatthapetvā tam bhıkkhum kammāraham katvā kammam kareyya ayam ettha vınıcchayo evam pubben'āparam sametı tattha kıñcā 'pı tajjanīyakamme bhandanakārakavasena kammavācā vuttā, atha kho bālassa abyattassa āpattıbahulassa tajjanīyakammam karontena bālaabyattavasena[2] kammavācā kātabbā evam hı bhūtena vatthunā katam kammam hotı, naca aññassa kammassa vatthunā kasmā yasmā ıdam pı anuññātan tı es'[3] eva nayo sabbattha atthārasa sammā vattanavatthūnı Pārıvāsıkakkhandhake vannayıssāma

lomam pātentī 'tı pannalomā hontı, bhıkkhū anuvattantī 'tı attho *netthāram vattantī* 'tı nıttharantānam etan tı netthāram yena sakkā nıssāranā nıttharıtum tam atthārasavıdham sammā vattantī 'tı attho kıttakam kālam vattam pūretabban tı dasa vā vīsam[4] vā dıvasānı ımasmım hı Kammakkhandhake ettakena vattam pūretabbam[5] eva hotı

Seyyasakavatthusmım *apıssu bhıkkhū pakatattā*[6] 'tı apıssu bhıkkhū nıccabyāvatā[7] hontı sesam tajjanīyakamme[8] vuttasadısam eva

Assajıpunabbasukavatthum[9] Sanghādısesavannanāyam vuttam

kāyıkena davenā 'tı ādīsu pan' ettha *kāyıko davo* nāma kāyıkakīlā[10] vuccatı sesapadadvaye 'pı es' eva nayo *kāyıko anācāro* nāma kāyadvāre paññattasıkkhāpadavītıkkamo vuccatı sesapadadvaye[11] 'pı es' eva nayo *kāyıkam upaghātıkam* nāma kāyadvāre paññattasıkkhāpadassa asıkkhābhāvena[12] upahananam vuccatı nāsanam vınāsanan tı attho

---

[1] Bp *omıts* kātum
[2] Bp °vasen' eva
[3] Bp esa *for* es' eva
[4] Bp pañca *for* vīsam
[5] Bp pūrıtam
[6] Bp pakatā
[7] Bp nıccam byā°
[8] Bp tajjanıye
[9] Bp °vatthu
[10] Bp kāyakīlā
[11] Bp sesadvaye
[12] Bp asıkkhanabhāvena

sesapadadvaye 'pı es' eva nayo *kāyıko mıcchājīvo* nāma patıkkhıtavejjakammādıvasena[1] telapacanārıtthapacanādīnı [2] *vācasıko mıcchājīvo* nāma gıhīnam sāsanasampatıcchannārocanādīnı[3] *kāyıkavācasıko mıcchājīvo*[4] nāma tad ubhayam sesam tajjanīye vuttanayam eva

Sudhammavatthusmım pana *anapaloketvā* 'tı anāpucchıtvā [5] *etad avocā* 'tı kın te tam[6] gahapatı therānam patıyattan tı sabbam vıvarāpetvā dısvā etam avoca *ekā ca kho ıdha n'atthı yad ıdam tılasangulıkā* 'tı yā ayam tılasangulıkā[7] nāma vuccatı, sā n' atthī 'tı attho tassa kıra gahapatıno vamse ādımhı ekā[8] pūvavıkatı[9] ahosı tena tam[10] thero jātıyā khumsetukāmo evam āha *yad eva kıñcī* 'tı evam bahubuddhavacanam[11] ratanam pahāya yam[12] kıñcıd eva tılasangulıkavacanam[13] bhāsıtam kukkutapotakaudāharanena ıdam dassetı yathā so n' eva kākavassıtam na kukkutavassıtam akāsı, evam tayā[14] n' eva bhıkkhuvacanam na gıhıvacanam vuttan tı asammukhā katan tı ādayo tıkā vuttappakārā yeva angasamannāgato[15] purımehı asadıso gıhīnam[16] alābhāyātıādīsu tattha yathā lābham na labhantı, evam parısakkanto parakkamanto alābhāya parısakkatı nāma esa nayo anatthādīsu

tattha anattho tı atthabhango *anatthāyā*[17] 'tı atthavınāsāya *anāvāso* tı tasmım thāne avasanam *gıhīnam buddhassa avannan* tı gıhīnam santıke buddhassa avannam bhāsatı *dhammıkam patıssavam na saccāpetī* 'tı yathā sacco hotı evam na karotı, vassāvāsam patıssunıtvā na gacchatı aññam vā evarūpam na[18] karotı *pañcannam bhıkkhave* 'tı ādı ekangena pı kammārahabhāvadassanattham vuttam sesam ettha uttānatthañ c' eva tajjanīye ca vuttanayam eva

---

1 Bp patıkkhıttavajja°
2 Bp °pacanaarıttha°
3 Bp °patıcchanā°
4 Bp *omıts* thıs
5 Bp na āpucchıtvā
6 Bp *omıts* tam
7 Bp tılasakkhalıkā
8 Bp eko
9 Bp pūvıko
10 Bp nam
11 Bp bahum buddha°
12 Bp *omıts* yam
13 Bp °gulī°
14 Bp tayāpı
16 Bp °gamo
16 Bp *omıts* gıhīnam alābhāyātıādīsu
17 Bp *omıts* anatthāyā 'tı atthavınāsāya
18 Bp *omıts* na

Channavatthusmim *āvāsaparamparañ ca bhikkhave samsathā* 'ti sabbāvāsesu ca[1] ārocetha bhandanakārako 'ti ādīsu bhandanādipaccayā āpannam āpattim āropetvā[2] tassā adassane yeva kammam kātabbam tikā vuttappakārā eva sammā vattanāyam pan' ettha tecattālīsa vattāni

tattha *na anuddhamsetabbo* ti na codetabbo *na bhikkhu bhikkhūhī* 'ti añño bhikkhu aññehi bhikkhuhi na bhinditabbo *na gihidhajo* ti odātavatthāni acchinnadasāni[3] pupphadasāni ca na dhāretabbāni *na titthiyadhajo* ti kusacīrādīni na dhāretabbāni *na āsādetabbo* ti na apasādetabbo *anto vā bahi vā* 'ti vihārassa anto vā bahi vā *na titthiyā* 'ti[4] padattayam uttānam eva sesam sabbam Pārivāsikakkhandhake vannayissāma sesam tajjanīye vuttanayam eva āpattiyā appatikamme ukkhepanakammam[5] iminā sadisam eva

Aritthavatthum[6] khuddhakavannanāyam vuttam bhandanakārako ti ādīsu yam ditthim nissāya bhandanādīnī karoti, tassā appatinissagge yeva kammam kātabbam sesam tajjanīye vuttanayam eva sammā vattanāyam pi hi idha tecattālīsa[7] yeva vattānī 'ti

KAMMAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

PĀRIVĀSIKAKKHANDHAKAVANNANĀ

Pārivāsikakkhandhake *pārivāsikā* 'ti parivāsam parivasantā tattha catubbidho parivāso appaticchannaparivāso paticchannaparivāso suddhantaparivāso samodhānaparivāso cā[8] 'ti tesu yo[9] bhikkhave añño 'pi aññatitthiyapubbo imasmim dhammavinaye ākankhati pabbajjam ākankhati upasampadam, tassa cattāro māse parivāso dātabbo ti evam Mahākhandhake vutto titthiyaparivāso appaticchannaparivāso nāma tattha yam vattabbam tam suvuttam eva,

---

1 Bp *omits* ca
2 Bp ropetvā
3 Bp °dasa
4 Bp titthiyādi
5 Bp °paniyakammam
6 Bp °vatthu
7 Bp °līsam
8 Bp *omits* cā
9 Bp yo so

ayam pana ıdha anadhıppeto sesā nayo,[1] yena sanghādısesāpattıyo[2] āpannā c' eva hontı patıcchādıtā ca, tassa dātabbā tesu yam vattabbam tam Samuccayakkhandhake vannayıssāma[3] ete pana ıdha adhıppetā tasmā etesu yam kıñcı parıvāsam parıvasantā pārıvāsıkā 'tı vedıtabbā *pakatattānam bhıkkhūnan* tı thapetvā navakataram pārıvāsıkam avasesānam antamaso mūlāya patıkassanārahādīnam pı *abhıvādanam paccupatthānan*[4] tı yam te abhıvādanādıkam[5] karontı, tam sādıyantı sampatıcchantı na patıkkhıpantī 'tı attho tattha *sāmīcıkamman* tı thapetvā abhıvādanādīnı[6] aññassa anucchavıkassa vījanavātadānādıno[7] abhısamācārıkass'[8] etam adhıvacanam *āsanābhıhāran* tı āsanassa abhıharanam āsanam gahetvā abhıgamanam paññāpanam eva [9] seyyābhıhāre 'pı es' eva nayo *pādodakan* tı pādadhovanaudakam *pādapīthan* tı dhotapādathapanakam *pādakathalıkan* tı adhotapādatthapanakam pādaghamsanam vā *āpattı dukkatassā* 'tı saddhıvıhārıkādīnam pı sādıyantassa dukkatam eva tasmā te tena[10] vattabbā aham vınayakammam karomı, mayham vattam mā karotha mā mam gāmappavesanam āpucchathā 'tı sace saddhā pabbajıtā kulaputtā tumhe bhante tumhākam vınayakammam karothā 'tı vatvā vattam karontı yeva[11] gāmappavesanam pı āpucchantı yeva, vārıtakālato patthāya anāpattı *mıthu yathāvuddhan* tı pārıvāsıkesu[12] aññamaññam yo yo vuddho, tena tena navakatarassa sādıtum *pañca yathāvuddhan* tı pakatattehı pı saddhım vuddhapatıpātıyā eva pañca [13] tasmā pātımokkhe uddıssamāne hatthapāse nısīdıtum vattatı Mahāpaccarıyam pana pālıyā anısīdıtvā pālım pahāya[14] hatthapāsam amuñcantena nısīdıtabban tı vuttam pārısuddhıuposathe kayıramāne[15] sanghanavakatthāne nısīdıtvā

---

[1] Bp tayo
[2] Bp °pattı
[3] Bp vakkhāma
[4] Bp °danapaccutthānan
[5] Bp °nādım
[6] Bp °dīnam
[7] Bp bījana°
[8] Bp ābhı°
[9] Bp eva vā
[10] Bp *omıts* tena
[11] Bp *omıts* yeva
[12] Bp °ka-bhıkkhūnam *for thıs*
[13] Bp *omıts* pañca
[14] Bp vıhāya
[15] Bp karıyamāne

tatth' eva nısınnena attano pālıyā pārısuddhıuposatho kātabbo Mahāpaccarıyam[1] pana pālıyā pārısuddhıuposatho kātabbo 'tı vuttam[1] pavāranāya pı sanghanavakatthāne nısīdıtvā tatth' eva nısınnena attano pālıyā pavāretabbam, sanghena gandım[2] paharıtvā bhājıyamānam vassıkasātıkam pı attano pattatthāne gahetum vattatı *onojanan* tı vıssajjanam vuccatı sace hı pārıvāsıkassa dve tīnı uddesabhattādīnı pāpunantı, aññātassa[3] puggalıkabhattapaccāsā hotı, tānı patıpātıyā gahetvā bhante hetthā gāhetha, ajja mayham bhattapaccāsā atthı, sve ganhıssāmī 'tı vatvā vıssajjetabbānı evam tānı punadıvasesu ganhıtum labbhatı punadıvase sabbapathamam etassa dātabban tı Kurundıyam vuttam yadı pana na ganhatı na vıssajjetı punadıvase na labbhatı[4] ıdam onojanam nāma pārıvāsıkass' eva uddıssa[5] anuññātam kasmā tassa hı sanghanavakatthāne nısınnassa bhattagge yāgukhajjakādīnı pāpunantı vā na vā, tasmā so bhıkkhācārena[6] mā kılamıtthā 'tı ıdam assa sangahakaranattham[7] uddıssa[8] anuññātam *bhattan* tı āgatāgatehı vuddhapatıpātıyā gahetvā gantabbam vıhāre sanghassa catusālabhattam etam yathāvuddham labhatı pālıyā pana gantum vā thātum vā na labhatı, tasmā pālıto osakkıtvā hatthapāse thıtena hattham pasāretvā, yathā seno nıpatıtvā ganhātı, evam ganhıtabbam ārāmıkasamanuddesehı āharāpetum na labhat· sace sayam eva āharantı tam[9] vattatı rañño mahāpelabhatte 'pı es' eva nayo catusālabhatte[10] pana sace onojanam kattukāmo hotı, attano atthāya ukkhıte[11] pınde ajja me bhattam atthı sve ganhıssāmī 'tı vattabbam punadıvase dve pınde labhatı 'tı Mahāpaccarıyam vuttam uddesabhattādīnı pı pālıto osakkıtvā 'va gahetabbānı yattha pana nısīdāpetvā parıvısantı, tattha sāmanerānam jetthakena bhıkkhūnam sanghanavakena hutvā nısīdıtabbam

---

1 Bp *omits these words*
2 Bp ghandım
3 Bp aññācassa
4 Bp labhatı
5 Bp odıssa
6 Bp °hārena
7 Bp °natthāya
8 Bp odıssa
9 Bp *omits* tam
10 Bp catussāla°
11 Bp ukkhıtte

idāni yā ayam sammā vattanā vuttā tattha *na upasampādetabban* ti, upajjhāyena hutvā na upasampādetabbam, vattam nikkhipitvā pana upasampādetum vattati ācariyena hutvā kammavācāpi na sāvetabbā, aññasmim asati vattam nikkhipitvā sāvetum vattati *na nissayo dātabbo*[1] ti āgantukānam nissayo na dātabbo, yehi pi pakatiyā 'va nissayo gahito, te vattabbā aham vinayakammam karomi, asukattherassa nāma santike nissayam ganhatha mayham vattam mā karotha mā mam gāmappavesanam āpucchathā 'ti sace evam vutte 'pi karonti yeva vāritakālato patthāya karontesu pi 'ssa[2] anāpatti *na sāmanero* ti añño sāmanero na gahetabbo, upajjham datvā gahitasāmanerāpi vattabbā aham vinayakammam karomi, mayham vattam mā karotha mā mam gāmappavesanam āpucchathā 'ti sace evam vutte 'pi karonti yeva, vāritakālato patthāya karontesu pi 'ssa[3] anāpatti *bhikkhunovādakasammati*[4] nāma adhipaccatthānabhūtā[5] patikkhittā, tasmā bhikkhusanghassa vattabbam bhante aham vinayakammam karomi, bhikkhunovādakam jānāthā 'ti patibalassa vā bhikkhuno[6] bhāro kātabbo āgatā ca bhikkhuniyo sanghassa[7] santikam gacchatha, sangho vo ovādadāyakam jānissatī 'ti vā aham vinayakammam karomi, asukabhikkhussa nāma santikam gacchatha, so vo ovādam dassatī 'ti vā vattabbā sā āpattī 'ti sukkavisatthiyā[8] parivāse dinne puna[9] sukkavisatthi[10] nāpajjitabbā *aññā vā tādisikā* 'ti kāyasamsaggādi garukāpatti *tato vā pāpitthatarā* 'ti pārājikāpatti sattasu āpattisu dubbhāsitāpatti pāpitthā dukkatāpatti pāpitthatarā dukkatāpatti pāpitthā pātidesanīyāpatti pāpitthatarā evam pācittiyathullaccayasanghādisesapārājikāpattīsu nayo veditabbo[11] tāsam vatthūsu pi dubbhāsitavatthu pāpittham dukkatavatthu pāpitthataran ti purimanayen' eva bhedo veditabbo pannattivajje sikkhāpade pana vatthu pi āpatti pi pāpitthā lokavajje

[1] Bp *omits* dātabbo
[2] Bp *omits* 'ssa
[3] Bp *omits* 'ssa
[4] Bp °sammuti
[5] Bp ādhi°
[6] Bp bhikkhussa
[7] Bp sangha-
[8] Bp °vissatthiyā
[9] Bp *omits* puna
[10] Bp °vissatthi
[11] Bp netabbo

pana[1] ubhayam pi pāpitthataram *kamman* ti parivāsakammavācā vuccati tam kammam akatam dukkatan ti ādīhi vā kim idam kammam nāma kasikammam gorakkhakamman ti ādīhi vā vacanehi nā garahitabbam *kammikā* 'ti yehi bhikkhūhi kammam katam, te kammikā[2] 'ti vuccanti te bālā abyattā 'ti ādīhi vacanehi na garahitabbā *na savacanīyam kātabban* ti palibodhanathāya[3] vā pakkosanatthāya vā savacanīyam na kātabbam, palibodhanatthāya[4] hi karonto aham āyasmantam imasmim vatthusmim savacanīyam karomi, imamhā āvāsā ekapadam pi mā pakkami yāva na tam adhikaranam vūpasantam hotī 'ti evam karoti pakkosanatthāya karonto aham te savacanīyam karomi, ehi mayā saddhim vinayadharānam sammukhībhāvam gacchāhī[5] 'ti evam karoti, tad ubhayam pi na kātabbam *na anuvādo* ti vihārajetthakatthānam[6] na kātabbam, pātimokkhuddesakena vā dhammajjhesakena vā na bhavitabbam terasasu[7] sammatīsu[8] ekasammativasena[9] pi issariyakammam na[10] kātabbam na okāso ti karotu me āyasmā okāsam, aham tam vattukāmo ti evam pakatattassa okāso na kātabbo[11], vatthunā vā āpattiyā vā na codetabbo, ayan te[12] doso ti na sāretabbo *na bhikkhū*[13] *bhikkhūhi sampayojetabban* ti aññamaññam payojetvā[14] kalaho na kāretabbo *purato* ti sanghattherena hutvā purato na gantabbam dvādasahattham upacāram muñcitvā ekakena gantabbam nisīdane 'pi es' eva nayo *āsanapariyanto* ti bhattaggādīsu sanghanavakāsanapariyanto[15] nāma, svā 'ssa dātabbo, tattha nisīditabbam *seyyapariyanto* ti seyyānam pariyanto sabbalāmakam mañcapītham ayam hi vassaggena attano pattatthāne seyyam gahetum na labhati

---

1 Bp *omits* pana
2 Bp *omits* kammikā 'ti
3 Bp °bodhatthāya
4 Bp °dhatthāya
5 Bp gacchā
6 Bp vihāre jeṭṭhaka°
7 Bp *adds* nāpi *before* terasasu
8 Bp sammutīsu
9 Bp ekasammutivasenā
10 Bp *omits* na
11 Bp kāretabbo
12 Bp ayam pubbe te *for* ayan te
13 Bp *omits* bhikkhū
14 Bp yojetvā
15 Bp °sanam vuccati for °sanapariyanto nāma

sabbabhikkhūhi vicinitvā gahitāvasesā pana[1] mankunagūthabharitā[2] vettavākādivinaddhā[3] lāmakaseyyā assa[4] dātabbā *vihāraparivanto* ti yathā ca seyyā evam vasanam[5] āvāso 'pi vā[6] vassaggena attano pattatthāne tassa na vattati sabbabhikkhūhi vicinitvā gahitāvasesā pana rajohatabhūmijatukamūsikabharitā pannasālā assa dātabbā sace pakatattā sabbe rukkhamūlikā abbhokāsikā vā[7] honti channam na upenti sabbe 'pi etehi vissatthāvāsā nāma honti tesu yam icchati tam labhati vassūpanāyikadivase pana[8] paccayam ekapasse thatvā vassaggena ganhitum labhati senāsanam pana[9] na labhati nivaddhavassāvāsikam[10] senāsanam ganhitukāmena vattam nikkhipitvā gahetabbam *tena ca so sāditabbo* ti yam assa āsanādipariyantam bhikkhū denti so eva sāditabbo *puresamanena vā pacchāsamanena vā* 'ti ñātipavāritatthāne ettake bhikkhū gahetvā āgacchathā 'ti nimantitena bhante asukam nāma kulam bhikkhū nimanteti,[11] etha tattha gacchāmā 'ti evam samvidhāya bhikkhū puresamanena[12] vā pacchāsamanena[12] vā katvā na gantabbam bhante asukasmim nāma gāme manussā bhikkhūnam āgamanam icchanti, sādhu vata[13] sace tesam sangaham kareyyāthā 'ti evañ ca[14] pana pariyāyena kathetum vattati *na āraññakangan*[15] ti āgatāgatānam ārocetum harāyamānena araññikadhutangam[16] na samādātabbam yena[17] pi pakatiyā samādinnam[18] tena dutiyam bhikkhum gahetvā araññe arunam utthāpetabbam[19] na ca ekakena gantabbam[20] tathā bhattaggādīsu āsanapariyante nisajjāya harāyamānena pindapātikadhutangam pi na samādātabbam yo pana pakatiyā[21]

---

1 Bp *omits* pana
2 Bp mangulagūthabharitā
3 Bp vettalatādi°
4 Bp tassa
5 Bp vasana
6 Bp *omits* vā
7 Bp *omits* vā
8 Bp *omits* pana
9 Bp *omits* pana
10 Bp nibaddha°
11 Bp nimantesi
12 Bp ne for °nena
13 Bp vata 'ssa
14 Bp *omits* ca
15 Bp āraññikangan
16 Bp āraññaka°
17 Bp yenā
18 Bp samādinnam
19 Bp uṭṭhapetabbam
20 Bp vatthabbam
21 Bp *adds* 'va

piṇḍapātiko tassa paṭisedho n'atthi *na*[1] ca *tappaccayā* 'ti nihatabhatto[2] hutvā vihāre yeva nisīditvā bhuñjanto rattiyo gaṇissāmī[3] 'ti gacchato gāme[4] bhikkhū[5] disvā anārocentassa ratticchedo siyā 'ti iminā kāraṇena piṇḍapāto na nīharāpetabbo mā maṃ jāniṃsū 'ti mā maṃ ekabhikkhu pi jānātū 'ti[6] iminā ajjhāsayena vihāre sāmaṇerehi pacāpetvā bhuñjituṃ pi na labhati gāmaṃ piṇḍāya pavisitabbaṃ eva gilānassa pana navakammaācariyupajjhāyakiccādīsu[7] pasutassa vā vihāre yeva acchituṃ vaṭṭati, sace[8] gāme anekasatā bhikkhū vicaranti na sakkā hoti ārocetuṃ, gāmakāvāsaṃ gantvā sabhāgaṭṭhāne vasituṃ vaṭṭati *āgantukenāpi* kiñci vihāraṃ āgatena[9] tattha bhikkhūnaṃ ārocetabbaṃ sace sabbe ekaṭṭhāne ṭhite passati, ekaṭṭhāne ṭhiten eva ārocetabbaṃ atha rukkhamūlādīsu visuṃ visuṃ ṭhitā honti, tattha tattha gantvā ārocetabbaṃ sañcicca anārocentassa ratticchedo ca hoti vattabhede ca dukkaṭaṃ atha vicinanto ekacce na passati ratticchedo 'va hoti na vattabhede[10] dukkaṭaṃ *āgantukassā* 'ti attano vasanavihāraṃ āgatassāpi ekassa vā bahunnaṃ[11] vā vuttanayen' eva ārocetabbaṃ ratticchedavattabhedā 'pi c' ettha vuttanayen' eva veditabbā sace āgantukā muhuttaṃ vissamitvā vā avissamitvā[12] vā evaṃ[13] vihāramajjhena gacchanti, tesaṃ pi ārocetabbaṃ sace tassa ajānantass' eva gacchanti, ayañ ca pana gatakāle jānāti, gantvā ārocetabbaṃ sampāpuṇituṃ asakkontassa rattacchedo 'va hoti na vattabhede[14] dukkaṭaṃ ye 'pi antovihāraṃ apavisitvā[15] upacārasīmaṃ okkamitvā gacchanti, ayañ ca nesaṃ chattasaddaṃ vā ukāsitasaddaṃ[16] vā khipitasaddaṃ vā sutvā[17] āgantukabhāvaṃ jānāti, gantvā

---

1 Bp *omits* na ca
2 Bp nīhata°
3 Bp gaṇayissāmi *for* gaṇissāmī 'ti
4 Bp me *for* gāme
5 Bp bhikkhuṃ
6 Bp *adds* ca *after* 'ti
7 Bp °kiccādi
8 Bp *adds* pi
9 Bp gatena
10 Bp °bheda
11 Bp bahūnaṃ
12 Bp *adds* eva
13 Bp *omits* evaṃ
14 Bp °bheda
15 Bp appavisitvā
16 Bp ukkāsita°
17 Bp *adds* 'va

ārocetabbam, gatakāle jānantenāpi anubandhitvā ārocetabbam eva sampāpunitum asakkontassa ratticchedo 'va hoti na vattabhede[1] dukkatam yo 'pi rattim[2] āgantvā rattim yeva gacchati, so pi 'ssa ratticchedam karoti aññātattā pana vattabhede[1] dukkatam n'atthi sace ajānitvā 'va abbhānam karoti akatam eva hotī 'ti Kurundiyam vuttam. tasmā adhikā rattiyo ganetvā[3] kātabbam ayam apannakapatipadā nadīādīsu nāvāya gacchantam pi paratīre thitam pi ākāse[4] gacchantam pi pabbatathalaaraññādīsu[5] dūre thitam pi bhikkhum disvā, sace bhikkhū 'ti vavatthānam atthi, nāvādīhi[6] gantvā mahāsaddam katvā vā vegena anubandhitvā vā ārocetabbam anārocentassa ratticchedo c' eva vattabhede[7] ca dukkatam hoti sace vāyamanto 'pi sampāpunitum vā sāvetum vā na sakkoti, ratticchedo 'va hoti na vattabhede dukkatam Sanghasenābhayatthero pana visayāvisayavasena[8] kathesi visaye kira[9] anārocentassa ratticchedo c' eva vattabhede[10] dukkatañ ca hoti, avisaye pana ubhayam pi n' atthī 'ti Karavīkatissatthero pana samano ayan ti vavatthānam yeva pamānaṁ, sace 'pi avisayo hoti, vattabhede dukkatam eva n' atthi ratticchedo pana hoti yevā 'ti āha *uposathe* 'ti uposatham sampāpunissāmā 'ti āgantukā hi bhikkhū āgacchanti, iddhiyā gantvā pi[11] uposathabhāvam ñatvā otaritvā uposathakammam[12] karonti, tasmā āgantukasodhanatthaṁ uposathadivase ārocetabbaṁ *pavāranāya* pi es' eva nayo *gilāno* ti gantum asamattho *dūtenā* 'ti etthāpi[13] anupasampannam pesetum na vattati, bhikkhum pesetvā ārocāpetabbam *abhikkhuko āvāso* ti suñño vihāro, yattha eko 'pi bhikkhu n'atthi, tattha vāsatthāya na gantabbam na hi tattha vutthā[14] rattiyo gananūpagā[15] honti pakatattena pana saddhim vattati dasavidhantarāye pana

[1] Bp °bheda
[2] Bp *adds* yeva
[3] Bp gahetvā
[4] Bp *inserts* na *after* ākāse
[5] Bp pabbatatala°
[6] Bp *inserts* vā *after this*
[7] Bp °bhedadukkatañ ca *for* °bhede ca dukkatam hoti.
[8] Bp visayāvisayena
[9] Bp hi *for* kira
[10] Bp. °bheda
[11] Bp gacchantā
[12] Bp uposatham
[13] Bp ettha *for* etthāpi
[14] Bp vuttha
[15] Bp gananūpikā

sace 'pi rattiyo gananūpagā[1] na honti, antarāyato parimuccanatthāya gantabbam eva tena vuttam *aññatra antarāyā* 'ti nānāsamvāsakehi saddhim vinayakammam kātum na vattati tesam anārocane 'pi ratticchedo n'atthi, abhikkhukāvāsasadisam eva hoti tena vuttam *yatth' assu bhikkhū nānāsamvāsakā* 'ti sesam Uposathakkhandake vuttanayam eva *ekacchanne āvāse* 'ti ādīsu, āvāso nāma vasanatthāya katam[2] senāsanam anāvāso nāma cetiyagharam bodhigharam sammajjanīattako[3] dāruattako pānīyamālo vaccakutī dvārakotthako ti evam ādi tatiyapadena tad ubhayam[4] gahitam etesu yattha katthaci ekacchanne chadanato udakapatanatthānaparicchinne okāse ukkhittako vasitum na labhati, pārivāsiko pana antoāvāse yeva na labhatī 'ti Mahāpaccariyam vuttam Mahāatthakathāyam pana avisesena udakapātena vāritan ti vuttam Kurundiyam etesu[5] pañcavannachadanabaddhatthānesu pārivāsikassa ca ukkhittassa[6] ca pakatattena saddhim vasanam[7] udakapātena vāritan ti vuttam tasmā nānūpacāre 'pi ekacchanne na vattati sace pan' ettha tadahupasampanne 'pi pakatatte pathamam pavisitvā nipanne latthīvasso 'pi pārivāsiko pacchā pavisitvā jānanto nipajjati, ratticchedo c' eva vattabhede dukkatañ ca ajānantassa ratticchedo 'va na vattabhede dukkatam sace pana tasmim pathamam nipanne pacchā pakatatto pavisitvā nipajjati, pārivāsiko ca jānāti ratticchedo c' eva vattabhede[8] ca dukkatam no ce jānāti, ratticchedo 'va na vattabhede dukkatam *vutthātabbam nimantetabbo* ti tadahupasampannam pi disvā vutthātabbam eva vutthāya ca aham iminā sukhanisinno vutthāpito ti parammukhena na gantabbam idam ācariya āsanam, ettha nisīdathā 'ti evam nimantetabbo yeva navakena pana mahātheram obaddham karomī 'ti pārivāsikattherassa santikam na gantabbam *ekāsane* 'ti samānavassikāsane mañce vā pīthe

1 Bp °pakā
2 Bp kata
3 Bp sammuñjanī°
4 Bp *adds* pi
5 Bp etesu ettakesu pañcavannacchadanabandhatthānesu
6 Bp ukkhittakassa
7 Bp *omits* vasanam
8 Bp °bhedadukkatañ ca *for* °bhede ca dukkatam

vā *na*[1] *chamāyaṃ nisinne* 'ti pakatatte bhūmiyaṃ nisinne itarena antamaso tiṇasanthare 'pi uccatare vālikathale[2] 'pi vā na nisīditabbaṃ dvādasahatthaṃ pana upacāraṃ muñcitvā nisīdituṃ vaṭṭati *na*[3] *ekacaṅkame* 'ti sahāyena viya saddhiṃ[4] ekasmiṃ caṅkamena[5] caṅkamitabbaṃ[6] chamāyaṃ caṅkamatī[7] 'ti *chamāyaṃ caṅkamante* ayaṃ eva vā pāṭho ayaṃ pan' ettha attho akataparicchedāya bhūmiyā caṅkamante paricchedaṃ katvā vālikaṃ ākiritvā ālambanaṃ yojetvā katacaṅkame nīce 'pi na caṅkamitabbaṃ ko pana vādo iṭṭhakacayena[8] sampanne vedikaparikkhitte[9] 'pi [10] sace pana pākāraparikkhitto hoti dvārakoṭṭhakayutto pabbatantaravanantaragumbantaresu vā supaṭicchanno,[11] tādise caṅkame caṅkamituṃ vaṭṭati apaṭicchanne[12] 'pi apacāraṃ[13] muñcitvā vaṭṭati *vuḍḍhatarenā* 'ti ettha, sace vuḍḍhatare pārivāsike paṭhamaṃ nipanne itaro jānanto pacchā nipajjati, ratticchedo c' assa hoti vattabhede ca dukkaṭaṃ vuḍḍhatarassa pana ratticchedo 'va na vattabhede dukkaṭaṃ ajānitvā nipajjati dvinnaṃ pi vattabhedo n'atthi, ratticchedo pana hoti atha navake[14] pārivāsike paṭhamaṃ nipanne vuḍḍhataro[15] nipajjati navako ca jānāti, rattiṃ[16] c'assa chijjati vattabhede ca dukkaṭaṃ hoti, vuḍḍhatarassa ratticchedo 'va na vattabhedo no ce jānāti, dvinnaṃ pi vattabhedo n'atthi ratticchedo pana hoti sace dve 'pi apacchā apurimaṃ[17] nipajjanti vuḍḍhatarassa ratticchedo 'va itarassa vattabhedo 'pī 'ti Kurundiyaṃ vuttaṃ dve pārivāsikā samavassā eko paṭhamaṃ nipanno eko jānanto 'va pacchā nipajjati, ratti ca chijjati vattabhede ca dukkaṭaṃ paṭhamaṃ nipannassa ratticchedo 'va na vattabhedo sace pacchā nipajjanto 'pi na jānāti, dvinnaṃ pi vattabhedo n' atthi

[1] Bp *omits* na
[2] Bp vālikatale
[3] Bp *omits* na
[4] Bp *inserts* caṅkamanto *after this*
[5] Bp caṅkame
[6] Bp *omits this*
[7] Bp caṅkamantan
[8] Bp iṭṭhakācaya
[9] Bp vedikā°
[10] Bp 'ti *for* 'pi
[11] Bp suppa°
[12] Bp appa°
[13] Bp upacāraṃ
[14] Bp navaka
[15] Bp *inserts* pacchā *after this*
[16] Bp ratti
[17] Bp purimaṃ.

ratticchedo pana hoti sace dve 'pi apacchā apurimaṃ[1] nipajjanti, dvinnaṃ[2] ratticchedo yeva na vattabhedo sace hi dve pārivāsikā ekato vaseyyaṃ, te aññamaññassa ajjhācāraṃ ñatvā agāravā[3] vippaṭisārino vā hutvā pāpiṭṭhataraṃ vā āpattiṃ āpajjeyyuṃ vibbhameyyuṃ vā, tasmā nesaṃ sahaseyyā sabbappakārena paṭikkhittā 'ti sesaṃ vuttanayen' eva veditabbaṃ mūlāya paṭikassanārahādayo c' ettha pārivāsikādīnaṃ[4] pakatattaṭṭhāne ṭhitā 'ti veditabbā *pārivāsikacatuttho ce bhikkhave parivāsaṃ* ti ettha, pārivāsikaṃ catutthaṃ katvā aññamaññassa parivāsadānādīni kātuṃ na vaṭṭati yeva[5] etesv' ev' āyaṃ gaṇapūrako na hoti, sesasaṅghakammesu hoti gaṇe pana appahonte vattaṃ nikkhipāpetvā gaṇapūrako kātabbo ti

PĀRIVĀSIKAVATTAKATHĀ NIṬṬHITĀ

Imaṃ pana vattakathaṃ sutvā vinayadhara-Upālittherassa rahogatassa evaṃ parivitakko udapādi, bhagavatā bahuṃ pārivāsikavattaṃ paññattaṃ katīhi nu kho ettha kāraṇehi ratticchedo hotī ti so bhagavantaṃ upasaṅkamitvā bhagavantaṃ[6] etaṃ[7] atthaṃ pucchi bhagavā 'pi[8] assa byākāsi tena vuttaṃ *atha kho āyasmā Upāli pe ratticchedā* 'ti tattha *sahavāso* 'ti yv' āyaṃ pakatattena bhikkhunā saddhiṃ ekacchanne ti ādinā nayena vutto ekato vāso *vippavāso* ti ekakass' eva vāso *anārocanā* 'ti āgantukādīnaṃ anārocanā etesu tīsu ekekena kāraṇena ratticchedo hoti

na sakkontī 'ti saṅghassa mahantatāya tatra[9] tatra gantvā sabbesaṃ ārocetuṃ asakkontā sodhetuṃ na sakkonti *parivāsaṃ nikkhipāmi vattaṃ nikkhipāmī* 'ti imesu dvīsu padesu ekekenā 'pi nikkhitto hoti parivāso dvīhi pi[10] sunikkhitto yeva samādāne 'pi es' eva nayo evaṃ vattaṃ samādiyitvā

---

[1] Bp purimaṃ
[2] Bp *adds* pi
[3] Bp *adds* vā
[4] Bp °kānaṃ.
[5] Bp *omits* yeva
[6] Bp *omits this*
[7] Bp taṃ
[8] Bp c'
[9] Bp tattha tattha
[10] Bp *omits* pi

parivutthaparivāsassa[1] mānattam ganhato puna samādānavattakiccam[2] n'atthi samādinnavatto yeva hi[3] esa tasmā 'ssa chārattam mānattam dātabbam cinnamānatto 'va[4] abbhetabbo evam anāpattiko hutvā suddhante patitthito tisso sikkhā pūretvā dukkhass' antam karissatī 'ti

PARIVĀSAKATHĀ[5] NITTHITĀ

Mūlāya patikassanārahā bhikkhū sādiyanti pakatattānan ti thapetvā navakataram mūlāya patikassanāraham avasesānam antamaso pārivāsikādīnam pi imesañ hi pārivāsikamūlāya patikassanārahamānattārahamānattacārikaabbhānārahānam pañcannam thapetvā attano attano navakataram sesā sabbe pakatattā eva kasmā mithu yathāvuddham abhivādanādīnam anuññātattā tena vuttam avasesānam antamaso pārivāsikādīnam pī 'ti mūlāya patikassanārahādīnam[6] lakkhanam pana tesam[7] parato āvibhavissati sesam ettha ito paresu pi[8] mānattārahādivattesu ca[9] pārivāsikavattesu[10] vuttanayen' eva veditabbam *mūlāya patikassanārahacatuttho ce* 'ti ādīsu pi yath' eva pārivāsiko evam ete 'pi etesu vinayakammesu na[11] ganapūrakā honti sesasanghakammesu honti mānattacārikassa vattesu devasikam ārocetabban ti viseso rattichedesu *ūne gane* 'ti ettha gano ti cattāro vā atirekā vā tasmā sace 'pi tīhi bhikkhūhi saddhim vasati ratticchedo hoti yeva mānattanikkhepasamādānesu vuttasadiso 'va vinicchayo sesam sabbattha uttānam evā 'ti

PĀRIVĀSIKAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

SAMUCCAYAKKHANDHAKAVANNANĀ

Samuccayakkhandhake *chārattam mānattan* ti ettha catubbidham mānattam appaticchannamānattam paticchannamānattam pakkhamānattam samodhānamānattan ti tattha

---

1 Bp parivuttha°
2 Bp vattasamādānakiccam
3 Bp h'
4 Bp *omits* 'va
5 Bp Pārivāsikavattakathā
6 Bp °rahādi
7 Bp nesam
8 Bp ca
9 Bp *omits* ca
10 Bp °vatte
11 Bp *inserts this* na *after* gana°

appatıcchannamānattam nāma yam appatıcchannāya āpattıyā parıvāsam adatvā kevalam āpattım āpannabhāven' eva mānattārahassa mānattam dıyyatı patıcchannamānattam nāma yam patıcchannāya āpattıyā parıvutthaparıvāsassa dıyyatı pakkhamānattam nāma yam patıcchannāya vā appatıcchannāya vā āpattıyā addhamāsam bhıkkhunīnam dıyyatı samodhānamānattam nāma yam odhāya ekato katvā dıyyatı tesu ıdam appatıcchannāya āpattıyā[1] chārattam mānattan tı vacanato appatıcchannamānattan tı vedıtabbam tam dentena sace ekam āpattım āpanno hotı ıdha vuttanayen' eva dātabbam sace dve vā tısso vā tad uttarı vā āpanno, yath' eva *ekam āpattın* tı vuttam evam dve āpattıyo tısso āpattıyo tı vattabbam tad uttarı pana sace 'pı satam vā sahassam vā hotı, sambahulā 'tı vattabbam nānāvatthukāyo 'pı ekato katvā dātabbam[2] tāsam dānavıdhım parıvāsadāne kathayıssāma evam āpattıvasena kammavācam katvā dınne mānatte evam etam dhārayāmī 'tı kammavācāparıyosāne mālakasīmāyam eva mānattam samādıyāmı vattam samādıyāmī 'tı vuttanayen' eva vattam samādātabbam[3] samādıyıtvā tatth' eva sanghassa ārocetabbam ārocentena ca evam ārocetabbam aham bhante ekam āpattım āpajjım sañcetanıkam sukkavısatthım appa'ıcchannam, so 'ham sangham ekıssā āpattıyā sañcetanıkāya sukkavısatthıyā appatıcchannāya chārattam mānattam yācım tassa me sangho ekıssā āpattıyā sañcetanıkāya sukkavısatthıyā[4] appatıcchannāya chārattam mānattam adāsı, so 'ham mānattam carāmı vedıyām'[5] aham bhante, vedıyatī[6] 'tı mam sangho dhāretū 'tı ımam ca pana attham gahetvā yāya kāyacı vācāya ārocetum vattatı yeva ārocetvā sace nıkkhıpıtukāmena[7] vuttanayen' eva sanghamajjhe nıkkhıpıtabbam mālakasīmato[8] bhıkkhūsu nıkkhantesu ekassa[9] santıke nıkkhıpıtum vattatı mālakasīmato[8] nıkkhamıtvā

---

1 Bp *omits* āpattıyā
2 Bp dātabbā
3 Bp vatta samādı°
4 Bp °vıssaṭṭhıyā
5 Bp vedayam
6 Bp vedayatī
7 Bp °kāmo
8 Bp mālakato
9 Bp *adds* 'pı

satım patılabhantena saha gacchantassa santıke nıkkhıpıtabbam sace so 'pı pakkanto aññassa yassa mālake nārocıtam, tassa ārocetvā nıkkhıpıtabbam ārocentena pana avasāne vedıyatī 'tı mam āyasmā dhāretū 'tı vattabbam dvınnam ārocentena āyasmantā dhārentū 'tı vattabbam[1] tınnam ārocentena āyasmanto dhārentū 'tı vattabbam nıkkhıttakālato patthāya pakatattatthāne tıtthatı sace appabhıkkhuko vıhāro hotı, sabhāgā bhıkkhū vasantı, vattam anıkkhıpıtvā antovıhāre yeva rattıyo ganetabbā atha na sakkā sodhetum vuttanayen' eva vattam nıkkhıpıtvā paccūsasamaye 'va catūhı pañcahı vā bhıkkhūhı saddhım parıkkhıttassa vıhārassa parıkkhepato aparıkkhıtassa[2] parıkkhepārahatthānato dve leddhupāte atıkkamıtvā mahāmaggato okkamma gumbena vā vatıyā vā patıcchannatthāne nısīdıtabbam antoarune yeva vuttanayen' eva vattam samādıyıtvā ārocetabbam sace añño kocı bhıkkhu kenacıd eva karanīyena tam thānam āgacchatı, sace esa tam passatı saddam vā 'ssa sunātı, ārocetabbam anārocentassa rattıcchedo c' eva vattabhedo ca atha dvādasahattham upacāram okkamıtvā ajānantass' eva gacchatı, rattıcchedo hotı yeva vattabhedo pana n' atthı ārocıtakālato patthāya ca ekam bhıkkhum thapetvā sesehı satı karanīye gantum pı vattatı arune utthıte tassa bhıkkhussa santıke vattam nıkkhıpıtabbam sace so 'pı kenacı kammena purearune yeva gacchatı, aññam vıhārato nıkkhantam vā āgantukam vā yam pathamam passatı tassa santıke ārocetvā vattam nıkkhıpıtabbam ayañ ca yasmā ganassa ārocetvā bhıkkhūnañ ca atthıbhāvam sallakkhetvā vası ten' assa ūne gane caranadoso vā vıppavāsadoso vā na hotı sace kıñcı[3] na passatı vıhāram gantvā attanı saddhım gatabhıkkhūsu ekassa santıke nıkkhıpıtabban tı Mahāsumatthero āha Mahāpadumatthero pana yam pathamam passatı, tassa ārocetvā nıkkhıpıtabbam ayam nıkkhıttavattassa parıhāro 'tı āha

[1] Bp *omits this*

[2] Bp °kkhıttassa

[3] Bp na kıñcı *for* kıñcı na

evaṃ chārattaṃ mānattaṃ akhaṇḍaṃ caritvā yattha siyā vīsatigaṇo bhikkhusaṅgho tattha so bhikkhu abbhetabbo. abbhentehi ca paṭhamaṃ abbhānāraho kātabbo ayaṃ hi nikkhittavattattā pakatattaṭṭhāne ṭhito pakatattassa ca abbhānaṃ kātuṃ na vaṭṭati, tasmā vattaṃ samādapetabbaṃ[1] vatte samādinne abbhānāraho hoti tenā 'pi vattaṃ samādiyitvā ārocetvā abbhānaṃ yācitabbaṃ anikkhittavattassa puna vattasamādānakiccaṃ n'atthi so hi chārattātikkamen' eva abbhānāraho hoti, tasmā so abbhetabbo tatrāyaṃ *evañ ca pana bhikkhave abbhetabbo* ti pāḷiyaṃ eva abbhānavidhi vutto ayañ ca ekāpattivasena vutto sace pana dve tisso sambahulā vā ekavatthukā vā nānāvatthukā vā āpattiyo honti, tāsaṃ vasena kammavācā kātabbā evaṃ appaṭicchannamānattaṃ dātabbaṃ paṭicchannamānattaṃ pana yasmā paṭicchannāya āpattiyā parivutthaparivāsassa dātabbaṃ hoti, tasmā taṃ[2] parivāsakathaṃ[3] kathayitvā[4] 'va kathayissāma

tena hi bhikkhave saṅgho Udāyissa bhikkhuno ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavisaṭṭhiyā[5] *ekāhapaṭicchannāya ekāhaparivāsaṃ detū* 'ti ādinā nayena pāḷiyaṃ anekehi ākārehi parivāso ca mānattañ ca vuttaṃ tassa tassa[6] yasmā āgatāgataṭṭhāne[7] vinicchayo vuccamāno pāḷiyaṃ[8] viya ativitthāraṃ āpajjati, na ca sakkā hoti sukhena pariggahetuṃ, tasmā taṃ[9] samodhānetvā idh' eva dassayissāma ayañ hi idha adhippeto parivāso nāma paṭicchannaparivāso suddhantaparivāso samodhānaparivāso 'ti tividho hoti tattha paṭicchannaparivāso tāva yathāpaṭicchannāya āpattiyā dātabbo kassaci hi ekāhapaṭicchannā āpatti hoti yathā ayaṃ Udāyittherassa kassaci dvīh' ādipaṭicchannā yathā parato āgatā Udāyittherass' eva kassaci ekā āpatti hoti yathā ayaṃ kassaci dve tisso taduttari vā yathāparato āgatā tasmā paṭicchannaparivāsaṃ dentena paṭhaman tāva paṭicchannabhāvo jānitabbo ayaṃ

---

1 Bp °apetabbo
2 Bp naṃ
3 Bp °kathāyaṃ yeva
4 Bp *omits* kathayitvā 'va
5 Bp °vissaṭṭhiyā
6 Bp *does not repeat* tassa
7 Bp āgataṭṭhāne
8 Bp pāḷi
9 Bp naṃ

hi āpatti nāma dasah' ākārehi paticchannā hoti tatrāyam[1] mātikā āpatti ca hoti āpattisaññī ca pakatatto ca hoti pakatattasaññī ca anantarāyiko ca hoti anantarāyikasaññī ca pahu ca hoti pahuttasaññī[2] ca chādetukāmo ca hoti chādeti cā 'ti tattha āpatti ca hoti āpattisaññī cā 'ti, yam āpanno sā āpatti yeva hoti, so 'pi ca tattha āpattisaññī yeva iti jānanto chādeti channā hoti atha panāyam tattha anāpattisaññī acchannā hoti anāpatti pana āpattisaññāya pi anāpattisaññāya pi chādentena[3] acchāditā 'va hoti lahukam vā garukā 'ti garukam vā lahukā 'ti chādeti alajjīpakkhe titthati āpatti pana acchannā hoti garukam lahukā 'ti maññamāno deseti n'eva desitā hoti n'acchannā[4] garukam garukā 'ti ñatvā chādeti channā hoti garukalahukabhāvam na jānāti āpattim chādemī 'ti chādeti channā 'va hoti pakatatto 'ti tividham ukkhepanīyakammam akato so ce pakatattasaññī hutvā chādeti channā 'va[5] hoti atha mayham sanghena kammam katan ti apakatattasaññī hutvā chādeti acchannā 'va[5] hoti apakatattena pakatattasaññinā vā apakatattasaññinā vā chāditā 'pi acchannā 'va hoti vuttam pi c' etam —

āpajjati garukam sāvasesam,
chādeti anādaviyam paticca,
na bhikkhunī no ca phuseyya vajjam,
pañhā m' esā kusalehi cintitā 'ti

ayam hi pañhā[6] ukkhittakena kathitā[7] anantarāyiko 'ti yassa dasasu antarāyesu eko 'pi n'atthi, so ce anantarāyikasaññī hutvā chādeti, channā 'va hoti sace 'pi so bhīrukajātikattā[8] andhakāre amanussacandamigabhayena antarāyikasaññī hutvā chādeti, acchannā 'va hoti yassa hi pabbatavihāre vasantassa kandaram vā atavim[9] vā nadim vā

---

[1] Bp tatthāyam
[2] Bp pahusaññī
[3] Bp °tenāpi
[4] Bp achannā, *by mistake*
[5] Bp *omits* 'va
[6] Bp pañho
[7] Bp kathito
[8] Bp bhīrukajātikatāya
[9] Bp *omits* atavim vā

atikkamitvā ārocetabbaṃ hoti, antarāmagge caṇḍavāḷāmanussādi[1] bhayaṃ atthi, magge ajagarā nipajjanti, nadī pūrā hoti etasmiṃ[2] pana sati yeva[3] antarāyikasaññī[4] chādeti, acchannā 'va hoti antarāyikassa pana antarāyikasaññāya[4] chādayato acchannā 'va hoti pahū 'ti yo sakkoti bhikkhuno santikaṃ gantuñ c' eva ārocituñ ca, so ce pahuttasaññī[5] hutvā chādeti, channā 'va hoti sac' assa mukhe appamattako gaṇḍo vā hoti, hanukaṃ[6] vāto vā vijjhati, danto vā rujjhati,[7] bhikkhā vā mandā laddhā hoti, tāvattakena[8] pana n' eva vattuṃ na[9] sakkoti na gantuṃ, api ca kho na sakkomī 'ti saññī hoti, ayaṃ pahu hutvā appahuttasaññī[10] nāma iminā chāditā 'pi acchāditā appahunā pana vattuṃ vā gantuṃ vā asamatthena pahuttasaññinā vā appahuttasaññinā[10] vā chāditā hoti[11], acchāditā 'va chādetukāmo ca hoti chādeti cā 'ti idaṃ uttānam[12] eva sace pana chādessāmī 'ti dhuranikkhepaṃ katvā purebhatte vā pacchābhatte vā paṭhamayāmādīsu vā lajjīdhammaṃ okkamitvā antoaruṇe yeva ārocesi, ayaṃ chādetukāmo na chādeti nāma yassa pana abhikkhuke ṭhāne vasantassa āpattiṃ āpajjitvā sabhāgassa bhikkhuno āgamanaṃ āgamentassa sabhāgassa[13] santikaṃ vā gacchantassa addhamāso 'pi māso 'pi atikkamati, ayaṃ na chādetukāmo 'pi[14] chādeti nāma ayaṃ pi acchannā 'va hoti yo pana āpannamatto va aggiṃ akkamanapuriso[15] viya sahasā apakkamitvā sabhāgaṭṭhānaṃ gantvā āvikaroti, ayaṃ na chādetukāmo 'va n'eva[16] chādeti nāma sace pana sabhāgaṃ disvā 'pi ayaṃ me upajjhāyo vā ācariyo vā 'ti lajjāya nāroceti, channā 'va hoti āpatti upajjhāyādibhāvo hi idha appamāṇaṃ, averīsabhāgamattaṃ eva pamāṇaṃ, tasmā averīsabhāgassa santike ārocetabbā yo pana visabhāgo hoti sutvā pakāsetukāmo, evarūpassa upajjhāyassā 'pi santike na ārocetabbā.

1 Bp ca caṇḍavāḷaamanussādi
2 Bp ekasmiṃ
3 Bp *inserts* antarāye *after* yeva
4 Bp *adds* vā antarāyikasaññāya
4 Bp *adds* hutvā (vā
5 Bp pahusaññī
6 Bp hanuka
7 Bp rajjati
8 Bp tāvatakena
9 Bp *omits this* na
10 Bp appahu° *for* appahutta°
11 Bp hotu
12 Bp uttānatthaṃ
13 Bp sabhāga
14 Bp *omits* 'pi
15 Bp akkantapuriso
16 Bp na *for* n'eva

tattha purebhattam vā āpattim āpanno hoti[1] pacchābhattam vā divā vā rattim vā, yāva arunam na uggacchati, tāva ārocetabbā[2] uddhaste arune paticchannā 'va hoti, paticchādanapaccayā ca dukkatam āpajjati sabbhāgasanghādisesam āpannassa[3] santike āvikātum na vattati sace āvikaroti, āpatti āvikatā hoti, dukkatāpattiyā[4] pana na muccati, tasmā suddhassa antike āvikātabba āvikaronto ca tuyham santike ekam āpattim āvikaromī 'ti vā,ācikkhāmī 'ti vā ārocemī 'ti vā, mama ekam āpattim āpannabhāvam jānātī 'ti vā vadatu, ekam garukāpattim āvikaromī 'ti ādinā nayena vadatu, sabbehi pi ākārehi appaticchannā 'va hotī 'ti Kurundiyam vuttam sace pana lahukāpattim āvikaromī 'ti ādinā nayena vadati, paticchannā 'va hoti vatthum pi āroceti āpattim pi āroceti ubhayam pi ārocetī 'ti[5] tividhenā 'pi ārocitā 'va hoti iti imāni dasakāranāni sallakkhetvā[6] paticchannaparivāsam dentena pathamam eva paticchannabhāvo jānitabbo tato paticchannadivase ca āpattiyo ca sallakkhetvā sace ekāhapaticchannā 'va[7] hoti, aham bhante ekam āpattim āpajjim sañcetanikamsukkavisatthim[8] ekāhapaticchannan ti evam yācāpetvā idha vuttanayen' eva kammavācam vatvā parivāso dātabbo atha dvīhatīhādipaticchannā hoti dvīhapaticchannam tīhapaticchannam catūhapaticchannam pañcāhapaticchannam chāhapaticchannam sattāhapaticchannam atthāhapaticchannam navāhapaticchannam dasāhapaticchannam ekādasāhapaticchannam dvādasāhapaticchannam terasāhapaticchannam cuddasāhapaticchannan ti evam yāva cuddasadivasāni divasagananena[9] yojanā kātabbā pañcadasa divasāni paticchannāya pakkhapaticchannan ti vatvā yojanā kātabbā tato yāva ekūnatimsamo divaso tāva atirekapakkhapaticchannan ti vatvā[10], tato māsapaticchannam atirekamāsapaticchannam dvimāsapaticchannam[11]

---

1 Bp hotu
2 Bp °tabbam
3 Bp *adds* pana
4 Bp dukkaṭā
5 Bp *omits* 'ti
6 Bp upalakkhetvā
7 Bp *omits* 'va
8 Bp °vissaṭṭhim
9 Bp divasavasena
10 Bp *omits* vatvā
11 Bp dvemāsa°

atirekadvimāsapaticchannam[1] temāsapaticchannam atireka-temāsapaticchannam catumāsapaticchannam[2] atirekacatu-māsapaticchannam[2] pañcamāsapaticchannam[2] atirekapañca-māsapaticchannam[2] chamāsa atirekachamāsa sattamāsa ati-rekasattamāsa atthamāsa atirekaatthamāsa navamāsa atire-kanavamāsa dasamāsa atirekadasamāsa ekādasamāsa atireka-ekādasamāsapaticchannan ti evam yojanā kātabbā samvac-chare punne[3] ekasamvaccharapaticchannan ti vatvā[4], tato param atirekaekasamvacchara-dvisamvacchara-atirekadvi-samvacchara-tisamvacchara-atirekatisamvacchara-catusam-vacchara-atirekacatusamvacchara-pañcasamvacchara-atireka-pañcasamvaccharapaticchannan ti evam yāva satthīsamva-cchara-atirekasatthīsamvaccharapaticchannan ti vā tato vā bhiyyo 'pi vatvā yojanā kātabbā sace pana dve tisso vā uttari[5] vā āpattiyo honti, yathā idha ekam āpattin ti vuttam evam dve āpattiyo tisso āpattiyo ti vattabbam tato param pana satam vā hotu sahassam vā, sambahulā 'ti vattum vattati nānāvatthukāsu pi aham bhante sambahulā sanghā-disesā āpattiyo āpajjim ekam sukkavisatthim[6] ekam kāya-samsaggam, ekam dutthullam vācam ekam attakāmapāri-cariyam[7] ekam sañcaritam[8] ekāhapaticchannāyo ti evam gananavasena vā aham bhante sambahulā sanghādisesā āpattiyo āpajjim nānāvatthukāyo ekāhapaticchannāyo ti evam vatthukittanavasena vā aham bhante sambahulā sanghādisesā āpattiyo āpajjim ekāhapaticchannāyo ti evam nāmakitta-navasena[9] vā yojanā kātabbā tattha nāmam duvidham sañjātisādhāranañ ca sabbasādhāranañ ca tattha sanghā-diseso 'ti sañjāti sādhāranam [10] āpatti 'ti sabbasādhāranam tasmā sambahulā āpattiyo āpajjim ekāhapaticchannāyo ti evam sabbasādhāranānāmavasenāpi[11] vattati idañ hi sabbam pi parivāsādikam vinayakammam vatthuvasena gottavasena

---

1 Bp °dvemāsa°
2 Bp *omits* °paticchannam
3 Bp paripunne
4 Bp *omits* vatvā
5 Bp tatuttari
6 Bp °vissatthim
7 Bp attakāmam
8 Bp °carittam
9 Bp nāmamattavasena
10 Bp sajāti°
11 Bp *inserts* vattum *before* vattati

nāmavasena āpattivasena ca kātum vattati yeva tattha sukkavisatthī 'ti vatthu c'eva gottañ ca sanghādiseso ti nāmañ c'eva āpatti ca kāyasamsaggo ti vatthu c'eva gottañ ca sanghādiseso ti nāmañ c' eva āpatti ca tattha sukkavisatthikāyasamsaggo[1] 'ti ādivacanenāpi[2] nānāvatthukāyo ti vacanenāpi vatthu c' eva gottañ ca gahitam hoti sanghādiseso ti vacanenāpi āpattiyo ti vacanenāpi nāmañ c' eva āpatti ca gahitā honti idha pana ekam āpattim āpajjim sañcetanikam sukkavisatthin[3] ti nāmam pi vatthugottāni pi gahitān' eva yathā ca idha pana *ayam Udāyi bhikkhū* 'ti vuttam, evam yo yo āpanno hoti tassa tassa nāmam gahetvā ayam itthannāmo bhikkhū 'ti kammavācā kātabbā kammavācāpariyosāne tena bhikkhunā mālakasīmāyam eva parivāsam samādiyāmi vattam samādiyāmī 'ti vuttanayen' eva vattam samādātabbam, samādiyitvā tatth' eva sanghamajjhe[4] ārocetabbam ārocentena ca evam ārocetabbam aham bhante ekam āpattim āpajjim sañcetanikam sukkavisatthim[5] ekāhapaticchannam, so 'ham sangham ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavisatthiyā ekāhapaticchannāya ekāhaparivāsam yācim, tassa me saṅgho ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavisatthiyā ekāhapaticchannāya ekāhaparivāsam adāsi so 'ham parivasāmi vediyām'[6] aham bhante, vediyatī[7] 'ti mam sangho dhāretū 'ti imañ ca pana attham gahetvā yāya kāyaci bhāsāya[8] ārocetum vattati yeva ārocetvā sace nikkhipitukāmena[9] vuttanayen' eva sanghamajjhe nikkhipitabbam mālakato bhikkhūsu nikkhantesu ekassa pi santike nikkhipitum vattati mālakato nikkhamitvā satim patilabhantena saha gacchantassa santike nikkhipitabbam sace so 'pi pakkhanto aññassa yassa mālakenārocitam, tassa ārocetvā nikkhipitabbam ārocentena ca avasāne vediyatī[10] 'ti mam āyasmā dhāretū 'ti vattabbam

[1] Bp °vissatthim kāyasamsaggan
[2] Bp ādinā vaca°
[3] Bp °vissatthin
[4] Bp sanghassa
[5] Bp °vissa° *for* °visa°, *sic passim*
[6] Bp vedayām'
[7] Bp vedayatī
[8] Bp vācāya
[9] Bp °kāmo
[10] Bp vedayatī

dvınnam ārocentena āyasmantā dhārentū 'tı [1]vattabbam tınnam vā atırekānam vā ārocentena āyasmanto dhārentū 'tı vā sangho dhāretū 'tı vā vattabbam nıkkhıttakālato patthāya pakatattatthāne tıtthatı, sace appabhıkkhako vıhāro hotı, sabhāgā bhıkkhū vasantı vattam anıkkhıpıtvā vıhāre yeva rattıparıggaho kātabbo atha na sakkā sodhetum vuttanayen' eva vattam nıkkhıpıtvā paccūsasamaye ekena bhıkkhunā saddhım mānattavannanāyam vuttanayen' eva upacārasīmam atıkkamıtvā mahāmaggā okkamıtvā[2] patıcchannatthāne nısīdıtvā antoarune yeva vuttanayena vattam samādıyıtvā tassa bhıkkhuno parıvāso ārocetabbo ārocentena sace navakataro hotı āvuso 'tı vattabbam sace vuddhataro bhante 'tı vattabbam sace añno kocı bhıkkhu kenacıd eva karanīyena tam thānam agacchatı, sace esa nam[3] passatı saddam vā 'ssa sunātı ārocetabbam anārocentassa rattıcchedo ca[4] hotı vattabhedo ca atha dvādasahattham upacāram okkamıtvā ajānantass' eva gacchatı rattıcchedo hotı yeva, vattabhedo pana n'atthı uggate arune vattam nıkkhıtabbam sace so bhıkkhu kenacıd eva karanīyena pakkanto hotı, yam aññam sabbapathamam passatı, tassa ārocetvā 'va nıkkhıpıtabbam, sace na kıñcı passatı vıhāram gantvā attanā saddhım gatabhıkkhussa santıke nıkkhıpıtabban tı Mahāsumatthero āha Mahāpadumatthero pana yam pathamam passatı tassa ārocetvā nıkkhıpıtabbam ayam nıkkhıttavattassa parıhāro tı āha evam yattakānı dıvasānı āpattı patıcchannā hotı, tattakānı tato adhıkatarānı vā kukkuccavınodanatthāya parıvasıtvā sangham upasankamıtvā vattam samādıyıtvā mānattam yācıtabbam ayam hı vatte samādınne yeva mānattāraho hotı nıkkhıttavattena parıvutthattā anıkkhıttavattassa pana puna vattasamādānakıccam[5] n'atthı, so hı patıcchannadıvasātıkkamen' eva mānattāraho hotı, tasmā tassa mānattam dātabbam eva. ıdam patıcchannamānattam nāma tam dentena sace ekāpattı

[1] Bp *omits* vattabbam
[2] Bp okkamma
[3] Bp tam
[4] Bp c'eva *for* ca hotı
[5] Bp samādā° *for* vattasamādā°

hoti pāliyam vuttanayen' eva dātabbam atha dve vā tisso vā so 'ham parivutthaparivāso sangham dvinnam[1] tissannam āpattīnam ekāhapaticchannānam chārattam mānattam yācāmī 'ti parivāse vuttanayen' eva āpattiyo ca divase ca sallakkhetvā yojanā kātabbā appaticchannam āpattim paticchannāya āpattiyā samodhānetvāpi dātum vattati katham paticchannāya parivāsam[2] vasitvā aham bhante ekam āpattim āpajjim sañcetanikam sukkavisatthim ekāhapaticchannam, so 'ham sangham ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavisatthiyā ekāhapaticchannāya ekāhaparivāsam yācim, tassa me sangho ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavisatthiyā ekāhapaticchannāya ekāhaparivāsam adāsi, so 'ham parivutthaparivāso aham bhante ekam āpattim āpajjim sañcetanikam sukkavisatthim appaticchannam, so 'ham bhante sangham tāsam āpattīnam sañcetanikānam sukkavisatthīnam paticchannāya ca appaticchannāya ca chārattam mārattam yācāmī 'ti ath' assa tadanurūpam kammavāca katvām mānattam databbam sace paticchannā dve āpattiyo[3] appaticchannā ekā, paticchannānañ ca appaticchannāya cā 'ti vattabbam atha paticchannā ekā, appaticchannā dve, paticchannāya ca appaticchannānañ cā 'ti vattabbam sace paticchannā 'pi dve appaticchannā 'pi dve, paticchannānañ ca appaticchannānañ cā 'ti vattabbam sabbattha anurūpam kammavācam katvā mānattam dātabbam cinnamānattassa ca tadanurūpam eva kammavācam katvā abbhānam kātabbam idha pana ekāpattivasena vuttam iti yam paticchannāya āpattiyā parivāsāvasāne mānattam diyyati, idam paticchannamānattam nāma evam ettha eken'[4] eva yojanāmukhena paticchannaparivāso ca paticchannamānattañ ca vuttan ti veditabbam pakkhamānattam samodhānamānattañ ca avasesaparivāsakathāvasāne kathayissāma suddhantaparivāso samodhānaparivāso 'ti[5] dve parivāsā avasesā

---

[1] Bp āpattīnam
[2] Bp ekāhaparivāsam
[3] Bp *omits* āpattiyo
[4] Bp ekeken'
[5] Bp *inserts* hi *after* 'ti

tattha suddhantaparivāso nāma parato adhammikamānattacārāvasāne *tena kho pana samayena aññataro bhikkhu sambahulā sanghādisesā āpattiyo āpanno hoti, āpattipariyantam na jānāti rattipariyantam na jānātī* 'ti imasmim vatthusmim anuññātaparivāso so duvidho cūlasuddhanto mahāsuddhanto ti duvidho 'pi c'esa rattiparicchedam sakalam vā ekaccam vā ajānantassa ca asaravantassa ca tattha vematikassa ca dātabbo āpattipariyantam pana ettakā aham āpattiyo āpanno homī 'ti jānātu vā mā vā, akāranam etam appamānam[1] tattha yo upasampadato patthāya anulomakkamena vā ārocitadivasato patthāya patilomakkamena vā asukañ ca asukañ ca divasam vā pakkham vā māsam vā samvaccharam vā tava suddhabhāvam jānāsī 'ti pucchiyamāno 'pi[2] āma bhante jānāmi ettakam nāma kālam aham suddho ti vadati, tassa dinno suddhantaparivāso cūlasuddhanto 'ti vuccati tam gahetvā parivasantena, yattakam kālam attano suddhabhāvam[3] jānāti, tattakam apanetvā avasesam māsam vā dvemāsam vā parivasitabbam sace māsamattam asuddho 'mhī 'ti sallakkhetvā parivāsam[4] aggahesi, parivasanto 'va[5] puna aññam māsam sarati tam pi māsam parivasitabbam eva puna parivāsadānakiccam n'atthi atha dvemāsam asuddho 'mhī 'ti sallakkhetvā parivāsam[4] aggahesi, parivasanto ca māsamattam eva[6] asuddho 'mhī 'ti sannitthānam karoti māsam eva parivasitabbam puna parivāsadānakiccam n'atthi ayam hi suddhantaparivāso nāma uddham pi ārohati hetthā 'pi orohati idam assa lakkhanam aññasmim pana āpattivutthāne idam lakkhanam yo appaticchannam āpattim paticchannā 'ti vinayakammam karoti, tass' āpatti vutthāti yo pana[7] paticchannam āpattim[8] appaticchannā 'ti vinayakammam karoti, tass' āpatti[9] na vutthāti acirapaticchannam cirapaticchannā 'ti[10] karoti, tassāpi vutthāti cirapaticchannam

[1] Bp *omits this*
[2] Bp *omits* 'pi
[3] Bp suddhim
[4] Bp *omits this*
[5] Bp ca *for* 'va
[6] Bp evāham
[7] Bp *omits* pana
[8] Bp *omits* āpattim
[9] Bp tassa *for* tass'āpatti
[10] Bp *inserts* vinayakammam *after* ti'

acirapaticchannā 'ti karoti,[1] tassāpi na vutthāti ekam[2] āpajjitvā sambahulā 'ti karoti[1], tassāpi vutthāti ekam vinā sambahulānam abhāvato sambahulā pana āpajjitvā ekam āpajjin ti karoti[1], tassā 'pi na vutthāti yo pana yathāvuttena anulomapātilomanayena pucchiyamāno 'pi rattipariyantam na jānāti na[3] sarati vematiko vā hoti, tassa dinno suddhantaparivāso mahāsuddhanto ti vuccati tam parivāsam[4] gahetvā gahitadivasato patthāya yāva upasampadadivaso, tāva rattiyo ganetvā parivasitabbam ayam uddham nārohati hetthā pana orohati tasmā sace parivasanto rattiparicchede sannitthānam karoti māso vā samvaccharo vā mayham āpannassā ti, māsam vā samvaccharam vā parivasitabbam parivāsayācanadānalakkhanam pan' ettha parato pāliyam āgatanayen' eva veditabbam kammavācāpariyosāne vattasamādānamānattaabbhānāni vuttanayān' eva ayam suddhantaparivāso nāma

samodhānaparivāso nāma tividho hoti odhānasamodhāno agghasamodhāno missakasamodhāno ti tattha odhānasamodhāno nāma antarā āpattim āpajjitvā paticchādentassa parivutthadivase odhunitvā makkhetvā purimāya āpattiyā mūladivasaparicchede pacchā āpannāpattim[5] samodahitvā dātabbaparivāso vuccati so parato tena hi bhikkhave sangho Udāyim bhikkhum antarā ekissā āpattiyā sañcetanikāya sukkavisatthiyā pañcāhapaticchannāya mūlāya patikassitvā purimāya āpattiyā samodhānaparivāsam detū 'ti ito patthāya vitthārato pāliyam eva āgato ayam pan' ettha vinicchayo yo paticchannāya āpattiyā parivāsam gahetvā parivasanto vā mānattāraho vā mānattam caranto vā abbhānāraho vā aññam āpattim āpajjitvā purimāya āpattiyā samā vā ūnakatarā[6] vā rattiyo paticchādeti, tassa mūlāya patikassanena te parivutthadivase ca mānattacinnadivase ca sabbe odhunitvā adivase katvā pacchā āpannāpattim mūlāpattiyam samodhāya parivāso dātabbo tena sace

---

[1] Bp karontassa *for* 'karoti, tassāpi'
[2] Bp *adds* āpattim
[3] Bp n'eva
[4] Bp *omits this*
[5] Bp āpannam āpattim
[6] Bp ūnatarā

mūlāpattı pakkhapatıcchannā antarāpattı ūnapakkhapatıcchannā,[1] puna pakkham eva parıvāso parıvasıtabbo athāpı antarāpattı pakkhapatıcchannā, pakkham eva parıvasıtabbam eten' upāyena yāva satthīvassapatıcchannā mūlāpattı tāva vınıcchayo vedıtabbo satthıvassānı parıvasıtvā mānattāraho hutvā 'pı hı ekadıvasam antarāpattım patıcchādetvā puna satthıvassānı parıvāsāraho hotı sace pana antarāpattı mūlāpattıto atırekapatıcchannā hotı tattha kım kātabban tı vutte, Mahāsumatthero āha atekıccho ayam puggalo atekıccho nāma āvıkārāpetvā vıssajjetabbo tı Mahāpadumatthero pan' āha kasmā atekıccho nāma, nanu ayam Samuccayakkhandhako nāma buddhānam thıtakālasadıso, āpattı nāma patıcchannā vā hotu appatıcchannā vā samā vā[2] ūnakatarā vā atırekapatıcchannā vā 'pı[3] vınayadharassa kammavācam yojıtum[4] samatthabhāvo yev' ettha pamānam, tasmā yā antarāpattı[5] atırekapatıcchannā hotı, tam mūlāpattım katvā tattha ıtaram samodhāya parıvāso dātabbo 'tı ayam odhānasamodhāno nāma

agghasamodhāno nāma sambahulāsu āpattısu yā ekā vā dve vā tısso vā sambahulā vā āpattıyo sabbacırapatıcchannāyo tāsam agghena samodhāya tāsam rattıparıcchedavasena avasesānam ūnakatarapatıcchannānam[6] āpattīnam parıvāso dıyyatī ayam vuccatı agghasamodhāno nāma[7] so[8] parato *tena kho pana samayena aññataro bhıkkhu sambahulā sanghādısesā āpattıyo āpanno hotı, ekā āpattı ekāhapatıcchannā ekā āpattı dvīhapatıcchannā* 'tı ādınā nayena pālıyam āgato yeva yassa pana satam āpattıyo dasāhapatıcchannā aparā pı[9] satam āpattıyo *dasāhapatıcchannā* 'tı evam dasakkhattum katvā āpattısahassam dıvasasatam patıcchannam hotı, tena kım kātabban tı sabbā[10] samodahıtvā dasadıvase parıvasıtabbam evam eken' eva dasāhena dıvasasatam pı parıvasıtabbam[11]

---

[1] Bp ūnakapakkha°
[2] Bp samakaūnakatarā *for* samā vā ūnakatarā vā
[3] Bp *omits* 'pı
[4] Bp yojetum
[5] Bp *omits this*
[6] Bp ūnatara°
[7] Bp omıts nāma
[8] Bp so pı
[9] Bp aparam pı
[10] Bp sabbam
[11] Bp °sıtam

eva hoti vuttam pi c'etam dasasatam dasasatam rattisatam āpattiyo chādayitvāna,

dasarattiyo vasitvāna muñceyya pārivāsiko,
pañhā m'esā kusalehi cintitā 'ti

ayam agghasamoddhāno nāma

missakasamodhāno nāma, yo nānāvatthukāyo[1] āpattiyo ekato katvā diyyati tatrāyam nayo, aham bhante sambahulā sanghādisesā āpattiyo āpajjam ekam sukkavisatthim ekam kāyasamsaggam ekam dutthullavācam[2] ekam attakāmam ekam sañcaritam ekam kutikāram ekam vihārakāram ekam dutthadosam ekam aññabhāgiyam ekam sanghabhedakam[3] ekam bhedānuvattakam ekam dubbacam ekam kuladūsakam, *so 'ham bhante sangham tāsam āpattinam amodhānaparivāsam yācāmi* 'ti tikkhattum yācāpetvā tad anurūpāya kammavācāya parivāso dātabbo ettha ca sanghādisesā āpattiyo āpajjim nānāvatthukāyo ti pi sanghādisesā āpattiyo āpajjim iti pi evam pubbe vuttanayen' eva vatthuvasena pi gottavasena pi nāmavasena pi āpatti vasena pi yojetvā kammam[4] kātum vattati yeva[5] ayam missakasamodhāno nāma[6] sabbaparivāsakammavācāvasāne pana nikkhittānikkhittavattādikathā purimanayen eva veditabbā

PARIVĀSAKATHĀ NITTHITĀ

Idāni yam vuttam pakkhamānattañ ca samodhānamānattañ ca avasesaparivāsakathāvasāne[7] kathayissāmā 'ti tass' okāso sampatto tasmā vuccati pakkhamānattan ti bhikkhuniyā dātabbamānattam tam pana paticchannāya pi appaticchannāya pi āpattiyā addhamāsam eva dātabbam vuttam h' etam bhagavatā[8] garudhammam ajjhāpannāya bhikkhuniyā ubhato sanghe pakkhamānattam caritabban ti tam pana bhikkhunīhi attano sīmam sodhetvā vihārasīmāya

---

[1] Bp °tthukā
[2] Bp °rittam
[3] Bp °bhedam
[4] Bp kammavācam
[5] Bp *omits* eva
[6] Bp *omits* nāma
[7] Bp avasesam pari°
[8] Bp *omits* bhagavatā

vā vihārasīmam sodhetum asakkontīhi khandasīmāya[1] vā sabbantimena paricchedena catuvaggam ganam sannipātāpetvā dātabbam sace ekā āpatti hoti ekissā vasena, sace dve vā tisso vā sambahulā vā ekavatthukā vā nānāvatthukā vā tāsam tāsam vasena, vatthugottanāma-āpattisu yam yam icchati tam tam ādāya yojanā kātabbā tatr' idam ekāpattivasena mukhamattadassanam tāya āpannāya bhikkhuniyā bhikkhunīsangham upasankamitvā ekamsam uttarāsangam karitvā vuddhānam bhikkhunīnam pāde vanditvā ukkutikam nisīditvā añjalim paggahetvā evam assa vacanīyā[2] aham ayye ekam āpattim āpajjim gāmantaram, sāham ayye sangham[3] ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattam yācāmī 'ti evam tikkhattum yācāpetvā byattāya bhikkhuniyā patibalāya sangho ñāpetabbo sunātu me ayye sangho, ayam itthannāmā bhikkhunī ekam āpattim āpajji gāmantaram, sā sangham ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattam yācati yadi sanghassa pattakallam, sangho itthannāmāya bhikkhuniyā ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattam dadeyya, esā ñatti sunātu me ayye sangho ayam pe dutiyam pi tatiyam pi etam attham vadāmi sunātu me ayye sangho, pe deti dinnam sanghena itthannāmāya bhikkhuniyā ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattam, khamati sanghassa, tasmā tunhī, evam etam dhārayāmī 'ti kammavācāya[4] pariyosāne vattam samādiyitvā bhikkhumānattakathāya vuttanayen' eva sanghassa ārocetvā nikkhittavattam vasitukāmāya tatth' eva sanghamajjhe vā pakkantāsu bhikkhunīsu ekāya[5] bhikkhuniyā vā dutiyikāya vā santike vuttanayen' eva nikkhipitabbam aññissā pana āgantukāya santike ārocetvā nikkhipitabbam nikkhittakālato patthāya pakatattatthāne titthati puna samādiyitvā arunam utthāpentiyā pana bhikkhunīnam yeva santike vasitum na labbhati[6] ubhato sanghe pakkhamānattam

[1] Bp khandha°
[2] Bp °nīyo
[3] Bp *omits this*
[4] Bp °vācā
[5] Bp eka
[6] Bp labhati

caritabban ti hi vuttam tasmā assā ācariyupajjhāyāhi vihāram gantvā sangāhakapakkhe thito eko mahāthero vā dhammakathiko vā bhikkhu vattabbo ekissā bhikkuniyā vinayakammam kātabbam[1] atthi, tatra no ayya[2] cattāro bhikkhū pesethā 'ti sangaham akātum na labbhati, pesessāmā[3] 'ti vattabbam catūhi pakatattabhikkhunīhi mānattacārinim gahetvā[4] antoarune yeva nikkhamitvā gāmūpacārato dve leddupāte atikkamitvā mahāmaggā[5] okkamma gumbā[6] 'ti ādīhi paticchannatthāne nisīditabbam vihārūpacārato 'pi dve leddupātā atikkamitabbā catūhi pakatattabhikkhūhi pi tattha gantabbam gantvā ca[7] pana bhikkunīhi saddhim na ekatthāne nisīditabbam patikkamitvā avidūre[8] thāne nisīditabban[9] ti Kurundiyam vuttam Mahāpaccariyādīsu[9] pana bhikkhunīhi pi byattam ekam vā dve vā upāsikāyo bhikkhūhi pi ekam vā dve vā upāsake attarakkhanatthāya gahetvā[10] gantabban ti vuttam Kurundiyam yeva[11] bhikkhunīupassayassa ca bhikkhuvihārassa[11] ca upacāram mañcitum vattatī 'ti vuttam gāmassā ti na vuttam evam nisinnesu[12] bhikkhūsu ca bhikkhunīsu ca, tāya bhikkhuniyā mānattam samādiyāmi vattam samādiyāmī 'ti vattam samādiyitvā bhikkhunīsanghassa tāva evam ārocetabbam aham ayye ekam āpattim āpajjim gāmantaram, sāham sangham ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattam yācim tassā[13] me sangho ekissā āpattiyā gāmantarāya pakkhamānattam adāsi sāham pakkhamānattam carāmi vediyām'[14] aham ayye, vediyati[14] 'ti mam sangho dhāretū 'ti tato bhikkhusanghassa santike gantvā evam ārocetabbam aham ayyā ekam āpattim āpajjim gāmantaram, pe vediyām'[14] aham ayyā, vediyatī[14] 'ti mam

[1] Bp kattabbam
[2] Bp ayyā
[3] Bp pesissāmī
[4] Bp *inserts* bhikkhunim *before* gahetvā
[5] Bp mahāmaggamhā
[6] Bp gumbavati *for* gumbā 'ti
[7] Bp *omits* ca
[8] Bp avidūraṭṭhāne
[9] Bp °tabbam Kurundī-Mahā-paccarīsu
[10] Bp *adds* vā
[11] Bp yeva ca bhikkhunupasayassa ca vihārassa
[12] Bp *adds* pana
[13] Bp tassa
[14] Bp veda° *for* vedi°

sangho dhāretū 'tı ıdhā 'pı yāya kāyacı bhāsāya[1] ārocetum vattatı ārocetvā[2] bhıkkhunīsanghass' eva santıke nısīdıtabbam ārocıtakālato patthāya bhıkkhūnam gantum vattatı sace sāsankam[3] hotı, bhıkkhunıyo tatth' eva thānam paccāsımsan[4] tı thātabbam sace añño bhıkkhu vā bhıkkhuṇī vā tam thānam etı, passantıyā ārocetabbam no ce ārocetı rattıcchedo ca[5] vattabhede[6] dukkatañ ca sace ajānantıyā evam upacāram okkamıtvā gacchatı, rattıcchedo 'va hotı na vattabhede[6] dukkatam sace bhıkkhunıyo upajjhāyādīnam vattakaranattham pageva vā[7] gantukāmā hontı, rattıvıppavāsaganaohāya na gāmantarāpattırakkhanattham ekam bhıkkhunım thapetvā gantabbam tāya arune utthıte tassā santıke vattam nıkkhıpıtabbam eten' upāyena akhandā pañca dasa rattıyo mānattam carıtabbam anıkkhıttavattāya pana Parıvāsakkhandhake[8] vuttanayen' eva sammā vattıtabbam ayam pana vıseso āgantukassa ārocetabban tı ettha yattakā purebhattam vā pacchābhattam vā tam gāmam bhıkkhū vā bhıkkhunıyo vā āgacchantı, sabbesam ārocetabbam anārocentıyā rattıcchedo c'eva[9] vattabhede[10] dukkatañ ca sace 'pı rattım kocı bhıkkhu tam gāmūpacāram okkamıtvā gacchatı, rattıcchedo hotı yeva ajānanapaccayā pana vattabhedato muccatı Kurundıyādīsu[11] pana anıkkhıttavattam[12] bhıkkhūnam vuttanayen' eva kathetabban tı vuttam tam parıvāsavattādīnam upacārasīmāya parıcchınnattā yuttataram dıssatı uposathe ārocetabbam pavāranāya ārocetabbam catunnam bhıkkhūnañ ca bhıkkhunīnañ ca devasıkam ārocetabbam sace bhıkkhūnam tasmım gāme bhıkkhācāro sampajjatı, tehı[13] catūhı bhıkkhūhı tatth' eva gantabbam no ce sampajjatı, aññatra carıtvā'pı tatra āgantvā attānam dassetvā gāantabbam

---

[1] Bp vācāva
[2] Bp *adds* ca
[3] Bp sāsankā
[4] Bp °sısan
[5] Bp c'eva
[6] Bp °bheda
[7] Bp *omits* vā
[8] Bp Pārıvāsıka°
[9] Bp ca *for* c'eva
[10] Bp °bheda
[11] Kurundīādīsu
[12] Bp °vatta
[13] Bp *omits* tehı catūhı bhıkkhūhı

bahigāme vā sanketatthānam kātabbam asukasmim nāmatthāne amhe passasī 'ti tāya sanketatthānam gantvā ārocetabbam sanketatthāne adisvā vihāram gantvā ārocetabbam vihāre sabbabhikkhūnam ārocetabbam sace sabbesam na sakkā[1] hoti ārocetum, bahiupacārasīmāya thatvā bhikkhuniyo pesetabbā tāhi ānītānam catunnam bhikkhūnam ārocetabbam sace vihāro dūro hoti sāsanko ca,[2] upāsake ca upāsikāyo ca gahetvā gantabbam sace pan' āyam ekā vasati, rattivippavāsam āpajjati, tasmā tassā[3] ekā pakatattā bhikkhunī sammannitvā dātabbā ekacchanne vasanatthāya evam akhandam mānattam caritvā vīsatigane bhikkhusanghe[4] vuttanayen' eva abbhānam kātabbam sace mānattam caramānā antarāpattim āpajjati, mūlāya patikassitvā tassā āpattiyā mānattam dātabban ti Kurundiyam vuttam idam pakkhamānattam nāma

samodhānamānattam pana tividham hoti odhānasamodhānam agghasamodhānam missakasamodhānan ti tattha yad etam parato Udāyittherassa pañcāhapaticchannāya āpattiyā parivāsam parivasantassa parivāse ca mānattārahatthāne ca antarāpattim āpajjitvā mūlāya patikassitassa *tena hi bhikkhave sangho Udāyissa bhikkhuno tissannam āpattīnam chārattam mānattam detū* 'ti mānattam anuññātam idam odhānasamodhānam nāma idañ hi punappunam mūlāya patikassanena parivutthadivase odhunitvā purimāpattīhi saddhim samodhāya dinnam, tasmā odhānasamodhānan ti vuccati Kurundiyam pana samodhānaparivāsam vutthassa dātabbamānattam[5] samodhānamānattan ti vuttam tam pi tena pariyāyena yujjati agghasamodhānam pana missakasamodhānañ ca agghasamodhānamissakasamodhānaparivāsāvasāne dātabbamānattam eva vuccati tam parivāsakammavācā iusārena yojetvā dātabbam ettāvatā yam vuttam *tena hi bhikkhave sangho Udāyissa bhikkhuno ekissā āpattiyā sancetanikāya sukkavisatthiyā ekāhapaticchannāya ekāhaparivāsam detū* 'ti

[1] Bp sakkā na
[2] Bp *omits* ca
[3] Bp tasmā 'ssā
[4] Bp bhikkhunīsanghe
[5] Bp dātabbam mānattam

ādinā nayena pāliyam anekehi ākārehi parivāso ca mānattañ ca vuttam, tassa yasmā āgatāgatatthāne evam[1] vinicchayo vuccamāno pāliyam[2] viya ativitthāram āpajjati, na ca sakkā hoti sukhena pariggahetum, tasmā tam[3] samodhānetvā idh' eva dassessāmā 'ti, tad idam atthato sampāditam hoti idāni yā tāva ayam appaticchannāya ekissā āpattiyā vasena pāli vuttā sā uttānatthā 'va tato param dvīhatīhacatūha-pañcāhapaticchannānam vasen'[4] eva pāliyam vatvā pañcāha-paticchannāya parivāsato patthāya antarāpatti dassitā yasmā pana tam āpattim āpanno mūlāya patikassanāraho nāma hoti, tasmā 'ssa tattha mūlāya patikassanam anuññātam sace pana nikkhittavatto āpajjati, mūlāya patikassanāraho na hoti kasmā yasmā na so parivasanto āpanno paka-tattatthāne thito āpanno, tasmā tassā āpattiyā visum mā-nattam caritabbam sace paticchannā hoti parivāso 'pi vasitabbo, yañ c'etam mūlāya patikassanam vuttam, tasmim kate parivutthadivasā makkhitā 'va[5] honti iti parivāse antarāpattim dassetvā puna mānattārahassa antarāpattim dassetvā mūlāya patikassanam vuttam tasmim hi[6] kate, parivutthadivasā makkhitā 'va honti tato parivutthapari-vāsassa tāsam tissannam pi āpattīnam samodhānamānattam dassitam tato mānattacārikassa antarāpattim dassetvā mūlāya patikassanam vuttam tasmim pana patikassane kate, mānattacinnadivasāpi parivutthadivasāpi makkhitā 'va honti tato abbhānārahassa antarāpattim dassetvā mūlāya patikassanam vuttam tasmim pi kate, sabbe te parivāsa-mānattacinnadivasā[7] makkhitā 'va honti tato param sabbā antarāpattiyo yojetvā abbhānakammam dassitam evam paticchannavāre ekāhapaticchannādivasena pañcaantarā-pattīnam[8] vasena catasso ti nava kammavācā dassitā honti tato param pakkhapaticchannāya āpattiyā anto parivāsato patthāya pañcāhapaticchannāya antarāpattiyā vasena samo-dhānaparivāso ca samodhānamānattañ ca dassitam ettha ca

[1] Bp *omits* evam
[2] Bp pāli
[3] Bp nam
[4] Bp vasena pālim
[5] Bp *omits* 'va
[6] Bp pi *for* hi
[7] Bp *omits this*
[8] Bp °āpatti

mānattacārikamānattārahakāle 'pi āpannāya āpattiyā mūlāya paṭikassane kate mānattacinnadivasāpi parivāsaparivutthadivasāpi sabbe makkhitā 'va honti kasmā yasmā paṭicchannā antarāpatti ten' eva vuttam *mūlāya paṭikassitvā purimāya āpattiyā samodhānaparivāsam datvā chārattam mānattam detū* 'ti tato param sabbā[1] antarāpattiyo yojetvā abbhānakammam dassetvā sañcetanikāya[2] sukkavisatthiyā[3] vatthum[4] niṭṭhāpitam tato ekāpattimūlakañ ca āpattivaḍḍhanakañ cā 'ti dve naye dassetvā agghasamodhānaparivāso dassito tato sañcicca anārocitāpattivatthum dassetvā asañcicca ajānanaasaraṇavematikabhāvehi anārocitāya āpattiyā pacchā lajjidhamme[5] vā jānanasaraṇanibbematikabhāvesu[6] vā uppannesu pi[7] yam kātabbam, tam dassetum *idha pana bhikkhave* 'ti ādinā nayena pāḷi ṭhapitā tato ajānanaasaraṇavematikapaṭicchannānam[8] appaṭicchannabhāvam dassetum tath' eva pāḷi ṭhapitā tato dvinnam āpattīnam dve māsapaṭicchannānam ekamāsaparivāsayācanavatthum dassetvā asañcicca ajānanaasaraṇavematikabhāvehi anārocite itarasmim māse pacchā lajjidhammādīsu[6] uppannesu yam kātabbam, tam dassetum ajānanaasaraṇavematikapaṭicchannassa ca appaṭicchannabhāvam[9] dassetum purimanayen' eva pāḷi ṭhapitā tato *āpattipariyantam na jānāti rattipariyantam na jānātī* 'ti ādinā nayena suddhantaparivāso dassito tato param pārivāsikam ādim katvā vibbhamitvā puna upasampannā[10] 'ti ādīsu paṭipattidassanattham pāḷi ṭhapitā tattha *antarā sambahulā saṅghādisesā*[11] *āpattiyo āpajjati parimāṇāyo*[12] *appaṭicchannāyo* ti ādīsu āpattiparicchedavasena parimāṇāyo c' eva appaṭicchannāyo cā 'ti attho

---

[1] Bp pacchā *for* sabbā
[2] Bp *omits this*
[3] Bp °vissaṭṭhi
[4] Bp vatthu
[5] Bp lajjī°
[6] Bp ñāṇasaraṇa°
[7] Bp *omits* pi
[8] Bp °pariccha°
[9] Bp āpannabhāvam
[10] Bp °pannādīsu
[11] Bp *omits this*
[12] Bp parimāṇā

pacchimasmim āpattikkhandhe 'ti eko 'va so āpattikkhandho. pacchā chāditattā pana pacchimasmim āpattikkhandhe 'ti vuttam *purimasmin* ti etthāpi es' eva nayo

vavatthitā sambhinnā 'ti sabhāgavisabhāgānam ev' etam pariyāyavacanam

tato param yo paticchādeti, tasmim patipattidassanattham *dve bhikkhū* 'ti ādi vuttam tattha *missakan* ti thullaccayādīhi missakam *suddhakan* ti sanghādisesam vinā lahukāpattikkhandham eva

tato param avisuddhavisuddhabhāvadassanattham *idha pana bhikkhave bhikkhu sambahulā sanghādisesā* 'ti ādi vuttam. tattha byañjanato vā adhippāyato vā anuttānam nāma kiñci n' atthi tasmā tañ ca ito pubbe avuttañ ca sabbam pāliyānusāren'[1] eva veditabban ti

SAMUCCAYAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

SAMATHAKKHANDHAKAVANNANĀ

Samathakkhandhake *adhammavādī puggalo* ti ādīni cha mātikāpadāni nikkhipitvā *adhammavādī puggalo dhammavādī puggalam saññāpeti* 'ti ādinā nayena vitthāro vutto tattha *saññāpetī* 'ti kāranapatirūpakāni vacanāni[2] vatvā paritosetvā jānāpeti *nijjhāpetī* 'ti yathā so tam attham nijjhāpeti[3] oloketi, evam karoti *pekkheti*[4] *anupekkhetī* 'ti yathā so tam attham pekkheti[5] c' eva punappunam ca pekkheti[5], evam karoti *dasseti anudassetī* 'ti tesañño eva pariyāyavacanāni *adhammena vūpasamati* 'ti yasmā so adhammam eva *ayam dhammo* ti ādinā nayena tam[6] mohetvā dasseti, tasmā adhammena vūpasamati nāma *dhammena vūpasamati* 'ti yasmā dhammavādī dhammam eva ayam dhammo ti ādinā nayena amohetvā dasseti, tasmā dhammena vūpasamati nāma

---

1 Bp pālianusāren'
2 Bp *omits this*
3 Bp nijjhāyati
4 Bp pekkhati anupekkhati
5 Bp pekkhati
6 Bp *omits* tam

pañc' ımānı bhıkkhave dhammıkānı satıvınayassa dānānī t'ı ettha suddhassa anāpattıkassa dānam ekam 'anuvadıtassa dānam ekam yācıtassa dānam ekam sanghena dānam ekam dhammena samaggena[1] dānam ekan tı evam pañca etānı pana ekekaangavasena na labbhantı tasmā desanāmattam ev' etam pañcangasamannāgatam pana satıvınayadānam dhammıkan[2] tı ayam ettha attho tattha ca *anuvadantī* 'tı codentı sesam uttānam eva ayam pana satıvınayo khīnasavass' eva dātabbo na aññassa antamaso anāgāmıno 'pı so ca kho aññena codıyamānass' eva na acodıyamānassa dınne ca pana tasmım codakassa kathā na rūhatı codento 'pı ayam khīnāsavo satıvınayaladdho[3] ko tuyham katham gahessatī 'tı apasādetabbatam āpajjatı

bhāsıtaparıkantan[4] tı vācāya bhāsıtam kāyen' eva parıkantam[4] parıkkamıtvā[6] katan tı attho *saratāyasmā evarūpam*[7] *āpattım āpajjıtā* 'tı ettha saratu āyasmā evarūpam[7] āpattım āpajjıtā āyasmā evarūpıyā āpattıyā 'tı ayam attho āpajjıtvā 'tı vā pātho tass' attho pathamam āpajjıtvā pacchā tam āpattım saratu[8] āyasmā 'tı

yebhuyyasıkāya vūpasametun tı ettha yassā kırıyāya dhammavādıno bahutarā esā yebhuyyasıkā nāma adhammıkasalākagāhesu[9]

oramattakan tı parıttam appamattakam bhandanamattam eva *na ca gatıgatan* tı dve tayo āvāse na gatam tattha tatth' eva vā dvattıkkhattum avınıcchıtam *na ca sarıtasārıtan* tı dvattıkkhattum tehı bhıkkhūhı sayam sarıtam vā aññehı sārıtaṃ vā na hotı *jānātī* 'tı salākam gāhento jānātı adhammavādıno[10] bahutarā 'tı *app' eva nāmā* 'tı ımınā nīhārena salākāya gāhıyamānāya app' eva[11] nāma adhammavādıno bahutarā assū 'tı ayam assa ajjhāsayo hotı aparesu pı dvīsu padesu[12] es' eva nayo *adhammena ganhantī*

---

1 Bp samagga
2 Bp dhammakamman
3 Bp °vınayam laddho
4 Bp °parıkkatan
5 Bp parıkkamentam
6 Bp °metvā
7 Bp °rūpım
8 Bp saratu
9 Bp °kaggāhesu
10 Bp °vādī
11 Bp apı *for* app'eva
12 Bp *omıts* padesu

'tı adhammavādıno evam mayam bahutarā[1] bhavıssāmā 'tı dve dve salākāyo ganhantı *vaggā ganhantı* 'tı dve dhammavādıno ekam dhammavādısalākam ganhantı evam dhammavādıno na bahutarā[1] bhavıssantī 'tı maññamānā *na ca yathādıtthıyā ganhantī* 'tı dhammavādıno hutvā balavapakkham bhavıssāmā 'tı adhammavādısalākam ganhantı dhammıkasalākagāhesu ayam ev' attho parıvattetvā[2] vedıtabbo evam salākam gāhetvā sace bahutarā dhammavādıno hontı yathā te vadantı evam tam adhıkaranam vūpasametabbam, evam yebhuyyasıkāya vūpasantam hotı ayam ettha sankhepo vıtthāro pana parato 'pı āgamıssatı

asucī 'tı asucīhı kāyavacīkammehı samannāgato *alajjī* 'tı sañcıcca āpajjanādınā alajjīlakkhanena samannāgato *sānuvādo* 'tı saupavādo ıtı ımesañ ca tınnam angānam vasena tīnı kāranānı[3], sanghena karanam dhammena samaggena karanan tı ımānı ca dve tı pañca tassapāpıyasıkākammassa[4] karanānı nāma hontı sesam ettha tajjanīyādīsu vuttanayam eva ayam pan' ettha vacanattho ıdañ hı, yo pāpussannatāya pāpıyo puggalo, tassa kattabbato tassapāpıyasıkākamman[4] tı vuccatı

kakkhalatāya[5] *vālatāyā*[6] 'tı kakkhalabhāvāya c'eva vālabhāvāya ca *bhedāyā* 'tı sanghabhedāya *sabbeh' eva ekajjhan* tı kassacı chandam anāharıtvā gılāne 'pı tatth' eva ānetvā ekato sannıpatıtabbam *tınavatthārakena vūpasameyyā* 'tı ettha, ıdam kammam tınavatthārakasadısattā tınavatthārako 'tı vuttam yathā hı gūtham vā muttam vā ghatıyamānam[7] duggandhatāya bādhatı, tınehı avattharıtvā supatıcchādıtassa[8] pan' assa so gandho na bādhatı, evam eva yam adhıkaranam mūlānumūlam gantvā vūpasamīyamānam kakkhalatāya[9] vālatāya bhedāya samvattatı, tam ımınā kammena vūpasantam gūtham vıya tınavatthārakena

---

1 Bp bahū
2 Bp °vattıtvā
3 Bp karanānı
4 Bp °sıkakammassa
5 Bp °lattāya
6 Bp °lattāyā
7 Bp ghaṭṭıya°
8 Bp suppatı°
9 Bp °lattāya vālattāya

paticchannam suvūpasantam hotī 'ti idam kammam tinavatthārakasadisattā tinavatthārako ti vuttam *thullavajjan* ti pārājikañ c' eva sanghādisesañ ca *gihipatisamyuttan* ti gihīnam hīnena khumsanavambhanadhammikapatissavesu āpannam āpattim -thapetvā[1] *evañ ca pana bhikkhave te bhikkhū tāhi āpattīhi vutthitā hontī* 'ti evam tinavatthārakakammavācāya katāya kammavācāpariyosāne yattakā tattha sannipatitā antamaso suttā 'pi samāpannāpi aññāvihitā 'pi sabbe te bhikkhū yāva upasampadamandalato patthāya thullavajjañ ca gihipatisamyuttam ca thapetvā avasesā āpattiyo āpannā sabbāhi tāhi āpattīhi vutthitā honti *ditthāvikamman* ti ye pana na m'etam khamatī 'ti aññamaññam ditthāvikammam karonti, tehi vā saddhim āpattim āpajjitvā 'pi tattha anāgatā āgantvā vā chandam datvā parivenādīsu nisinnā, te tāhi[2] āpattīhi na vutthitā[3] honti tena vuttam *thapetvā ditthāvikammam thapetvā ye na tattha hontī* 'ti

bhikkhunīnam anūpakhajjā[4] 'ti bhikkhunīnam anto pavisitvā vivādādhikaranādīnam vacanattho dutthadosasamvannanāyam vutto yeva *vipaccatāya vohāro* ti cittadukkhattham vohāro pharusavacanan ti attho *yo tattha anuvādo* ti yo tesu anuvadantesu upavādo *anuvadinā* 'ti ākāradassanam[5] etam upavadanā 'ti attho *anullapanā anubhananā* 'ti ubhayam anuvadanāya[6] vevacanamattam eva *anusampavankatā* 'ti punappunam kāyacittavācāhi tatth' eva sampavankatā anuvankatabhāvo[7] ti attho *abbhussahanatā* 'ti kasmā evam na upavadissāmi yevā 'ti ussāham katvā anuvadanā *anubalappadānan* ti purimavacanassa kāranam dassetvā pacchimavacanena balappadānam

kiccayatā karanīyatā 'ti ettha, kiccam eva kiccayam, kiccayassa bhāvo kiccayatā karanīyassa bhāvo karanīyatā

---

[1] Bp *omits this*
[2] Bp *omits* tāhi
[3] Bp vuṭṭhahanti *for* vuṭṭhitā honti
[4] Bp anupa°
[5] Bp ākākanidassanam
[6] Bp anuvadana
[7] Bp anuvadanabhāvo

ubhayam etam[1] sanghakammass' eva adhıvacanam *apalokana-kamman* tı ādı pana tass' eva pabhedadassanattham [2] tattha apalokanakammam nāma sīmatthakasangham sodhetvā chandārahānam chandam āharıtvā samaggassa sanghassa anumatıyā tıkkhattum sāvetvā kattabbakammam *ñattı-kammam* nāma vuttanayen' eva samaggassa sanghassa anumatıyā ekāya ñattıyā kattabbakammam *ñattıdutıya-kammam* nāma vuttanayen' eva samaggassa sanghassa anumatıyā ekāya ñattıyā ekāya ca anusāvanāyā 'tı evam ñattıdutıyāya anusāvanāya kattabbakammam *ñattı-catutthakammam* nāma vuttanayen' eva samaggassa sanghassa anumatıyā ekāya ñattıyā tīhı ca anusāvanāhī 'tı evam ñattıcatutthāhı tīhı anusāvanāhı kattabbakammam

tattha apalokanakammam apaloketvā 'va kātabbam, ñattıkammādıvasena na kātabbam ñattıkammam pı ekam ñattım thapetvā[3] kātabbam, apalokanakammādıvasena na kātabbam ñattıdutıyakammam pana apaloketvā kattabbam pı atthı akattabbam pı atthı tattha sīmāsammatı[4] sīmā-samūhananam[5] kathınadānam kathınubbhāro kutıvatthu-desanā vıhāravatthudesanā 'tı ımānı cha kammānı garukānı apaloketvā kātum na vattatı ñattıdutıyakammavācam sāvetvā 'va kātabbānı avasesā[6] terasasammatıyo[7] senā-sanagāhakamatakacīvaradānādısammatıyo[8] cā 'tı evarūpānı lahukakammānı apaloketvā 'pı kātum vattatı ñattıkamma-ñattıcatutthakammavasena pana na kātabbam eva ñattı-catutthakammam ñattım ca tısso ca kammavācāyo sāvetvā 'va kātabbam apalokanakammādıvasena na kātabban tı. ayam ettha sankhepo vıtthārato pana ımānı cattārı kammānı katīh' ākārehı vıpajjantī 'tı ādınā nayena Parıvārāvasāne Kammavagge etesam vınıcchayo āgato yeva yam pana tattha anuttānam, tam Kammavagge yeva vannayıssāma. evañ hı satı na atthāne vannanā bhavıssatı ādıto patthāya

---

[1] Bp p'etam
[2] Bp pabhedavacanam
[3] Bp *adds* 'va
[4] Bp sīmasammutı
[5] Bp sīma°
[6] Bp avasesānı
[7] Bp °sammutıyo
[8] Bp °sammutıyo

ca tassa tassa kammassa viññātattā suviññeyyo bhavissati *vivādādhikaranassa kim mūlan* ti ādīni pāliyā[1] vasen' eva veditabbāni *vivādādhikaranam siyā kusalan* ti ādīsu yena vivadanti, so cittuppādo vivādo samatheti ca adhikaranīyatāya adhikaranan ti evam ādinā nayena attho veditabbo[2] *āpattādhikaranam siyā akusalam, siyā abyākatam, n'atthi āpattādhikaranam kusalan* ti ettha sandhāyo bhāsitavasena attho veditabbo yasmim hi pathavīkhananādike[3] āpattādhikarane kusalacittam angam hoti, tasmim sati na sakkā vattum n'atthi āpattādhikaranam kusalan ti tasmā na yidam angapahonakacittam sandhāya vuttam idam pana sandhāya vuttam yan tāva āpattādhikaranam lokavajjam tam ekantato akusalam eva tattha siyā kusalan[4] ti vikappo n' atthi yam pana pannattivajjam tam yasmā sañcicca idam[5] āpattim vītikkamāmī 'ti vītikkamantass' eva akusalam hoti asañcicca pana kiñci ajānantassa sahaseyyādivasena āpajjanato abyākatam hoti tasmā tattha sañciccāsañciccavasena imam vikappabhāvam sandhāya idam vuttam āpattādhikaranam siyā akusalam, siyā abyākatam, n'atthi āpattādhikaranam kusalan ti sace pana yam kusalacitto āpajjati, idam vuccati āpattādhikaranam kusalan ti vadeyya acittakānam[6] elakaloma-padasodhammadesanādisamutthānānam[7] pi kusalacittam āpajjeyya na ca tattha vijjamānam pi kusalacittam āpattiyā angam kāyavacīviññattivasena pana calitapavattānam kāyavācānam aññataram[8] eva angam tañ ca rūpakkhandhapariyāpannattā abyākatan ti yam jānanto ti ādimhi pana ayam attho yam cittam āpattiyā angam hoti, tena vatthum jānanto idam vitikkamāmī[9] 'ti ca[10] vitikkam ākārena saddhim jānanto sañjānanto vitikkamacetanāvasena cetetvā pakappetvā upakkamavasena maddanto abhivitaritvā nirāsankacittam pesetvā yam āpattādhikaranam vitikkamati[11] āpajjati tassa evam

[1] Bp pāli
[2] Bp datthabbo
[3] Bp °khanenādike
[4] Bp akusalan
[5] Bp imam
[6] Bp *inserts* pana
[7] Bp °padasodhammādi°
[8] Bp aññatram
[9] Bp vīti° *for* viti°, *sic passim*
[10] Bp *omits* ca
[11] Bp vītikkamam

vītikkamato yo vītikkamo idam vuccati āpattādhikaranam akusalam[1] abyākatavāre pi yam cittam āpattiyā angam hoti, tassa abhāvena ajānanto vītikkamākārena ca saddhim ajānanto asañjānanto āpattiangabhūtāya vītikkamacetanāyābhāvena acetetvā[2] sañcicca maddanassa abhāvena anabhivitaritvā nirāsankacittam apesetvā yam āpattādhikaranam vītikkamati[3] āpajjati tassa evam vitikkamato yo vītikkamo idam vuccati āpattādhikaranam abyākatan ti ayam *vivādo no adhikaranan* ti ādīsu samathehi adhikaranīyatāya abhāvato no adhikaranan ti evam attho veditabbo

yāvatikā[4] *bhikkhū kammappattā* 'ti ettha catuvaggakarane kamme cattāro pañcavaggakarane pañca dasavaggakarane dasa vīsativaggakarane vīsati bhikkhū kammappattā 'ti veditabbā

suparíggahitan ti sutthuparíggahitam katvā paticchitabbam [5] paticchitvā[5] ca pana ajja bhandakam dhovāma ajja pattam pacāma ajje'ko palibodho atthī 'ti mānaniggahatthāya katipāham atikkametabbam

anantāni c' eva bhassāni jāyantī 'ti aparimanāni itocito ca vacanāni uppajjanti bhāsānī 'ti pi pātho avam ev' attho *ubbāhikāya sammannitabbo* ti apaloketvā vā sammannitabbo parato vuttāya ñattidutiyāya vā kammavācāya evam sammatehi pana bhikkhūhi visum nisīditvā[6] vā tassā yeva vā parisāya aññehi[7] na kiñci kathetabban ti sāvetvā tam adhikaranam vinicchitabbam

tatr' assā 'ti tassam parisati bhaveyya *n'eva suttam āgatan* ti na mātikā āgatā *no suttavibhango* ti vinayo[8] na paguno *byañjanachāyāya attham patibāhatī* 'ti byañjanamattam eva gahetvā attham patisedheti jātarūparajatakhettavatthupatiggahanādīsu vinayadharehi bhikkhūhi āpattiyā kāriyamāne[9] disvā kim ime āpattiyā kāretha nanu jātarūparajatapatiggahanā pativiratā[10] hontī 'ti evam sutte pativiratimattam eva vuttam, n'atthi ettha āpattī 'ti vadati

[1] Bp akusalan ti
[2] Bp cetetvā
[3] Bp vītikkamam
[4] Bp *inserts* ca
[5] Bp sampati°
[6] Bp vā nisīditvā *for* nisīditvā vā
[7] Bp *inserts* asammatehi *after this*
[8] Bp *adds* pi
[9] Bp kārayamāne
[10] Bp °rato

aparo dhammakathiko suttassa āgatattā olambetvā nivāsentānam āpattiyā āropiyamānāya kim imesam[1] āropetha, nanu parimandalam nivāsessāmī 'ti sikkhā karanīyā 'ti evam sikkhākaranamattam ev' ettha vuttam, n' atthi ettha āpattī 'ti vadati

yathā bahutarā bhikkhū 'ti ettha, ekena pi adhikā bahutarā 'va ko pana vādo dvīhi tīhi [2] *saññattiyā*[3] 'ti saññāpanatthāya *gūlhakan* ti ādīsu alajjussannāya parisāya gūlhako salākagāho kātabbo. lajjussannāya[4] *vivatako* bālussannāya *sakannajappako vannāvannāyo*[5] *katvā* 'ti dhammavādīnañ ca adhammavādīnañ ca salākāyo nimittasaññam ārocetvā[6] aññamaññam visabhāgā kātabbā tato tā sabbāpi cīvarabhoge katvā vuttanayen' eva gahetabbā[7] *duggaho ti paccukkaddhitabban* ti duggahitā salākāyo ti vatvā puna gāhetvā yāvatatiyam gāhetabbā *suggaho ti sāvetabban* ti ekasmim pi dhammavādismim[8] atireke jāte suggahitā salākāyo ti sāvetabbam yathā ca te dhammavādino vadanti, tathā tam adhikaranam vūpasametabban ti atha yāvattiyam pi adhammavādino bahutarā[9] 'va honti, ajja akālo, sve jānissāmā 'ti vutthahitvā alajjīnam pakkham[10] vibhedatthāya dhammavādīpakkham pariyesitvā punadivase salākagāho kātabbo ayam *gūlhako*[11] *salākagāho* sakannajappake pana gahite vattabbo ti ettha, sace sanghatthero adhammavādī salākam ganhāti[12], so evam avabodhetabbo bhante tumhe mahallakā vayo anuppattā, tumhākam etam na yuttam, ayam pana adhammavādī salākā 'ti tassa[13] itarā salākā dassetabbā sace so tam ganhāti[14], dātabbā atha n'eva avabujjhati, tato mā kassaci ārocehī 'ti vattabbo sesam vuttanayam eva *vivatako*[15] 'ti vivatattho yeva

---

1 Bp *inserts* āpattim *after this*
2 Bp *adds* ca
3 Bp paññattiyā
4 Bp *inserts* parisāya *after this*
5 Bp vannavannāyo
6 Bp āropetvā
7 Bp gāhetabbā
8 Bp °vādimhi
9 Bp va bahutarā for bahutarā 'va
10 Bp pakkhabhedatthāya for pakkham vibheda°
11 Bp gulhaka
12 Bp ganhati
13 Bp assa
14 Bp ganhati
15 Bp vivatake *and omits* 'ti

pārājikasāmantam vā 'ti ettha, methunadhamme pārājikasāmantam nāma dukkatam hoti sesesu[1] adinnādānādīsu thullaccayam *nivethentan*[2] ti na sarāmī 'ti vacanena[3] nibbethiyamānam[4] *ativethetī* 'ti inghāyasmā 'ti ādi vacanehi[5] ativethiyati [6] *sarāmi kho aham āvuso* ti pārājikam[7] paticchādanatthāya evam patijānāti puna tena ativethiyamāno[8] sarāmi kho ti patiññam datvā idāni mam nāsessanti 'ti bhayena davāya me ti ādim āha, etassa *tassapāpiyasikakammam*[9] *kātabbam* sace sīlavā bhavissati, vattam pūretvā[10] patipassaddhim[11] labhissati no ce tathā nāsitako[12] 'va bhavissati sesam sabbattha uttānam evā 'ti

SAMATHAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

KHUDDAKAVATTHUKKHANDHAKAVANNANĀ

Khuddakavatthukkhandhake *mallamutthikā* 'ti mutthikamallā *gāmapūtavā*[13] 'ti chavirāgamandanānuyuttā nāgarikamanussā gāmapotakā[14] ti pi pātho es'ev' attho *thambhe* 'ti nahānatitthe[15] nikkhanitvā[16] thapitathambhe *kudde*[17] 'ti itthakasilādārukuddānam[18] aññatarasmim *atthāne*[19] *nahāyantī* 'ti ettha, atthānam[20] nāma rukhham phalakam viya tacchetvā atthapadākārena rājiyo chinditvā nahānatitthe nikkhananti [21] tattha cunnāni ākiritvā manussā kāyam ghamsanti

gandhabbahatthakenā[22] 'ti nahānatitthe[23] thapitena dārumayahatthena tena kira cunnāni gahetvā manussā sarīram

---

1 Bp *omits* sesesu
2 Bp nibbeṭhentan
3 Bp vacane
4 Bp nibbeṭṭhayamānam
5 Bp vacanena
6 Bp ativeṭṭhayati
7 Bp °jika
8 Bp °veṭhayamāno
9 Bp *omits* tassa
10 Bp paripūretvā
11 Bp paṭippa°
12 Bp nāsitā *for* nāsitako 'va
13 Bp gāmamuddavā
14 Bp gāmamoddavā
15 Bp nhānatitthe
16 Bp nikhanitvā
17 Bp kuṭṭe
18 Bp °kuṭṭānam
19 Bp aṭṭāne
20 Bp aṭṭānam
21 Bp nhānatiṭṭhe nikhanam
22 Bp gantabba°
23 Bp nhānatiṭṭhe

ghamsantı *kuruvındakasuttıyā* 'tı kuruvındakapāsānacunnānı lākhāya maddıtvā[1] katagulıkakalāpako vuccatı tam ubhosu antesu gahetvā sarīram ghamsantı *vıggayha parıkammam kārāpentı* 'tı aññamaññam sarīrena sarīram ghamsantı *mallakan* nāma makaradantake chındıtvā mallakamūlasanthānena katamallakam vuccatı ıdam gılānassāpı na vattatı *akatamallakam* nāma makaradante[2] achındıtvā[3] katam, ıdam agılānassa[4] na vattatı ıtthakakhandam pana kapālakhandam vā vattatı *ukkāsıkan* tı vatthavattım tasmā nahāyantassa yassa kassacı nahānasātakavattıyā pıtthım ghamsıtum vattatı *puthupānıkan* tı hatthaparıkammam vuccatı tasmā sabbesam hatthena pıtthıparıkammam kātum vattatı

vallıkā 'tı kannato nıkkhantamuttolambıkādīnam[5] etam adhıvacanam na kevalañ ca vallıkā yeva yam kıñcı kannapılandhanam[6] antamaso tālapannam pı na vattatı *pāmangan* tı yam kıñcı pāmangasuttam[7] *kanthasuttakan* tı yam kıñcı gīvūpagam[8] ābharanam *katısuttakan* tı yam kıñcı katıpılandhanam[6] antamaso suttatantumattam pı *ovattakan*[9] tı valayam[10] *keyūrādīnı*[11] pākatān' eva yam[12] kıñcı ābharanam na vattatı *dumāsıkam vā duvangulam vā* 'tı ettha, sace kesā antodvemāse dvangulam pāpunantı, antodvemāse yeva chındıtabbā dvangulam[13] atıkkametum na vattatı sace 'pı na dīghā, dvımāsato[14] ekadıvasam pı atıkkametum na labhatı[15] yeva evam ayam ubhayenāpı ukkatthaparıcchedo 'va vutto tato oram pana na vattanabhāvo nāma n' atthı *kocchena osanhentī*[16] 'tı kocchena olakkhıtvā[17] sannısīdāpentı *phanakenā*[18] 'tı dantamayādīsu yena kenacı

---

1 Bp bandhıtvā
2 Bp °ante
3 Bp acchın°
4 Bp °nass' eva
5 Bp °lambakā°
6 Bp °pılandhanam
7 Bp pālambakasuttam
8 Bp gīvupaga
9 Bp ovaṭṭıkan
10 Bp valayam
11 Bp kāyū°
12 Bp *ınsens* akkhakānam heṭṭhā bāhābharanam *before* yam
13 Bp °gulīhı
14 Bp dvemāsato
15 Bp vaṭṭatı for labhatı
16 Bp osanṭhentī
17 Bp olıkhıtvā
18 Bp phanenā

hatthaphanakenā[1] 'ti hatthen' eva phanakiccam kārontā angulīhi osanhenti[2] *sitthatelakenā* 'ti madhusitthakaniyāsādīsu[3] yena kenaci cikkalena *udakatelakenā* 'ti udakamissakena telena mandanatthāya sabbattha dukkatam. uddhaggāni[4] pana lomāni anulomanipātanattham hattham temetvā sīsam puñchitabbam unhābhitattarajassirānam pi allahatthena puñchitum vattati

na bhikkhave ādāse vā udakapatte vā 'ti ettha, kamsapattādīni pi yesu mukhanimittam paññāyati, sabbāni ādāsasankham[5] eva gacchanti kañjiyādīni pi udakapattasankham[5] eva tasmā yattha katthaci olokentassa dukkatam *ābādhapaccayā*[6] 'ti sañchavi[7] nu kho me vano udāhu na tāvā 'ti jānanattham jinno nu kho 'mhi no ti evam āyusankhāram olokanattham pi vattatī 'ti vuttam *mukham ālimpentī*[8] 'ti vippasannacchavibhāvakarehi[9] mukhalepanehi ālimpanti *ummaddentī* 'ti nānāummaddanehi ummaddenti[10]. *cunnentī* 'ti mukhacunnakena makkhenti *manosilakāya*[11] *mukham lañchentī*[12] 'ti manosilāya silakādīni lañchanāni[13] karonti tāni haritālādīhi pi na vattanti yeva angarāgādayo pākatā yeva sabbattha dukkatam *na bhikkhave naccam vā* 'ti ādīsu, yam kiñci naccam antamaso moranaccam pi dassanāya gacchantassa dukkatam sayam pi naccantassa vā naccāpentassa vā dukkatam eva gītaṃ pi kiñci[14] natagītam vā sādhugītam vā antamaso dantagītam pi mayam gāyissāmā 'ti pubbabhāge okujantā[15] karonti, etam pi na vattati sayam gāyantassā 'pi gāyāpentassāpi dukkatam eva vāditam pi yam kiñci na vattati yam pana nitthahanto[16] vā sāsanke vā thito accharam[17] vā

---

[1] Bp °phanenā
[2] Bp osanṭhenti
[3] Bp °niyyā°
[4] Bp uddhalomena *for* uddhaggāni pana lomāni
[5] Bp °sankhyam
[6] Bp *adds* anāpattī
[7] Bp sañchavī
[8] Bp ālimpantī
[9] Bp °cchavirāgakarehi
[10] Bp ummadenti
[11] Bp manosilikāya
[12] Bp lañjenti
[13] Bp lañjanādīni
[14] Bp yam kiñci
[15] Bp okūjantā
[16] Bp niṭṭhuhanto
[17] Bp acchariкaṃ

pothetı[1] pānım vā paharatı, tattha anāpattı sabbam antarārāme thıtassa passato anāpattı passıssāmī 'tı vıhārato vıhāram gacchantassa āpattı yeva āsanasālāyam[2] nısınno passatı, anāpattı passıssāmī 'tı utthahıtvā gacchato āpattı vīthıyam thatvā gīvam parıvattetvā passato 'pı āpattı yeva

sarakuttın tı sarakırıyam *bhango hotī* 'tı aladdham samādhım[3] uppādetum na sakkotı laddham samāpajjıtum *pacchımā janatā* 'tı amhākam ācarıyā 'pı upajjhāyā pı evam gāyımsū 'tı pacchımā[4] janatā dıtthānugatım āpajjatı tath' eva gāyatı *na bhıkkhave āyatakenā* 'tı ettha āyatako nāma tantam vattam bhındıtvā akkharānı vınāsetvā pavatto dhamme pana suttantavattam nāma atthı jātakavattam nāma atthı gāthāvattam nāma atthı, tam vınāsetvā atıdīgham kātum na vattatı caturassena vattena parımandalānı padabyañjanānı dassetabbānı *sarabhaññan* tı sarena bhananam sarabhaññe kıra tarangavattadohakavattagalıtavattādīnı[5] dvattımsavattānı atthı tesu yam ıcchatı tam kātum labhatı sabbesam padabyañjanānam avınāsetvā vıkāram akatvā samanasāruppena caturassena nayena pavattanam yeva lakkhanam

bāhıralomım unnın tı unnalomānı bahı katvā unnapāvāram pārupantı tathā dhārentassa dukkatam lomānı anto katvā pārupıtum vattatı samanakappakathā Bhūtagāmasıkkhāpadavannanāyam vuttā

na bhıkkhave attano angajātan tı angajātam chındantass' eva thullaccayam aññam pana kannanāsangulıādīnam[6] yam kıñcı chındantassa tādısam vā dukkham uppādentassa dukkatam ahıkītadatthādīsu[7] pana aññaābādhapaccayā vā lohıtam vā mocentassa chındantassa[8] anāpattı

candanaganthī uppannā hotı 'tı candanaghatıkā uppannā hotı so kıra uddhañ ca adho ca jālānı parıkkhıpāpetvā

---

[1] Bp phoṭetı
[2] Bp °lāya
[3] Bp *omıts thıs*
[4] Bp pacchımo jano
[5] Bp °vattadhotaka°
[6] Bp °nāsaangulıādım
[7] Bp ahıkīṭada°
[8] Bp adds vā

Gangāya nadıyā kīlatı tassā[1] nadıyā sotena vuyhamānā candanaganthī āgantvā jāle laggı[2] tam assa parısā[3] āharıtvā adamsu evam sā uppannā hotı *ıddhıpātıhārıyan* tı ettha vıkubbanaıddhıpātıhārıyam[4] patıkkhıttam adhıtthāna-ıddhı[5] pana appatıkkhıttā 'tı vedıtabbā

na bhıkkhave sovannamayo patto tı ādīsu, sace hı gıhī bhattaggesu[6] suvannatattakādīsu byañjanam katvā upanāmentı āmasıtum pı na vattatı phalıkamayakācamayakamsamayādīnı[7] pana tattakādīnı bhājanānı[8] puggalıkaparıbhogen' eva na vattantı sanghıkaparıbhogena vā gıhıvıkatānı vā vattantı tambalohamayo 'pı patto[9] na vattatı thālakam pana vattatī 'tı ıdam sabbam Kurndıyam vuttam *manımayo* tı ettha pana ındanılādımanımayo[10] vutto *kamsamayo* tı ettha vattalohamayo 'pı sangahıto *lıkhıtun* tı tanukaranatthāy' etam vuttam *pakatımandalan* tı makaradantachındaka-mandalam eva *āvattıtvā*[11] 'tı aññamaññam paharıtvā *pattādhārakan* tı ettha, dantavalīvettādīhı kate bhūmıādhārake tayo[12] dāruādhārake dve patte uparuparı[13] thapetum vattatī 'tı Kurundıyam vuttam Mahāatthakathāyam pana vuttam bhūmıādhārake tınnam pattānam anokāse[14] dve thapetum vattatı dāruādhārakadandādhārakesu pı susajjıtesu es' eva nayo bhamakotısadıso pana dāruādhārako tīhı dandakehı baddho dandakādhārako[15] ca ekassa pı pattassa anokāso tattha thapetvāpı hatthena gahetvā evam[16] nısīdıtabbam bhūmıyam pana nıkkujjıtvā ekam eva thapetabban tı *mıdhante*[17] 'tı ālındakamıdhakādīnam[18] ante sace pana parıvattetvā tatth' eva patıtthātı evarūpāya vıtthınnāya mıdhıyā[19] 'va thapetum vattatı *parıbhandante* 'tı bāhırapasse katāya

---

1 Bp tassa nadī
2 Bp laggā
3 Bp purısā
4 Bp vıkubbanıddhı°
5 Bp adhıṭṭhānıddhı
6 Bp bhattagge
7 Bp °mayānı
8 Bp taṭṭıkādīnı
9 Bp patto 'va
10 Bp ındanīlādımayo
11 Bp āvaṭṭıtvā
12 Bp tayo patte
13 Bp uparūparı
14 Bp anokāso
15 Bp °dhāro
16 Bp eva
17 Bp mıddhante
18 Bp ālındakamıddhıkādīnam
19 Bp mıddhıyā, *and omits* 'va

tanukamidhikāya[1] ante midhiyam[2] vuttanayen' eva etthāpi vinicchayo veditabbo *colakan* ti yam pattharitvā patto thapiyati tasmim pana asati katasārake vā tattikāya vā mattikaparibhandakatāya bhūmiyā vā yattha na dussati tathārūpāya vā bālikāya[3] vā thapetum vattati pamsurajādīsu[4] pana kharabhūmiyam vā thapentassa dukkatam *pattamālakan* ti[5] itthakāhi vā dārūhi vā kātum vattati *pattakandolikā* 'ti mahāmukhakundalasanthānā bhandakukkhulikā[6] vuccati *yo laggeyyā* 'ti yattha katthaci laggentassa dukkatam eva cīvaravamse 'pi bandhitvā thapetum na vattati bhandakatthupanattham[7] eva vā katam hotu nisīdanasayanattham vā, yattha katthaci mañce vā pīthe vā thapentassa dukkatam aññena pana bhandakena saddhim bandhitvā thapetum vattati attaniyam[8] bandhitvā olambetum vā vattati bandhitvā[9] upari thapetum na vattati yeva sace pana mañcam vā pītham vā ukkhipitvā cīvaravamsādīsu attakacchannena thapitam hoti, tattha thapetum vattati amsavaddhakena amsakūte laggetvā anke[10] thapetum vattati, chatte bhattapūro pi amsakūte laggitapatto 'pi thapetum na vattati bhandakena pana saddhim bandhitvā vā attakam bandhitvā[11] thapite vā yo koci thapetum vattati *pattahatthenā* 'ti ettha, na kevalam yassa patto hatthe so yeva pattahattho, na kevalañ ca kavātam eva panāmetum na labhati api ca kho pana hatthe vā pitthipāde vā yattha katthaci sarīrāvayave pattasmim sati hatthena vā pitthipādena[12] vā sīsena vā yena vā[13] kenaci sarīrāvayavena kavātam vā panāmetum ghatikam vā ukkhipitum sūcim vā kuñcikāya apāpuritum na labhati amsakūte pana pattam laggetvā yathāsukham kavātam[14] apāpuritum labhati yeva[15]

---

[1] Bp °middhikāya
[2] Bp middhiyam
[3] Bp likāya
[4] Bp pasu (?)
[5] Bp *omits* ti
[6] Bp kukkhalikā
[7] Bp °katṭhapanattham
[8] Bp aṭaniyam
[9] Bp *adds* 'pi
[10] Bp ange
[11] Bp katvā vā *for* bandhitvā.
[12] Bp pādena
[13] Bp *omits* vā
[14] Bp *omits* kavātam
[15] Bp *omits* yeva

tumbakatāhan ti alābukatāham[1] vuccati tam pariharitum na vattati labhitvā pana tāvakālikam paribhuñjitum vattati *ghatikatāhe* 'pi es' eva nayo *ghatikatāhan* ti ghatikapālam *abbhum me* 'ti utrāsavacanam etam *sabbapamsukulikenā*[2] 'ti ettha, cīvarañ ca mañcapīthañ ca pamsukūlam[3] vattati. ajjhoharanīyam pana dinnakam eva gahetabbam *calakānī* 'ti chaddetvā[4] vammetvā appavitthāmisāni[5] *atthikānī*' ti macchamamsaatthikāni *ucchitthodakan* ti mukhavikkhālanodakam etesu yam kiñci pattena nīharantassa dukkatam pattam patiggahanam[6] katvā hattham dhovitum pi na labhati[7] hatthadhovanapādadhovanaudakam[8] pi patte ākiritvā nīharitum na vattati anucchittham visuddhapattam[9] ucchitthahatthena ganhitum na vattati vāmahatthena pan' ettha udakam āsiñcitvā ekam udakagandasām[10] gahetvā ucchitthahatthena ganhitum vattati ettāvatā 'pi hi so ucchitthapatto hoti ucchitthahattham[11] pana bahi udakena vikkhāletvā gahetum vattati macchamamsaphalāphalādīni[12] khādanto yam tattha atthim vā calakam vā chaddetukāmo hoti, tam patte thapetum na labhati[13] yam pana patikhāditukāmo hoti, tam patte thapetum labhati[13] atthikakanthakādīni[14] tatth' eva katvā hatthena luñcitvā khāditum vattati mukhato nīhatam pana yam kiñci puna[15] khāditukāmo hoti, tam patte thapetum na labhati[13] singaveranālikerakhandādīni[16] dasitvā puna thapetum labhati[13]

namatakan ti satthakavethanakapilotikakhandam[17] *dandasatthakan* ti pipphalakam vā aññam pi vā yam kiñci dandam yojetvā katasatthakam *kannakitāyo hontī* 'ti mallagahitā[18] honti *kinnena pūretun* ti kinnacunnena pūretum.

---

1 Bp lābu°
2 Bp °pamsukūlikenā
3 Bp °kūlam
4 Bp cambetvā *for* chaddetvā vammetvā
5 Bp apaviddhāmisāni
6 Bp patiggaham
7 Bp labbhati
8 Bp hatthadhotapādadhotaudakam
9 Bp suddha°
10 Bp °gandusam
11 Bp hattham
12 Bp °mamsaphalādīni
13 Bp labbhati
14 Bp °kantakādīni
15 Bp *inserts* na *after* puna
16 Bp singiveranālikerakhandāni.
17 Bp °vethanakam piloti°
18 Bp malaggahitā

sattuyā 'ti haliddamissakena[1] pitthacunnena pūretum[2] *saritakan* ti pāsānacunnam pi vuccati tena pūretum anujānāmi 'ti attho *madhusitthakena sāretun* ti madhusitthakena makkhetum *saritakam pi paribhijjatī* 'ti tam makkhitamadhusitthakam bhijjati *saritasipātikan* ti madhusitthakapilotikam satthakosakam sipātikā pana saritasipātikāya anulomā 'ti Kurundiyam vuttam *kathinan*[3] ti nissenim[4] pi tattha attharitabbam katasārakakilañjānam aññataram pi *kathinarajjan*[5] ti yāya duppaticīvaram[6] sibbantā kathine cīvaram bandhanti *kathinam nappahotī* 'ti dīghassa bhikkhuno pamānena katam kathinam tattha rassassa bhikkhuno cīvaram attharīyamānam[7] nappahoti anto yeva hoti, dandakena pāpunātī 'ti attho *dandakathinan* ti tassa majjhe itarassa bhikkhuno pamānena aññam nissenim bandhitum anujānāmī 'ti attho *vidalakan* ti dandakathinappamānena katasārakassa pariyante patisamharitvā[8] duggunakaranam[9] *salākan* ti duppaticīvarassa[10] antare pavesanasalākam *vinaddhanarajjun*[11] ti tattha[12] mahānisseniyā saddhim khuddakanissenim vinaddhitarajjum[13] *vinaddhanasuttakan*[14] ti khuddakanisseniyā cīvaram vinaddhitasuttakam[15] *vinaddhitvā*[16] *cīvaram sibbetun*[17] ti tena suttakena tattha cīvaram vinaddhitvā sibbetum[17] *visamā hontī* 'ti kāci khuddakā honti kāci mahantā *kalimbakan* ti pamānasaññākaranam yam kiñci tālapannādim[18] *moghasuttakan* ti vaddhakīnam dārūsu kālasuttena viya haliddisuttena saññākaranam *anguliyā patigganhanti* 'ti sūcimukham anguliyā paticchanti patiggahanti angulikosakam *āvesanavitthakan* nāma yam kiñci pāticangotakādi[19] *uccavatthukan* ti pasum[20] ākiritvā uccavatthukam

---

1 Bp haliddimissakena
2 Bp *omits* pūretum
3 Bp kathinan
4 Bp nissenī
5 Bp kathinarajjun
6 Bp dupaṭṭacīvaram
7 Bp patthari°
8 Bp pari° *for* pati°
9 Bp duguna°
10 Bp dupaṭṭacīvarassa
11 Bp vinandhana°
12 Bp *omits* tattha
13 Bp vinandhitum rajjum
14 Bp vinandha°
15 Bp vinandhitum suttakam
16 Bp vinandhitvā
17 Bp sibbitun
18 Bp °di
19 Bp pāti°
20 Bp pamsu

kātum anujānāmī 'ti attho *ogumbetvā ullittāvalittam kātun* ti chadanam odhunitvā ghanadandakam katvā anto ca[1] bahi ca mattikāya limpetun[2] ti attho *goghamsikāyā* 'ti velum vā rukkhadandakam vā anto katvā tena saddhim sangharitun ti attho *bandhanarajjun* ti tathā sangharitassa bandhanarajjum

katacchuparissāvanam nāma tīsu dandakesu vinaddhitvā[3] katam *yo na dadeyyā* 'ti aparissāvanakass' eva yo na dadāti, tass'[4] eva āpatti yo pana attano hatthe parissān' eva[5] vijjamāne pi yācati, tassa na akāmā dātabbam *dandakaparissāvanan*[6] ti rajakānam khāraparissāvanam viya catūsu pādesu bandhanissethikāya[7] sātakam bandhitvā majjhe dandake udakam āsiñcitabbam tam ubho 'pi kotthāse pūretvā parissāvati[8] *ottharikam*[9] nāma yam udake ottharitvā ghatena udakam ganhanti, tam hi catūsu dandakesu vattham bandhitvā udake cattāro khānuke[10] nikkhanitvā[11] tesu bandhitvā sabbe[12] pariyante udakato mocetvā majjhe ottharitvā ghatena udakam ganhanti *makasakutikā* 'ti cīvarakutikā vuccati

abhisannakāyā[13] 'ti semhādidosābhisannakāyā[14] *aggalavatti* nāma dvārabāhāya samappamāno yeva aggalatthambho vuccati, yattha tīni cattāri chiddāni katvā sūciyo denti *kapisīsakam* nāma dvārabāham vijjhitvā tattha pavesito aggalapāsako vuccati *sūcikā* 'ti tattha majjhe chiddam katvā pavesitā *ghatikā* 'ti upari yojitā *mandalikam kātun* ti nīcavatthukam cinitum *dhūmanettan* ti dhūmanikkhamanachiddam *vāsetun* ti gandhehi[15] vāsetum *udakanidhānan*[16] ti udakatthapanatthānam, tattha ghatena udakam

---

1 Bp c'eva
2 Bp limpitun
3 Bp vinandhitvā
4 Bp tassa *for* tass' eva
5 Bp parissāvane *for* parissān'eva
6 Bp dandapari°
7 Bp baddhanissenikāya
8 Bp parissavati
9 Bp ottharanam
10 Bp khānuke
11 Bp nikhanitvā
12 Bp sabba
13 Bp abbhussannakāyā
14 Bp °dosussannakāyā
15 Bp gandhena
16 Bp udakaṭṭhānan

thapetvā sarāvakena valañjetabbam[1] *kottthako* tı dvārakotthako

tısso patıcchādıyo tı ettha, jantāgharapatıcchādı ca udakapatıcchādı ca parıkammam karontass' eva vattatı, sesesu abhıvādanādīsu na vattatı vatthapatıcchādısabbakammesu vattatı *udakam na hotī* 'tı nahānaudakam[2] na hotı *tulan* tı pannıkānam vıya udakaubbāhanatulam *karakatako* 'tı[3] vuccatı gone[4] yojetvā hatthehı vā gahetvā dīghavarattāhı[5] ākaddhanayantam *cakkavattakan* tı arahataghatıyantam[6] *cammakhandam* nāma tulāya vā karakatakena[7] vā yojetabbakam cammabhājanam

pākatā hotı 'tı apparıkkhıttā hotı *udakapuñchanī* 'tı dantamayā[8] 'pı vısānamayāpı dārumayāpı vattatı tassā asatı[9] colakena udakam paccuddharıtum vattatı *udakamātıkan* tı udakassa āgamanamātıkam *nıllekham*[10] *jantāgharan* nāma āvıddhapakkhapāsakam vuccatı gopānasīnam uparımandale pakkhapāsake thapetvā katakūtacchadanass' etam nāmam

cātumāsam nısīdanenā 'tı nısīdanena cattāro māse na vıppavāsıtabban[11] tı attho *pupphābhıkınnesū* 'tı puppehı santhıtesu[12]

namatakan[13] tı elakalomehı katam āvāy'[14] ımam cammakhanda parıhārena[15] parıbhuñjıtabbam *āsıttakūpadhānan* nāma tambalohena vā rajatena vā katāya pelāya[16] etam adhıvacanam patıkkhıttattā pana dārumayāpı na vattatı *malorıkan*[17] tı dandādhārako vuccatı yatthıādhārakapattādhārakapacchıkapıtthānı[18] pı etth' eva pavıtthānı ādhārakasankhepagamanato hı patthāya chıddam vıddham pı āvıddham[19]

---

[1] Bp valañjetabbam
[2] Bp nhānodakam
[3] Bp *amıts* 'tı
[4] Bp gone vā
[5] Bp dīghavarattādīhı
[6] Bp arahatthaghatı°
[7] Bp karakaṭake
[8] Bp dandamayā
[9] Bp tasmım asatı colakenāpı *for these*
[10] Bp nıllekha
[11] Bp vıppavasıtabban
[12] Bp santhatesu
[13] Bp nāma *for* tı
[14] Bp avāy'
[15] Bp °parıbhogena ca
[16] Bp pelāya
[17] Bp malorıkā
[18] Bp °pannādhāra° *for* °pattādharā°
[19] Bp avıddham

pı vattatı yeva *ekabhājane* 'tı ettha sace eko bhıkkhu bhājanato phalam vā pūvam vā gahetvā gacchatı, tasmım bhıkkhumhı[1] apagate ıtarassa sesakam bhuñjıtum vattatı ıtarassāpı tasmım khane puna gahetum vattatı

atthangehī 'tı ettha ekekena pı angena samannāgatassa antosīmāya vā nısīmam[2] gantvā nadīādīsu vā nıkkujjıtum vattatı yeva evam nıkkujjıte pana patte tassa gehe kocı deyyadhammo na gahetabbo asukassa gehe bhıkkham mā ganhathā 'tı aññesu pı[3] vıhāresu pesetabbam ukkujjanakāle pana yāvatatıyam yācāpetvā hatthapāsam vıjahāpetvā ñattıdutıyakammena ukkujjıtabbo

purakkhıtvā[4] 'tı aggato katvā *samharantū* 'tı samharıyantu *celapatıkan*[5] tı celasantharam[5] so kıra sace aham puttam lacchāmı, akkamıssatı me bhagavā celapatıkan[5] tı ımınā ajjhāsayena santharı abhabbo c' esa puttapatılābhassa[6], tasmā bhagavā na akkamı yadı akkameyya, pacchā puttam alabhanto nāyam sabbaññū 'tı dıtthım ganheyya ıdan tāva bhagavato anakkamane[7] kāranam yasmā pana bhıkkhū 'pı ye ajānantā akkameyyum te gıhīnam parıbhūtā bhaveyyam[8] tasmā bhıkkhū[9] parıbhavato mocetum sıkkhāpadam paññāpesı ıdam sıkkhāpadapaññāpane kāranam *mangalatthāya yācıyamānenā* 'tı apagatagabbhā vā hotu garugabbhā vā evarūpesu thānesu mangalatthāya yācıyamānena akkamıtum vattatı *dhotapādakan* nāma pādadhovanatthāne dhotehı pādehı akkamanatthāya paccattharanam atthatam hotı, tam akkamıtum vattatı

katakan nāma padumakannıkākāram pādaghamsanattham kantake utthāpetvā katam tam vattam[10] vā hotu caturassādıbhedam vā bāhulıkānuyogattā[11] patıkkhıttam eva, n'eva patıggahetum na parıbhuñjıtum vattatı *sakkharā* 'tı pāsāno vuccatı pāsānaphenako 'pı vattatı *vıdhūpanan*[12] tı vījanī

---

1 Bp *omıts* bhıkkhumhı
2 Bp nıssīmam
3 Bp vıhāresu pı *for* pı vıhāresu
4 Bp purekkhıtvā
5 Bp cela° *for* cela°
6 Bp puttalābhāya
7 Bp anakkame
8 Bp bhaveyyum
9 Bp bhıkkhu
10 Bp vaṭṭam
11 Bp bahulı°
12 Bp vıdhupanan

vuccati *tālavantam* pana tālapannehi vā katam hotu veludantavilīvehi vā morapiñjehi[1] vā cammavikatīhi vā sabbam vattati

makasavījanī[2] 'ti dantamayavisānamayadandakā 'pi vattati. vākamayavījaniyā[3] ketakapārohakandalapannādimayā[4] pi sangahitā *gilānassa chattan* ti ettha yassa kāyadāho[5] vā cittakopo[6] vā hoti cakkhum[7] vā dubbalam añño vā koci ābādho vinā chattena uppajjati tassa gāme vā araññe vā chattam vattati vasse pana cīvaraguttattham vālamiga-carabhayesu ca attaguttattham pi vattati ekapannachattam[8] pana sabbatth' eva vattati

asissā 'ti asi assa *vijotalatī*[9] 'ti vijoteti[10] *dandasammatin*[11] ti ettha pamānayutto catuhattho yeva dando sammannitvā dātabbo tato onātiritto[12] vināpi sammatiyā[13] sabbesam vattati sikkā pana agilānassa na vattati gilānassāpi sammannitvā 'va dātabbā

romatthakassā[14] 'ti ettha thapetvā romatthakam[15] sesānam[16] uggāram mukhe santhāretvā[17] gilantānam āpatti sace pana asantharitam[18] eva paragalam gacchati, vattati

yam dīyamānan[19] ti idam[20] Bhojanavagge vannitam eva

kuppam karissāmī 'ti saddam karissāmi nakhādīhi nakhacchedane āpatti n' atthi attānurakkhanattham pana nakhacchedanam anuññātam *vīsatimatthan* ti vīsati pi nakhe likhitamatthe kārāpenti *malamattan* ti nakhato malamattam apakandhitum[21] anujānāmī 'ti attho *khurasipātikin* ti

---

[1] Bp morapiñchehi
[2] Bp makasabījanī
[3] Bp °bījaniyā
[4] Bp °rohakuntāla°
[5] Bp kāyadāho
[6] Bp pittakopo
[7] Bp cakkhu
[8] Bp °pannacchattam
[9] Bp vijjotalatī
[10] Bp pajjotalati
[11] Bp °sammuti
[12] Bp ūnātiritto
[13] Bp sammutiyā
[14] Bp romanthakassā
[15] Bp romanthakam
[16] Bp *inserts* āgatam *after this*
[17] Bp sandhāretvā
[18] Bp asandharitam
[19] Bp diyyamānan
[20] Bp *inserts following after* ti 'yam dāyakehi diyyamānam patiggahitabhājanato bahipatitam, tam bhikkhunā sāmam gahetvā paribhuñjitum anujānāmī 'ti attho,'
[21] Bp apakaddhitum

khurakosakam *massum kappāpentī* tı kattarıyā massum chedāpentı *massum vaddhāpentī* 'tı massum dīgham kārāpentı[1] *golomıkan* tı hanukamhı dīgham katvā thapıtam elakamassukam[2] vuccatı *caturassakan* tı catukonam[3] *parımukhan* tı ure lomarājısamharanam[4] *addarukan* tı udare lomarājıthapanam[5] *āpattı dukkatassā* 'tı massukappanādīsu[6] sabbattha āpattı dukkatassa *ābādhappaccayā sambādhe loman* tı gandavanarucıādıābādhappaccayā *ābādhappaccayā*[7] *kattarıkāyā* 'tı gandavanarucısīsarogābādhappaccayā sakkharādīhı nāsıkalomagāhāpane āpattı n'atthı attānurakkhanattham[8] pana sandāso anuññāto *na bhıkkhave palıtam gāhāpetabban* tı ettha, yam bhamukāyam[9] vā lalāte vā dāthıkāya vā uggantvā vıbhaccham[10] thıtam tādısam lomam vā palıtam vā apalıtam vā gāhetum[11] vattatı *kamsapattharıkā* 'tı kamsabhandabānıjā[12] *bandhanamattan* tı vāsıkattarayatthıkādīnam[13] bandhanamattam *na bhıkkhave akāyabandhanenā* 'tı ettha abandhıtvā nıkkhamantena yattha saratı, tattha bandhıtabbam āsanasālāya bandhıssāmī 'tı gantum vattatı sarıtvā yāva na bandhatı, na tāva pındāya carıtabbam *kalābukan* nāma bahurajjukam *deddubhakan* nāma udakasappasīsasadısam *murajjan*[14] nāma murajjavattasanthānam[15] vethetvā katam *maddavīnan* nāma pāmangasanthānam īdısam hı ekam pı na vattatı pageva bahūnı *pattıkam sūkarantakan*[16] tı ettha pakatıvıtā[17] vā macchakanthakavāyımā vā pattıkā vattatı sesā kuñjaracchıkādıbhedā na vattatı *sūkarantakan* nāma sūkaravattıkañcıkakosakasanthānam hotı[18] ekarajjukam pana muddıkakāyabandhanañ ca sūkarantakam anulometı *anujānāmı bhıkkhave murajjam*[19] *maddavınam* tı ıdam dasāsu yeva

---

1 Bp kārentı
2 Bp °massu
3 Bp catukkonam
4 Bp lomasamharanam
5 Bp °rājıṭṭhapanam
6 Bp °ppāpanādīsu
7 Bp *omıts thıs*
8 Bp anurakkha°
9 Bp °kāya vā nalāṭe
10 Bp vībhaccham
11 Bp gāhāpetum
12 Bp °vānıjā
13 Bp °yaṭṭhıādīnam vā
14 Bp murajam
15 Bp murajavaṭṭısanṭhānam
16 Bp sūkarandakan
17 Bp pakatıvītā
18 Bp kuñcı° *for* sūkarakuñcı°
19 Bp murajam maddavīnan

anuññātam pāmangadasā c' ettha catunnam upari na vattati sobhakan[1] nāma vethetvā mukhavattisibbanam gunakan nāma muddikasanthānena[2] sibbanam evam sibbatā hi antā thirā honti[3] pavananto ti pāsanto vuccati hatthisondikam[4] nāma nābhimūlato hatthisondasanthānam olambakam katvā nivattham colakaitthīnam[5] nivāsanam viya macchavālakam nāma ekato dasantam ekato pāsantam olambitvā[6] nivattham catukannakan[7] nāma upari dve hetthato dve 'ti evam cattāro kanne dassetvā nivattham tālavantakan nāma tālavantākārena sātakam olambetvā nivāsanam satavallikam nāma dīghasātakam anekakkhattum obhañjitvā ovattikam karontena nivattham vāmadakkhinapassesu vā nirantaram valliyo[8] dassetvā nivattham sace pana jānuto[9] patthāya ekā vā dve vā valliyo[10] paññāyanti, vattati samveliyam[11] nivāsentī 'ti mallakammakarādayo[12] viya kaccham bandhitvā nivāsenti evam nivāsetum gilānassāpi maggapatipannassāpi[13] na vattati yam pi maggam gacchantā ekam vā dve vā kone ukkhipitvā antaravāsakassa upari laggenti anto vā ekam kāsāvam tathā nivāsetvā bahi aparam nivāsenti, sabbam na vattati gilāno pana anto kāsāvassa ovattikam dassetvā aparam pi upari nivāsetum labhati ágilānena dve nivāsentena sagunam pi katvā nivāsetabbāni iti yañ ca idha patikkhittam yañ ca sekhiyavannanāyam, tam sabbam vajjetvā nibbikāram timandalam paticchādentena parimandalam nivāsetabbam so[14] yam kiñci vikāram karonto dukkatā na muccati na bhikkhave gihipārutam pārupitabban ti evam patikkhittum[15] gihipārupanam[16] apārupitvā ubho kanne samam katvā pārupanam parimandalapārupanan nāma, tam pārupitabbam tattha

[1] Bp sobhanan
[2] Bp mudingasanthānena
[3] Bp hontīti vuccati
[4] Bp °sandakan
[5] Bp colika°
[6] Bp olambetvā
[7] Bp catukkannakan
[8] Bp valiyo
[9] Bp jānuto
[10] Bp valiyo
[11] Bp samvalliyam
[12] Bp °kārādayo
[13] Bp maggappati°
[14] Bp *omits* so
[15] Bp °ttam
[16] Bp °pārutam

yaṃ kiñci setapaṭapārupanaṃ[1] paribbājakapārutaṃ ekasāṭakapārutaṃ soṇḍapārutaṃ antepurikapārutaṃ mahājeṭṭhakapārutaṃ kuṭippavesakapārutaṃ brāhmaṇapārutaṃ pāḷikārakapārutan ti evamādi parimaṇḍalalakkhaṇato[2] aññathā pārutaṃ sabbaṃ etaṃ gihipārutaṃ nāma tasmā yathā setapaṭā addhapāḷikā[3] nigaṇṭhā pārupanti, yathā ca ekacce paribbājakā uraṃ vivaritvā dvīsu aṃsakūṭesu pārupanaṃ[4] ṭhapenti, yathā ca ekasāṭakā manussā nivatthasāṭakassa ekena[5] antena piṭṭhiṃ pārupitvā ubho kaṇṇe ubhosu aṃsakūṭesu ṭhapenti, yathā ca surāsoṇḍādayo sāṭakena gīvaṃ parikkhipantā ubho ante udare vā olambanti[6] piṭṭhiyaṃ vā khipanti, yathā ca antepurikādayo[7] akkhitārakamattaṃ dassetvā ogutthikaṃ[8] pārupanti, yathā ca mahājeṭṭhakā[9] dīghasāṭakaṃ nivāsetvā tass'eva ekena[10] antena sakalasarīraṃ pārupanti, yathā ca kasakā[11] khettakuṭiṃ pavisantā sāṭakaṃ paliveṭhetvā upakacchake pakkhipitvā tass'eva ekena[12] antena sarīraṃ pārupanti, yathā ca brāhmaṇā ubhinnaṃ upakacchakānaṃ antarena sāṭakaṃ pavesetvā aṃsakūṭesu pakkhipanti,[13] yathā ca pāḷikārako bhikkhu ekaṃsapārupanena[14] pārutaṃ vāmabāhuṃ vivaritvā cīvaraṃ aṃsakūṭaṃ āropeti, evaṃ eva[15] apārupitvā sabbe 'pi ete aññe ca evarūpe pārupanadose vajjetvā nibbikāraṃ parimaṇḍalaṃ pārupitabbaṃ tathā apārupetvā[16] ārāme vā antaraghare vā anādarena yaṃ kiñci vikāraṃ karontassa dukkaṭaṃ *muṇḍavaṭṭī*[17] 'ti yathā nañño kuhiñci gacchato[18] parikkhārabhaṇḍavahamanussā 'ti adhippāyo

antarākājan ti majjhe laggetvā dvīhi vahitabbabhāraṃ *acakkhussan* ti cakkhūnaṃ hitaṃ na hoti parihāniṃ janeti *na chādetī* 'ti na ruccati *aṭṭhaṅgulaparaman* ti manussānaṃ

---

1 Bp °pārutaṃ
2 Bp °maṇḍalakkhaṇato
3 Bp °pālakā
4 Bp pāvuraṇaṃ
5 Bp eken'
6 Bp olambenti
7 Bp antepurikāyo
8 Bp oguṇṭhikaṃ
9 Bp °jeṭṭhā
10 Bp eken'
11 Bp kassakā
12 Bp eken'
13 Bp pārupanti
14 Bp ekaṃsaṃ pāru°
15 Bp *omits* eva
16 Bp °pitvā
17 Bp muṇḍaveṭhī
18 Bp gacchanto

pamānangulena atthangulaparamam *atimandāhakan*[1] ti atikhuddakam

dāyam ālepentī[2] 'ti tinav anādīsu aggim denti *pataggin* ti patiaggim dātum *parittan* ti apaharitakaranena[3] vā parikkhākhananena vā parittānam ettha pana anupasampanne sati sayam aggim dātum na labhati, asati aggim pi dātum[4] bhūmim tacchetvā tināni pi haritum parikkham pi khanitum allasākham bhañjitvā[5] aggim nibbāpetum pi[6] labhati senāsanam pattam vā appattam vā tathā nibbāpetum labhati yeva udakena pana kappiyen' eva labhati na itarena *sati karanīye* 'ti sukkhakatthādiggahanakicce[7] sati *porisiyan* ti purisappamānam *āpadāsū* 'ti vālamigādayo vā disvā maggamūlho vā disā oloketukāmo[8] hutvā davadāham[9] vā udakogham āgacchantam vā disvā evarūpāsu āpadāsu atiuccam pi rukkham ārohitum vattati

kalyānavākkaranā 'ti madhurasaddā *chandaso āropemā* 'ti vedam viya sakkatabhāsāya[10] vācanāmaggam āropema *sakāya niruttiyā* 'ti ettha sakā nirutti nāma sammāsambuddhena vuttappakāro Māgadhikavohāro[11] *lokāyatam* nāma sabbam ucchittham sabbam anucchittham seto kāko kālo bako iminā ca iminā ca kāranenā ti evamādi niratthakakāranapatisamyuttam titthiyasattham *antarā ahosī* 'ti antarikā[12] ahosi paticchannā

ābādhappaccayā[13] 'ti yassa ābādhassa lasunam bhesajjam tappaccayā 'ti attho

passāvapādukan ti ettha pādukā itthakāhi pi silāhi pi dārūhi pi kātum vattati vaccapādukāya pi es'eva nayo *parivenan* ti vaccakutiparikkhepabbhantaram

yathādhammo kāretabbo ti dukkatavatthumhi dukkatena pācittiyavatthumhi pācittiyena kāretabbo

---

[1] Bp atimadāhakan
[2] Bp ālimpenti
[3] Bp appaharita°
[4] Bp dātum labhati
[5] Bp °tvāpi
[6] Bp *omits* pi
[7] Bp sukkakatṭhādi°
[8] Bp °kāmo vā
[9] Bp davadāham
[10] Bp sakkaṭa°
[11] Bp °dhiko vohāro
[12] Bp antaritā
[13] Bp ābādhapaccayā

paharaṇattaṃ kataṃ paharaṇī 'ti vuccati yassa kassaci āvudasaṅkhātass' etaṃ adhivacanaṃ taṃ ṭhapetvā aññaṃ sabbaṃ lohabhaṇḍaṃ anujānāmī 'ti attho *katañ ca kumbhakārikañ cā* 'ti ettha kaṭāhaṃ vuttaṃ eva *kumbhakārikā*[1] 'ti dhaniyass'eva sabbamattikāmayakuṭī vuccati sesaṃ sabbattha uttānaṃ evā 'ti

KHUDDAKAVATTHUKKHANDHAKAVAṆṆANĀ NIṬṬHITĀ

SENĀSANAKKHANDHAKAVAṆṆANĀ

Senāsanakkhandhake *apaññattaṃ hotī* 'ti ananuññātaṃ hoti *vihāro* nāma aḍḍhayogādimuttako avasesāvāso *aḍḍhayogo* ti supaṇṇavaṅkaṃ[2] gehaṃ *pāsādo* ti dīghapāsādo *hammiyan* ti upariākāsatalapatiṭṭhitakūṭāgāro[3] pāsādo yeva *guhā* 'ti iṭṭhakaguhā silāguhā dāruguhā paṃsuguhā *āgatānāgatassa cātuddisassa saṅghassā* 'ti āgatassa ca anāgatassa ca[4] cātuddisassa saṅghassa anumodanagāthāsu, *sītaṃ uṇhan* ti utuvisabhāgavasena vuttaṃ *sisire cāpi vuṭṭhiyo* ti ettha sisiro ti samphusitakavāto vuccati *vuṭṭhiyo* ti ujukameghavuṭṭhiyo eva *etāni sabbāni paṭihantī*[5] 'ti iminā 'va padena yojetabbāni *paṭihaññatī* 'ti vihārena paṭihaññati *leṇatthan* ti nilīyanatthaṃ *sukhatthan* ti sītādiparissayābhāvena sukhavihāratthaṃ *jhāyituñ ca vipassitun* ti idaṃ[6] padadvayaṃ sukhatthan cā 'ti iminā 'va padena yojetabbaṃ idaṃ hi vuttaṃ hoti sukhatthañ ca vihāradānaṃ katamaṃ sukhatthaṃ jhāyituṃ vipassituñ ca yaṃ sukhaṃ tad atthaṃ athavā, parapadena pi yojetabbaṃ jhāyituñ ca vipassituñ ca vihāradānaṃ idha jhāyissanti[7] vipassissantī[8] 'ti dadato *vihāradānaṃ saṅghassa aggaṃ Buddhehi*[9] *vaṇṇitaṃ* vuttañ h' etaṃ so ca sabbadado hoti yo dadāti upassayan ti yasmā ca aggaṃ

---

1 Bp °kārikañ cā
2 Bp °vaṅka
3 Bp °tale patiṭṭhitakūṭakāro
4 Bp *inserts* catūsu disāsu appaṭihatacārassa' *after* ca
5 Bp paṭihanatī
6 Bp idaṃ pi
7 Bp jhāyissati
8 Bp vipassissati
9 Bp buddhena

vannitam, *tasmā hi pandito poso* ti gāthā *vāsayettha bahussute* 'ti ettha vihāre pariyattibahussute ca pativedhabahussute ca vāseyya *tesam annañ cā* 'ti yam tesam anucchavikam ca pānañ ca vatthuñ[1] ca mañcapīthādīni[2] senāsanāni ca, tam sabbam tesu ujubhūtesu akutilacittesu *dadeyyā* 'ti nidaheyya tañ ca kho *vippasannena cetasā* na cittappasādam virādhetvā evam vippasannacittassa hi *te tassa dhammam desenti pe parinibbāti anāsavo* ti

āviñchanachiddam āviñchanarajjun ti ettha rajju nāma sace pi dīpinangutthena katā hoti, vattati yeva na kāci na vattati *tīni tālānī* 'ti tisso kuñcikāyo *yantakam*[3] *sūcikan* ti ettha, yam yam jānāti tan tam yantakam, tassa vivaranam[4] sūcikañ ca kātum vattati *vedikāvātapānan* nāma cetiyavedikāsadisam[5] *jālavātapānan* nāma jālakabandham[6] *salākavātapānan* nāma thambhakavātapānam *cakkalikan* ti ettha colakapādapuñchanam[7] bandhitum anujānāmī 'ti attho *vātapānabhisikan*[8] ti vātapānappamānena bhisim katvā bandhitum anujānāmī 'ti attho *midhin*[9] ti pīthaphalakam *vidalamañcan*[10] ti vetthamañcam[11] veluvilīvehi vā vitam[12]

āsandhiko[13] ti caturassapītham vuccati *uccakam pi āsandhikan*[14] ti vacanato ekato bhāgena dīghapītham eva hi atthangulapādakam vattati, caturassāsandhiko[15] pana pamānātikkanto 'pi vattatī 'ti veditabbo *sattango* nāma tīsu disāsu apassayam katvā katamañco ayam pi pamānātikkanto 'pi vattati *bhaddapīthan* ti sabbavettamayam[16] pītham vuccati *pīthakā*[17] 'ti pilotikabaddham pītham eva *elakapādakapīthan*[18] nāma dārupatikāya[19] uparipāde thapetvā

---

[1] Bp vatthāni
[2] Bp °pīṭhādi
[3] Bp yantaka
[4] Bp vivarana
[5] Bp cetiye vedi°
[6] Bp °baddham
[7] Bp colaka°
[8] Bp °bhisī
[9] Bp middhan ti middhakam *for* midhin ti pīṭhaphalakam
[10] Bp °mañcakan
[11] Bp vekkamañcam
[12] Bp vītam
[13] Bp āsandiko
[14] Bp āsandikan
[15] Bp caturassapīṭhaāsandiko
[16] Bp vettamayam
[17] Bp pīṭhikā
[18] Bp °pādapīṭhan
[19] Bp °paṭṭikāya

bhojanaphalakam viya katapītham vuccati *āmalakavantikapīthan*[1] nāma āmalakākārena yojitam bahupādakapītham imāni tāva pāliyam āgatapīthāni dārumayam pana sabbam pi pītham vattatī 'ti ayam ettha vinicchayo *kocchan* ti usiramayam[2] vā puñjamayam[3] vā pabbajamayam[4] vā *atthangulaparamam mañcapatipādakan* ti ettha manussānam pamānangulam eva atthangulam *cilimikā*[5] nāma parikammakatāya bhūmiyā chavisamrakkhanatthāya attharanam vuccati *rukkhatūlan* ti simbalirukkhādīnam yesam kesañci rukkhānam tūlam *latātūlan* ti khīravalliādīnam yāsam kāsañci vallīnam tūlam *potakītūlan* ti eratinādīnam[6] yesam kesañci tinajātikānam antamaso ucchunalādīnam[7] pi tūlam etehi tīhi sabbabhūtagāmā sangahitā honti rukkhavallītinajātiyo hi muñcitvā añño bhūtagāmo nāma n' atthi tasmā yassa kassaci bhūtagāmassa tūlam bimbohane[8] vattati bhisim pana pāpunitvā sabbam p' etam akappiyatūlan ti vuccati na kevalañ ca bimbohane[9] etam tūlam eva hamsamorādīnam sabbasakunānam sīhādīnam sabbacatuppādānañ ca lomam pi vattati[10] piyangupupphabakulapupphādīnam[11] pana yam kiñci puppham na vattati tamālapattam eva suddham eva na vattati missakam pana vattati bhisīnam anuññātam pañcavidham unnāditūlam pi vattati *addhakāyikānī* 'ti upaddhakāyappamānāni yesu katito patthāya yāva sīsam upadahanti *sīsappamānan* nāma yassa vitthārato tīsu kannesu ekam[12] thapetvā dvinnam kannānam antaram miniyamānam vidatthi c' eva caturangulañ ca hoti majjhatthānam mutthiratanam hoti dīghato pana diyaddharatanam vā dviratanam vā 'ti Kurundiyam vuttam ayam sīsappamānassa ukkatthaparicchedo ito uddham na vattati, hetthā vattati, agilānassa sīsupadhānañ ca pādupadhānañ cā 'ti dvayam eva

---

[1] Bp āmalakavaṭṭi°
[2] Bp usīra°
[3] Bp puñjapabbajamayam
[4] Bp *omits* pabbajamayaṃ vā
[5] Bp cimilikā
[6] Bp poṭakītinādīnam
[7] Bp °nalādīnam
[8] Bp bibbohane
[9] Bp bibbohane
[10] Bp vuccati
[11] Bp °bakulapupphādi
[12] Bp *omits* ekam ṭhapetvā

vattati gilānassa bimbohanāni santharitvā[1] upari paccattharanam datvā nipajjitum vattati yāni pana bhisīnam anuññātāni pañca kappiyatūlāni, tehi bimbohanam[2] mahantam pi vattatī 'ti Phussadevatthero āha vinayadhara-Upatissatthero pana bimbohanam[2] karissāmī 'ti kappiyatūlam vā akappiyatūlam vā pakkhipitvā karontassa pamānam eva vattatī 'ti āha

pañca bhisiyo ti pañcahi unnādīhi pūritabhisiyo tūlagananāya hi etāsam gananā 'va vuttā tattha unnagahanena na kevalam elakalomam eva gahitam thapetvā pana manussalomam yam kiñci kappiyākappiyamamsajātīnam pakkhicatuppadānam lomam sabbam idha unnagahanen' eva gahitam tasmā channam cīvarānam channam anulomacīvarānañ ca aññatarena bhisichavim katvā tam sabbam pakkhipitvā bhisim kātum vattati elakalomāni pana apakkhipitvā kambalam eva catugunam vā pañcagunam vā pakkhipitvā katā 'pi unnabhisīsankhyam eva gacchati colabhisiādīsu yam kiñci navacolam vā purānacolam vā samharitvā vā anto pakkhipitvā vā katā colabhisī yam kiñci vākam pakkhipitvā katā vākabhisī, yam kiñci tinam pakkhipitvā katā tinabhisī aññatra suddhatamālapattā[3] yam kiñci pannam pakkhipitvā katā pannabhisī 'ti veditabbā tamālapattam pana aññehi[4] missam eva vattati suddham na vattati bhisiyā pamāniyamo n'atthi mañcabhisī pīthabhisī bhummattharanabhisī cankamanabhisī pādapuñchanabhisī 'ti etāsam anurūpato sallakkhetvā attano rucivasena pamānam kātabbam yam pan' etam unnādi pañcavidham[5] tūlam bhisiyam vattati, tam masurake[6] 'pi vattatī 'ti Kurundiyam vuttam etena masurakam[6] paribhuñjitum vattati 'ti siddham hoti *mañcabhisim pīthe sangharantī* 'ti[7] pīthe attharanti attharanatthāya harantī 'ti yujjati *ullokam akaritvā* 'ti hetthā cimilikam adatvā *phositun* ti rajanena

[1] Bp bibbohanāni
[2] Bp bibbohanam
[3] Bp °pattam
[4] Bp aññena
[5] Bp °vidhatūlam pi
[6] Bp masūra° *for* masura°
[7] Bp mañcabhisim pīṭhe

vā halıddāya[1] vā uparı phusıtānı dātum *bhıttıkamman* tı bhısīchavıyā uparıbhıttıkammam *hatthabhıttın*[2] tı pañcangulabhıttım[3]

ıkkāsan tı rukkhanıyāsam[4] vā sılesam vā *pıtthamaddan* tı pıtthakhalım[5] *kundakamattıkan* tı kundakamıssakamattıkam *sāsapakutan*[6] tı sāsapapıttham *sıtthatelakan*[7] tı vılınamadhusıtthakam[8] *accussannam hontī* 'tı vındum[9] hutvā tıtthatı *paccuddharıtun* tı puñchıtum *tandamattıkan*[10] tı ganduppādagūthamattıkam *kasāvan* tı āmalakaharıtakānam[11] kasāvam *na bhıkkhave patıbhānacıttan* tı ettha, na kevalam ıtthıpurısarūpam eva tıracchānarūpam[12] antamaso ganduppādarūpam pı bhıkkhuno sayam kātum vā karohī 'tı vattum vā na vattatı *upāsaka dvārapālam karohī* 'tı vattum pı na labhatı jātakappakaranaasadısadānādīnı pana pasādanīyānı nıbbıdāpatısamyuttānı vā vatthūnı parehı kārāpetum labhatı mālākammādīnı sayam pı kātum labhatı *ālakamandā* 'tı ekanganā manussābhıkınnā *tayo gabbhe* 'tı ettha, *sıvıkāgabbho* tı caturassagabbho, *nālıkāgabbho* tı vıtthārato dvıgunatıgunāyāmo[13] dīghagabbho, *hammıyagabbho* tı ākāsatale kūtāgāragabbho[14] mundacchadanagabbho vā *kulankapādakan* tı rukkham vıjjhıtvā tattha khānuke ākottetvā[15] katam asamhārımam[16] bhıttıpādam jınnakūtapādassa[17] upathambhanattham[18] bhūmıyam patıtthapetum anujānāmī 'tı attho *parıttānakıtıkan* tı vassaparıttānattham kıtıkam *uddhāsudhan*[19] tı vacchagomayena[20] ca chārıkāya ca saddhım maddıtamattıkam

ālındam[21] nāma pamukham vuccatı *palıghanan*[22] nāma yam nıkkhamantā ca pavısantā ca pādehı hanantı, tassa

---

[1] Bp hahıddıyā
[2] Bp hatthabhattın
[3] Bp °bhattım
[4] Bp °nıyyāsam
[5] Bp °khalı
[6] Bp °kuṭṭan
[7] Bp sıtthatelakan
[8] Bp vılīnamadhusıtthakam
[9] Bp bındubındu
[10] Bp gandumattıkan
[11] Bp °harīṭakānam
[12] Bp *ınserts* pı
[13] Bp dıguna°
[14] Bp *ınserts* vā
[15] Bp ākoṭetvā
[16] Bp tam āsamhārımam
[17] Bp °kūṭṭa°
[18] Bp upatthambha°
[19] Bp udasudhan
[20] Bp vacchakagomayena c'eva
[21] Bp ālındo
[22] Bp paghanan

vıhāradvāre ubhato kuddam[1] nīharıtvā katapadesass' etam adhıvacanam *paghanan*[2] tı pı vuccatı *pakuddan* tı majjhe gabbhassa samantā parıyāgāro vuccatı, pakuttan[3] tı pı pātho *osārıkan*[4] tı anālındake[5] vıhāre vamsam datvā tato dandake osāretvā katam chadanapamukham *samsaranakıtıko* nāma cakkalayutto kıtıko *pānīyabhājanan* tı pıvantānam pānīyadānabhājanam ulunko ca thālakañ ca pānīyasankhassa anulomānı *apesī* 'tı dīghadārumhı khānuke pavesetvā kantakasākhāhı vınaddhıtvā[6] katadvāratthakanakam[7] *palıgho* tı gāmadvāresu vıya cakkayuttadvāratthakanakam[8]

assatarīhı yuttā rathā 'tı *assatarīrathā* *āmuttamanıkundalā* 'tı āmuttamanıkundalānı *parınıbbuto* tı kılesūpadhıkhandhūpadhīnam[9] abhāvena sītıbhūto nırūpadhī 'tı vuccatı *sabbā āsattıyo chetvā* 'tı rūpādīsu vā vısayesu sabbabhavesu vā patthanāyo chındıtvā *vıneyya*[10] *hadaye darathan* tı cıtte kılesadaratham vınetvā *veyyāyıkan* tı vayakaranam[11] vuccatı *ādeyyavāco* tı tassa vacanam bahujanehı[12] ādātabbam sotabbam maññetī[13] 'tı attho *ārāme akamsū* 'tı ye sadhanā te attano dhanena akamsu, ye mandadhanā c' eva adhanā ca, tesam dhanam adāsı ıtı so satasahassakahāpane[14] satasahassagghanıkañ[15] ca bhandam datvā pañcacattālīsayojanıkesu[16] addhānesu[17] yojane yojane vıhārapatıtthānam katvā Sāvatthım agamāsı *kotısantharam santharāpesī* 'tı kahāpanakotıyā kotī[18] patıpādetvā santharıtvā,[19] ye tattha rukkhā vā pokkharanıyo vā, tesam parıkkhepappamānam gahetvā aññatarasmım[20] thāne santharetvā[21] adāsı evam assa atthārasakotıkam ekam[22] nıdhānam parıkkhayam agamāsı.

---

[1] Bp kuṭṭam
[2] Bp paghānan
[3] Bp pakuṭan
[4] Bp osarako
[5] Bp anālındake
[6] Bp vınandhıtvā
[7] Bp katam dvārathakanakam
[8] Bp °dvārathakanạkam
[9] Bp kılesūpadhı *for thıs*
[10] Bp *omıts* vıneyya
[11] Bp veyyākaraṇaṃ
[12] Bp bahujā ādıyıtabbam
[13] Bp maññantī
[14] Bp °kahāpanam
[15] Bp °gghanakañ
[16] Bp °nıke
[17] Bp addhāne
[18] Bp kahāpanakoṭım
[19] Bp santharı
[20] Bp aññasmım
[21] Bp °rıtvā
[22] Bp *omıts* ekaṃ.

kumārassa etad ahosī 'tı gahapatıno evam bahudhanam cajjantassāpı[1] mukhassa vıppasannākāram dısvā etam ahosı *kotthakam māpesī* 'tı sattabhūmıkam dvārakotthakapāsādam māpesı *atha kho Anāthapındıko gahapatı Jetavane vıhāre kārāpesı pe mandape kārāpesī* 'tı aparāhı pı atthārasahı kotīhı ete vıhārādayo kārāpesı atthakarīsappamānāya bhūmıyā Vıpassıssa hı bhagavato Punabbasumıtto gahapatı yojanappamānam bhūmım suvannıtthakasantharena ca kınıtvā[2] vıhāram kārāpesı Sıkhıssa[3] Sırıvaddho gahapatı tıgāvutappamānam suvannayatthısantharena Vessabhussa Sotthıjo gahapatı addhayojanappamānam suvannaphālasantharena Kakusandhassa[4] Accuto gahapatı gāvutappamānam suvannahatthıpadasantharena Konāgamassa[5] Uggo gahapatı addhagāvutappamānam suvannıtthakasantharena Kassapassa[6] Sumangalo gahapatı vīsatıusabhappamānam suvannakacchapasantharena amhākam bhagavato Sudatto gahapatı atthakarīsappamānam bhūmım kahāpanasantharena kınıtvā[7] vıhāram kārāpesī 'tı evam anupubbena parıhāyantı sampattıyo 'tı evam[8] eva sabbasampattīsu vırajjıtum alam vımuccıtun tı

khandan tı bhınnokāso *phullan* tı phalıtokāso *patısankharıssatī* 'tı pākatıkam karıssatı laddhanavakammena pana bhıkkhunā vāsīpharasunıkhādanādīnı gahetvā sayam na kātabbam, katākatam jānıtabban tı[9] Kurundıyam vuttam

pıtthıto pıtthıto gantvā 'tı thero kıra gılāne patıjagganto jınne vuddhe sanganhanto sabbapacchato āgacchatı ıdam assa cārıttam tena vuttam pıtthıto pıtthıto gantvā 'tı. *aggāsanan* tı therāsanam *aggodakan* tı dakkhınodakam. *aggapından* tı sanghattherapındam [10]

patıtthāpesī 'tı atthārasakotıparıccāgam katvā patıtthāpesı. evam sabbā 'pı catupannāsakotıyo parıccajı

---

[1] Bp cajantassāpı
[2] Bp kınıtvā
[3] Bp *inserts* pana
[4] Bp Kuku°, *and adds* pana
[5] Bp Kona°, *and adds* bhaga-vato
[6] Bp *adds* bhagavato.
[7] Bp kınıtvā
[8] Bp alam *for* evam
[9] Bp tı *omits* Kurundıyam vattum
[10] Bp *adds here* antarā satthīnam karıtvā tı catunnam pādānam antare karıtvā.

vippakatabhojane[1] 'ti antaraghare vā vihāre vā araññe vā yattha katthaci bhuñjamāno bhikkhu anitthite bhojane na vutthāpetabbo antaraghare pacchā āgatena bhikkham gahetvā sabhāgatthānam[2] gantabbam sace manussā vā bhikkhū vā pavisathā 'ti vadanti, mayi pavisante bhikkhū utthahissantī 'ti vattabbam ettha[3] *bhante āsanam atthī* 'ti vuttena[4] pavisitabbam sace koci kiñci na vadati, āsanasālāya[5] gantvā atisamīpam āgantvā[6] sabhāgatthāne thātabbam, okāse kate pavisathā 'ti vuttena[7] pavisitabbam sace pana yam āsanam tassa pāpunāti, tattha abhuñjanto bhikkhu nisinno hoti, tam utthāpetum vattati yāgukhajjakādīsu pana yam kiñci pivitvā vā khāditvā vā yāva añño āgacchati, tāva nisinnam rittahattham pi utthāpetum[8] na[9] vattati, vippakatabhojano yeva hi so hoti *sace vutthāpetī* 'ti sace sañcicca[10] āpattim atikkamitvā 'pi vutthāpeti yeva *pavārito ca hotī* 'ti yam so vutthāpeti, ayañ ce bhikkhu pavārito hoti, tena vattabbo gaccha udakam āharā[11] 'ti vuddhataram hi bhikkhum ānāpetum idam eva ekatthānan[12] ti sace so udakam pi na āharati, tato yam navakatarena kattabbam tam dassento *sādhukam sitthāni gilitvā*[13] 'ti ādim āha *gilānassa patirūpam seyyan* ti ettha, yo kāsagandasātisārādīhi[14] gilāno hoti khelamallakavaccakapālādīni thapetabbāni honti kutthī vā hoti senāsanam dūseti, evarūpassa hetthā pāsādamandapasālādīsu[15] aññataram ekamantam senāsanam dātabbam yasmim vasante senāsanam na dūseti[16] tassa varaseyyāpi dātabbā 'va yo 'pi sinehapānavirecananatthukammādīsu yam kiñci bhesajjam karoti, sabbo so gilāno yeva tassāpi sallakkhetvā patirūpam senāsanam dātabbam *lesakappenā* 'ti appakena sīsābādhādimattena

---

1 Bp °bhojano
2 Bp *omits this*
3 Bp etha
4 Bp *adds* pana
5 Bp °sālam
6 Bp agantvā
7 Bp vutte pana
8 Bp vutthāpetum
9 Bp *omits* na
10 Bp *omits* sañcicca
11 Bp āharāhī
12 Bp ekam thānan
13 Bp sitthānī 'ti *for* sitthāni gilitvā
14 Bp kāsabhagandarātisārādīhi
15 Bp pāsādapannasālādīsu
16 Bp dussati

bhikkhū gaṇetvā 'ti ettakā nāma bhikkhū 'ti vihāre bhikkhūnaṃ paricchedaṃ ñatvā *seyyā* 'ti mañcaṭṭhānāni vuccanti *seyyaggenā* 'ti seyyaparicchedena vassūpanāyikadivase kālaṃ ghosetvā ekaṃ mañcaṭṭhānaṃ ekassa bhikkhuno gāhetuṃ anujānāmī 'ti attho *seyyaggena gāhentā* 'ti seyyaparicchedena[1] gāhiyamānā *seyyā ussādiyiṃsū*[2] 'ti evaṃ[3] mañcaṭṭhānāni atirekāni ahesuṃ vihāraggādīsu pi es' eva nayo sopacāragabbho[4] adhippeto *anubhāgan* ti puna aparam pi bhāgaṃ dātuṃ atimandesu hi bhikkhūsu ekekassa bhikkhuno dve tīṇi pariveṇāni dātabbāni *na akāmā dātabbo* ti na[5] anicchāya dātabbo [6] vassūpanāyikadivase gahite anubhāge pacchā āgatānaṃ na attano aruciyā so anubhāgo dātabbo sace pana nayena gahito so attano ruciyā taṃ anubhāgaṃ vā paṭhamabhāgaṃ vā deti vaṭṭati *nissīme ṭhitassā* 'ti upacārasīmato bahiṭṭhitassa anto upacārasīmāya pana dūre ṭhitassāpi labbhati yeva *senāsanaṃ gahetvā* 'ti vassūpanāyikadivase gahetvā *sabbakālaṃ paṭibāhantī* 'ti catumāsaccayena[7] utukāle 'pi paṭibāhanti tīsu senāsanagāhesu[8] purimako ca pacchimako cā 'ti ime dve thāvarā [9] antarāmuttako[10] ayaṃ vinicchayo ekasmiṃ vihāre mahālābhasenāsanaṃ[11] hoti senāsanasāmikā vassūpagataṃ bhikkhuṃ sabbapaccayehi sakkaccaṃ upaṭṭhahitvā pavāretvā gamanakāle bahuṃ samaṇaparikkhāraṃ denti mahātherā dūrato 'pi āgantvā vassūpanāyikadivase taṃ gahetvā phāsuṃ vasitvā vutthavassā[12] lābhaṃ gaṇhitvā pakkamanti āvāsikā mayaṃ etthuppannaṃ lābhaṃ na labhāma, niccaṃ āgantukamahātherā 'va labhanti, te yeva naṃ[13] āgantvā paṭijaggissantī 'ti palujjantam pi na olokenti bhagavā tassa paṭijagganatthaṃ aparajjugatāya mahāpavāraṇāyā[14]

---

[1] Bp seyyāpari°
[2] Bp ussārayiṃsū
[3] Bp *omits* evaṃ
[4] Bp *omits* sopacāragabbho adhippeto
[5] Bp *omits* na
[6] Bp *inserts* tattha
[7] Bp cātu°
[8] Bp °naggāhesu
[9] Bp gāhāthāvarā
[10] Bp °muttake
[11] Bp °lābhaṃ senāsanaṃ
[12] Bp vutthavassā
[13] Bp taṃ
[14] Bp pavāraṇāyā

āyatim vassāvāsatthāya antarāmuttako gāhetabbo ti āha tam gāhentena sanghatthero vattabbo bhante antarāmuttakam senāsanam ganhathā 'ti sace ganhati dātabbam, no ce eten' eva upāyena anutheram ādim katvā yo ganhāti tassa antamaso sāmanerassāpi dātabbam tena pi tam senāsanam atthamāse patijaggitabbam chadanabhittibhūmīsu yam kiñci khandam vā phullam vā hoti, sabbam[1] patisankharitabbam uddesaparipucchādīhi divasam khepetvā rattim tattha vasitum pi vattati rattim parivene vasitvā tattha divasam khepetum vattati rattindivam tatth' eva vasitum pi vattati utukāle āgatānam vuddhānam na patibāhitabbam vassūpanāyikadivase pana sampatte[2] sanghatthero mayham idam sēnasanam dethā 'ti vadati na labbhati bhante idam antarāmuttakam gahetvā atthamāse ekena bhikkhunā patijaggitan ti vatvā na dātabbam atthamāse patijaggitabhikkhuss' eva[3] gahitam hoti yasmim pana senāsane ekasamvacchare dvikkhattum paccaye denti, tam[4] chamāsaccayena chamāsaccayena[5] antarāmuttakam na gāhetabbam yasmim vā tikkhattum denti, tam[6] catumāsaccayena catumāsaccayena[5] yasmim va catukkhattum denti, tam[6] temāsaccayena temāsaccayena antarāmuttakam[5] na gāhetabbam paccayen' eva hi tam patijagganam labhissati yasmim pana ekasamvacchare sakideva bahū[7] paccaye denti, etam antarāmuttakam gāhetabban ti ayan tāva antovasse vassūpanāyikadivasena pāliyam āgatasenāsanagāhakakathā ayam pana senāsanagāho nāma duvidho hoti utukāle ca vassāvāse ca

tattha utukāle[8] tāva keci āgantukā bhikkhū purebhattam āgacchanti, keci pacchābhattam pathamayāmam vā majjhimayāmam vā pacchimayāmam vā ye yadā āgacchanti, tesam tadā 'va bhikkhū utthāpetvā senāsanam dātabbam akālo nāma n'atthi senāsanapaññāpakena pana panditena bhavitabbam ekam vā dve vā mañcatthānāni thapetabbāni

[1] Bp tam sabbam
[2] Bp *inserts* sace *after* sampatte
[3] Bp patijaggaka°
[4] Bp *omits* tam
[5] Bp *inserts* tam
[6] Bp *omits* tam
[7] Bp bahu
[8] Bp °kālam

sace vikāle eko vā dve vā mahātherā[1] āgacchanti, te vattabbā bhante ādito paṭṭhāya uṭṭhāpiyamānā[2] sabbe 'pi bhikkhū ubbhaṇḍikā bhavissanti, tumhe amhākam vasanaṭṭhāne yeva vasathā 'ti bahūsu pana āgatesu vuṭṭhāpetvā paṭipāṭiyā dātabbaṃ sace ekekaṃ pariveṇaṃ pahoti ekekaṃ pariveṇaṃ dātabbaṃ tattha aggisālādīghasālāmaṇḍalamālādayo[3] sabbe 'pi tass' eva pāpuṇanti evaṃ appahontesu[4] pāsādaggena dātabbaṃ pāsādesu appahontesu ovarakaggena dātabbaṃ ovarakaggesu[5] appahontesu seyyaggena dātabbaṃ[6] mañcaṭṭhāne appahonte ekapīṭhakaṭṭhānavasena dātabbaṃ bhikkhuno pana ṭhitokāsamattaṃ na gāhetabbaṃ etaṃ hi senāsanaṃ nāma na hoti pīṭhakaṭṭhāne pana appahonte ekaṃ mañcaṭṭhānaṃ vā pīṭhakaṭṭhānaṃ vā vārena vārena[7] bhante vissamathā 'ti tiṇṇaṃ janānaṃ dātabbaṃ na hi sakkā sītasamaye sabbarattiṃ[8] ajjhokāse vasituṃ mahātherena paṭhamayāmaṃ vissamitvā nikkhamitvā dutiyattherassa vattabbaṃ āvuso idha pavisāhī 'ti sace mahāthero niddāgaruko hoti kālaṃ na jānāti, ukkāsitvā[9] dvāraṃ ākoṭṭetvā[10] bhante kālo jāto sītaṃ anudahatī 'ti vattabbaṃ tena nikkhamitvā okāso dātabbo adātuṃ na labhati dutiyattherenāpi majjhimayāmaṃ vissamitvā purimanayen' eva itarassa dātabbaṃ niddāgaruko vuttanayen' eva vuṭṭhāpetabbo evaṃ ekarattiṃ ekamañcaṭṭhānaṃ tiṇṇaṃ dātabbaṃ Jambūdīpe pana ekacce bhikkhū senāsanaṃ nāma mañcapīṭhaṭṭhānaṃ[11] vā kiñcid eva kassaci sappāyaṃ hoti kassaci asappāyan ti āgantukā vā hontu, mā[12] vā devasikaṃ senāsanaṃ gāhenti ayaṃ utukāle senāsanagāho[13] nāma

---

[1] Bp therā
[2] Bp °māne
[3] Bp °sāladīghasālamaṇḍalamālādayo
[4] Bp °honte
[5] Bp ovarakesu
[6] Bp *inserts here* sevyaggesu appahontesu mañcaṭṭhāne na dātabbaṃ
[7] Bp vārena gahetvā
[8] Bp °rattiṃ
[9] Bp ukkāsetvā
[10] Bp ākoṭetvā
[11] Bp mañcaṭṭhānaṃ vā pīṭhaṭṭhānaṃ
[12] Bp vā mā *for* mā
[13] Bp °ggāho

vassāvāse pana atthi āgantukavattam atthi āvāsikavattam tattha[1] āgantukena tāva sakatthānam muñcitvā aññattha gantvā vasitukāmena vassūpanāyikadivasam eva tattha na gantabbam vasanatthānam vā[2] hi tattha[3] sambādham bhaveyya, bhikkhācāro vā na sampajjeyya tena na phāsukam[4] vihareyya tasmā idāni māsamattena vassūpanāyiko[5] bhavissatī 'ti tam vihāram pavisitabbam tattha māsamattam vasanto sace uddesatthiko uddesasampattim sallakkhetvā sace kammatthāniko[6] kammatthānasappāyam[7] sallakkhetvā sace paccayatthiko paccayalābham sallakkhetvā antovasse sukham vasissati sakatthānato ca tattha gacchantena na gocaragāmo ghatetabbo[8], na tattha manussā vattabbā tumhe nissāya salākabhattādīni vā yāgukhajjakādīni vā vassāvāsikam vā n'atthi, ayam cetiyassa parikkhāro ayam uposathāgārassa idam tālañ c' eva sūciñ[9] ca sampaticchatha tumhākam vihāran ti senāsanam pana patijaggitvā[10] dārubhandamattikābhandāni patisāmetvā gamiyavattam pūretvā gantabbam evam gacchantenāpi daharehi pattacīvarabhandakādayo[11] ukkhipāpetvā telanālikattaradandādīni gāhāpetvā chattam paggayha attānam dassentena gāmadvāren' eva na gantabbam paticchannena atavimaggena gantabbam atavimagge asati gumbādīni maddantena na gantabbam gamiyavattam pana pūretvā vitakkam chinditvā suddhacittena gamanavatten' eva gantabbam sace pana gāmadvārena maggo hoti, gacchantam pana[12] saparivāram disvā manussā amhākam thero viyā 'ti upadhāvitvā kuhim bhante sabbe[13] parikkhāre gahetvā gacchathā 'ti vadanti tesu ce eko evam vadati vassūpanāyikakālo nāmāyam yattha antovasse nibaddhabhikkhācāro bhandapaticchādañ ca labbhati, tattha bhikkhū gacchantī 'ti, tassa ce sutvā te manussā bhante

---

[1] Bp *omits* tattha
[2] Bp *omits* vā
[3] Bp tatra
[4] Bp phāsum
[5] Bp °nāyikā
[6] Bp kammā°
[7] Bp °sappāyatam
[8] Bp ghaṭṭetabbo
[9] Bp sūci
[10] Bp jaggitvā
[11] Bp °bhandikāyo
[12] Bp ca nam *for* pana
[13] Bp sabba

ımasmım pı gāme jano bhuñjatı c' eva nıvāsetı ca, mā aññattha gacchathā 'tı vatvā mıttāmacce pakkosāpetvā sabbe samantayıtvā[1] vıhāre nıbaddhabhattañ[2] ca salākabhattādīnı ca vassāvāsıkañ ca thapetvā[3] ıdh'eva bhante vasathā 'tı yācantı, sabbam sādıtum vattatı sabbam p'[4] etam kappıyañ c' eva anavajjañ ca Kurundıyam pana kuhım gacchathā 'tı vutte asukatthānan[5] tı vatvā kasmā tattha gacchathā 'tı vuttena[6] kāranam ācıkkhıtabban tı vuttam ubhayam[7] pan' etam[8] suddhacıttattā 'va anavajjam ıdam āgantukavattam nāma ıdam pana āvāsıkavattam patıkacc' eva hı āvāsıkehı vıhāro patıjaggıtabbo [9] khandaphullapatısankharanaparıbbhandānı kātabbānı rattıtthānadıvātthānavaccakutıpassāvatthānānı padhānagharavıhāramaggo tı ımānı sabbānı patıjaggıtabbānı, cetıye sudhākammam khuddavedıkāya[10] telamakkhanamañcapīthajagganan[11] tı ıdam pı sabbam kātabbam vassavasıtukāmā[12] āgantvā uddesaparıpucchākammatthānānuyogādīnı karontā sukham vasıssantī 'tı kataparıkammehı āsālhajunhapañcamıto[13] patthāya vassāvāsıkam pucchıtabbam kattha pucchıtabbam yato pakatıyā labbhatı, yehı pana na dınnapubbam, te pucchıtum na vattatı kasmā pucchıtabbam kadācı bı manussā dentı kadācı dubbhıkkhādīhı upaddūtā[14] na dentı tattha ye na dassantı, te apucchıtvā vassāvāsıke gāhıte gahıtabhıkkhūnam[15] lābhantarāyo hotı, tasmā pucchıtvā 'va gāhetabbam pucchantena tumhākam vassāvāsıkagahanakālo[16] upakattho tı vattabbam sace vadantı bhante ımam samvaccharam chātakādīhı upaddūtamhā[17] na sakkoma dātun tı vā yam[18] pubbe dema tato ūnataram dassāmā 'tı vā ımānı[19] kappāso sulabho, yam pubbe dema tato bhutaram dassāmā

---

[1] Bp sammantayıtvā
[2] Bp nıbaddhavattañ
[3] Bp patthapetvā
[4] Bp h'etam
[5] Bp °tthāne
[6] Bp vutte
[7] Bp *adds* pı
[8] Bp ettha
[9] Bp patıjaggıtabbo
[10] Bp mudda°
[11] Bp telamakkhanam mañca°.
[12] Bp vassam vası °
[13] Bp āsālhıjunha°
[14] Bp °ddutā
[15] Bp gāhıta°
[16] Bp °gahakakālo
[17] Bp °tamha
[18] Bp yam mayam
[19] Bp ıdānı

'ti vā[1] tam sallakkhetvā tad anurūpena nayena tesam[2] senāsane bhikkhūnam vassāvāsikam gāhetabbam sace manussā vadanti yassa amhākam vassāvāsikam pāpunāti, so temāsam pānīyam upatthapetu[3] vihāramaggam jaggatu cetiyanganabodhiyanganāni jaggatu bodhirukkhe udakam āsiñcatū 'ti, yassa vassāvāsikam[4] pāpunāti, tass' ācikkhitabbam yo pana gāmo patikkamma yojanadviyojanantare hoti, tatra ce kulāni upanikkhepam thapetvā vihāre vassāvāsikam denti yeva, tāni kulāni apucchitvā 'pi tesam senāsane vattam katvā vasantassa bhikkhuno[5] vassāvāsikam gāhetabbam sace pana tesam senāsane pamsukūliko vasati, āgatañ ca nam[6] disvā tumhākam vassāvāsikam demā 'ti vadanti, tena sanghassa ācikkhitabbam sace tāni kulāni sanghassa dātum icchanti tumhākam yeva demā 'ti vadanti sabhāgo bhikkhu vattam katvā ganhāhī 'ti vattabbo, pamsukūlikassa pan' etam na vattati iti saddhādeyyadāyakamanussā[7] pucchitabbā tatr' uppāde pana kappiyakārakā pucchitabbā katham pucchitabbā kim āvuso sanghassa bhandapaticchādanam bhavissatī 'ti sace vadanti bhavissati bhante, ekekassa navahattham sātakam dassāma, vassāvāsikam gāhethā 'ti gāhetabbam sace 'pi vadanti sātakā[8] n' atthi vatthum pana atthi, gāhetha bhante 'ti, vatthumhi sante 'pi gāhetum vattati yeva, kappiyakārakānam hi hatthe kappiyabhandam paribhuñjathā 'ti dinnavatthuto yam yam kappiyam[9] tam tam sabbam paribhuñjitum anuññātam, yam pan' ettha pindapātatthāya gilānapaccayatthāya vā bhikkhūnam[10] uddissa dinnam tam cīvare upanāmentehi sanghasutthutāya apaloketvā upanāmetabbam senāsanatthāya uddissa dinnam garubhandam hoti cīvaravasen' eva pana[11] catupaccayavasena vā dinnam cīvare upanāmentānam apalokanakammakiccam n'atthi apalokanakammam karontehi pana[12] puggalavasen'

---

1 Bp *inserts* vadanti *after* vā
2 Bp *repeats* tesam
3 Bp upaṭṭhāpetu
4 Bp *omits this*
5 Bp *omits* bhikkhuno
6 Bp tam
7 Bp °deyye dāyakammassā
8 Bp sāṭakam
9 Bp kappam
10 Bp *omits this*
11 Bp *omits* pana
12 Bp ca *for* pana

eva kātabbam sanghavasena na kātabbam jātarūparajatavasenā 'pi āmakadhaññavasena vā apalokanakammam na vattati kappiyabhandavasen' eva cīvaratandulādivasen' eva ca vattati tam pana evam kattabbam idāni subhikkham sulabhapindam bhikkhū cīvarena kilamanti ettakam nāma tandulabhāgam bhikkhūnam cīvaram kātum ruccati,[1] gilānapaccayo sulabho gilāno vā n' atthi ettakam nāma tandulabhāgam bhikkhūnam cīvaram kātum ruccatī' ti evam cīvarapaccayam sallakkhetvā senāsanassa kāle ghosite sannipatite sanghe senāsanagāhako sammannitabbo sammannantehi[2] ca ekam[3] sammannitum na vattati dve sammannitabbā 'ti vuttam evam hi navako vuddhassa[4] vuddho ca navakassa ca gāhessatī[5] 'ti mahante pana mahāvihārasadise vihāre tayo cattāro janā sammannitabbā Kurundiyam pana attha pi solasa pi jane sammannitum vattatī 'ti vuttam tesam sammati[6] kammavācā 'pi apalokanakammena[7] pi vattati yeva tehi sammatehi bhikkhūhi senāsanam sallakkhetabbam cetiyagharam bodhigharam āsanagharam sammuñjaniatto[8] dāruatto vaccakutī itthakasālā vaddhakīsālā dvārakotthako pānīyamālo maggo pokkharanī 'ti etāni hi asenāsanāni vihāro addhayogo pāsādo hammiyam guhā mandapo rukkhamūlam velugumbo ti imāni senāsanānī[9] 'ti tāni gāhetabbāni gāhentena ca pathamam bhikkhū ganetum bhikkhū ganetvā seyyā ganetun ti ettha vuttanayena gāhetabbāni sace sanghiko ca saddhādeyyā[10] cā 'ti dve cīvarapaccayā honti, tesu yam bhikkhū pathamam ganhitum icchanti, tam gāhetvā tassa pi thitikato patthāya itaro gāhetabbo sace[11] bhikkhūnam appatāya parivenaggena senāsane gāhiyamāne ekam[12] parivenam mahālābham hoti dasa vā dvādasa vā ticīvarāni[13] labbhanti tam vijatetvā

[1] Bp vuccatī ti
[2] Bp tena
[3] Bp *omits* 'ēkam sammannitum na vattati
[4] Bp vuddhatarassa
[5] Bp gahessatī
[6] Bp sammuti kammavācāva
[7] Bp apalokanakamena
[8] Bp °janīattam
[9] Bp °nāni *and omits* 'ti
[10] Bp °deyyo
[11] Bp sace pana
[12] Bp ekam pi
[13] Bp cīvarāni honti *for* ticīvarāni labbhanti

aññesu alābhesu[1] āvāsesu pakkhipitvā aññesam pi bhikkhūnam gāhetabban ti Mahāsumatthero āha Mahapadumatthero pan' āha na evam kātabbam, manussā hi attano āvāsajagganatthāya paccayam denti, tasmā aññehi bhikkhūhi tattha pavisitabban ti sace pan'ettha mahāthero patikkosati mā āvuso evam gāhetha, bhagavato anusittham[2] karotha, vuttam h'etam bhagavatā anujānāmi bhikkhave parivenaggena gāhetun ti, tassa patikkosanāya athatvā[3] bhante bhikkhū bahū paccayo mando sangaham kātum vattatī 'ti tam saññāpetvā gāhetabbam eva gāhentena ca sammatena bhikkhunā mahātherassa santikam gantvā evam vattabbam bhante tumhākam senāsanam pāpūnāti, paccayam[4] va ganhathā 'ti asukakulassa ca[5] paccayo asukasenāsanañ ca mayham pāpunāti āvuso ti pāpunāti bhante ganhatha nan ti ganhāmi āvuso 'ti gahitam hoti sace pana gahitam te[6] bhante 'ti vutte gahitam me 'ti vā ganhissatha bhante 'ti vutte ganhissāmī 'ti vā vadati, agahitam hotī 'ti Mahāsumatthero āha Mahāpadumatthero pan' āha atītānāgatavacanam vā hotu vattamānavacanam vā, satuppādamattam ālayakaranamattam eva c' ettha pamānam, tasmā gahitam eva hotī 'ti Yo 'pi pamsukūliko bhikkhu senāsanam gahetvā paccayam vissajjeti, ayam pi[7] na aññasmim āvāse pakkhipitabbo tasmim[8] yeva āvāse nikkhipitabbo tasmim yeva parivene aggisālāya vā dīghasālāya vā rukkhamūle vā aññassa gāhetum vattati pamsukūliko vasāmī 'ti senāsanam jaggissati itaro paccayam ganhāmī 'ti evam dvīhi kāranehi senāsanam sujaggitataram bhavissati Mahāpaccariyam pana vuttam pamsukūlike vāsatthāya senāsanam ganhante senāsanagāhāpakena vattabbam idha[9] bhante paccayo atthi, so kim kātabbo 'ti tena hetthā aññam gāhāpehī 'ti vattabbo sace pana kiñci avatvā

[1] Bp alābhakesu
[2] Bp anusitthim
[3] Bp atthatvā
[4] Bp ganhatha dhārethā 'ti for va ganhathā 'ti
[5] Bp *omits* te
[6] Bp pana *for* pi na
[7] Bp *omits* ca
[8] Bp *omits* 'tasmim yeva āvāse nikkhipitabbo
[9] Bp bhante idha *for* idha bhante

'va vasati, tattha[1] vutthavassassa[2] c'[3] assa pādamūle thapetvā sātakam denti, vattati atha vassāvāsikam demā 'ti vadanti, tasmim senāsane vassam vutthabhikkhūnam[2] pāpunātī 'ti yesam pana senāsanam n' atthi, kevalam paccayam eva denti tesam paccayam[4] avassāvāsike senāsane gāhetum vattati manussā thūpam katvā vassāvāsikam gāhāpenti thūpo nāma asenāsanam, tassa samīpe rukkhe vā mandape vā upanibandhitvā gāhāpetabbam tena bhikkhunā cetiyam patijaggitabbam bodhirukkhabodhigharaāsanagharasammuñjanīattadāruattavaccakutīdvārakotthakapānīyakutipānīyamālakadantakatthamālakesu[5] pi es' eva nayo bhojanasālā pana senāsanam eva, tasmā tam ekassa vā bahunnam[6] vā paricchinditvā gāhetum vattati[7] sabbam idam vitthārena Mahāpaccariyam vuttam senāsanagāhāpakena pana pātipadaarunato patthāya yāva puna arunam na bhijjati, tāva gāhetabbam idam hi senāsanagāhassa khettam sace pāto 'va gāhite senāsane añño vitakkacāriko bhikkhu āgantvā senāsanam yācati, gahitam bhante senāsanam vassūpagato sangho rammaniyo[8] vihāro rukkhamūlādīsu yattha icchatha tattha vasathā 'ti vattabbo vassūpagatehi antovasse nibaddhavattam thapetvā vassūpagatā bhikkhū sammuñjaniyo bandhathā 'ti vattabbā sulabhā ce dandakā c'eva salākāyo ca honti, ekekena cha pañca mutthisammuñjaniyo dve tisso yatthisammuñjaniyo vā bandhitabbā dullabhā ce honti dve tisso mutthisammuñjaniyo ekā yatthisammuñjani[9] vā bandhitabbā sāmanerehi cha[10] pañca[11] ukkā kottetabbā vasanatthānesu[12] kasāvaparibhandam kātabbam vattam karontehi ca[13] na uddisitabbam, na uddisāpetabbam,

---

[1] Bp *omits* tattha
[2] Bp °vuttha°
[3] Bp ca *for* c'assa
[4] Bp paccayā
[5] Bp *omits* pānīya kuti
[6] Bp bahūnam
[7] Bp vattatī 'ti
[8] Bp ramanīyo
[9] Bp °janī *and omits* vā
[10] Bp *omits* cha
[11] Bp *repeats* pañca
[12] Bp °tthāne
[13] Bp pana *for* ca

na sajjhāyo kātabbo, na pabbājetabbam, na upasampādetabbo,[1] na nissayo dātabbo, na dhammassavanam kātabbam, sabbe 'va hi ete sapapañcā nippapañcā[2] hutvā samanadhammam eva karissāmā 'ti vā, sabbe terasadhutangāni samādiyantu, seyyam akappetvā thānacankamehi vītināmentu, mūgavattam[3] ganhantu, sattāhakaranīyena gatā 'pi bhājanīyabhandam mā[4] labhantū 'ti vā evarūpam adhammikavattam na kātabbam evam pana kātabbam pariyattidhammo nāma tividham pi saddhammam patitthāpeti, tasmā sakkaccam uddisatha uddisāpetha sajjhāyam karotha padhānaghare vasantānam sanghatanam[5] akatvā antovihāre nisīditvā uddisatha uddisāpetha sajjhāyam karotha dhammassavanam samiddham karotha pabbājentā sodhetvā pabbajjam[6] detha[7] upasampādentā sodhetvā upasampadam[8] detha nissayam[9] dadantā sodhetvā nissayam detha, eko 'pi hi kulaputto pabbajjañ ca[10] upasampadañ ca labhitvā sakalam sāsanam patitthapessati,[11] attano thāmena yattakāni sakkotha tattakāni dhutangāni samādiyittha,[12] antovassam nām' etam sakaladivasam rattiyā ca pathamamajjhimapacchimayāmesu[13] appamattehi bhavitabbam viriyam[14] ārabhitabbam, porānakā[15] mahātherā pi sabbapalibodhe chinditvā antovasse ekacāriyam[16] vattam pūrayimsu, bhasse[17] mattam jānitvā dasavatthukathādasaasubhadasānussatiyo[18] atthatimsārammanakathañ ca kātum vattati, āgantukānam vattam kātum sattāhakaranīyena gatānam apaloketvā dātum vattatī 'ti evarūpam vattam kātabbam api ca bhikkhū ovaditabbā viggāhikapisunapharusavacanāni mā vadetha divase divase sīlāni āvajjentā caturārakkham ahāpentā

---

1 Bp °tabbam
2 Bp papañca
3 Bp mugabbatam
4 Bp *omits* mā
5 Bp sanghaṭṭanam
6 Bp pabbājetha
7 Bp *omits* detha upasampādentā
8 Bp upasampādetha *for* upasampadam detha
9 Bp *omits* nissayam dadantā
10 Bp *omits* ca
11 Bp patiṭṭhāti
12 Bp samādivatha
13 Bp paṭhamapacchima°
14 Bp vīriyam
15 Bp porānaka
16 Bp ekacārika
17 Bp *inserts* ācariyavattam *before* bhasse
18 Bp dasavatthukakatham dasaasubha-dasānussati

manasikārabahulā viharathā 'ti dantakatthakhādanavattam ācikkhitabbam ācāravattam[1] ācikkhitabbam cetiyam vā bodhim vā vandantena gandhamālam vā pūjentena pattam vā thavikāya pakkhipantena na kathetabbam bhikkhācāravattam ācikkhitabbam antogāme manussehi saddhim paccayasaññuttakathā vā visabhāgakathā vā na kathetabbā rakkhitindriyehi bhavitabbam khandhakavattañ ca sekhiyavattañ ca pūretabban ti evarūpā pi bahukāpi niyyānikakathā ācikkhitabbā 'ti pacchimavassūpanāyikadivase pana sace kālam ghosetvā sannipatite sanghe koci dasahattham vattham āharitvā vassāvāsikam deti, āgantuko ce bhikkhu sanghatthero hoti tassa dātabbam navako ce hoti, sammatena bhikkhunā sanghatthero vattabbo, sace[2] bhante icchatha pathamabhāgam muñcitvā idam vattham ganhathā 'ti amuñcantassa na dātabbam sace pana pubbe gāhitam muñcitvā ganhāti,[3] eten' eva upāyena dutiyattherato patthāya parivattetvā pattatthāne āgantukassa dātabbam sace pathamavassūpagatā dve tīni cattāri pañca vā vatthāni alatthum, laddham laddham eten' eva upāyena vissajjāpetvā yāva āgantukassa samakam hoti tāva dātabbam tena pana samake laddhe avasittho anubhāgo therāsane dātabbo paccuppanne lābhe satitthitikāya gāhetum ruccatī[4] 'ti katikam kātum vattati sace dubbhikkham hoti, dvīsu pi vassūpanāyikesu[5] vassūpagatā bhikkhū bhikkhāya kilamantā āvuso idha vasantā hi sabb' eva kilamāma sādhu vata dve bhāgā homa, yesam ñātipavāritatthānāni atthi te tattha vasitvā pavāranāya āgantvā attano pattam vassāvāsikam ganhantū 'ti vadanti tesu ye tattha vasitvā pavāranāya āgacchanti, tesam apalokanakammam[6] kasmā vassāvāsikam dātabbam sādiyantā 'pi hi te bhikkhū[7] n'eva vassāvāsikassa sāmino khīyantā 'pi ca āvāsikā n' eva adātum labhanti Kurundiyam

---

[1] Bp *omits* ācāravattam ācikkhitabbam
[2] Bp vattham ce *for* sace
[3] Bp *adds* dātabbam *after* ganhati
[4] Bp *omits* ruccatī ti
[5] Bp °nāyikā
[6] Bp apaloketvā *and omits next* kasmā
[7] Bp *omits* bhikkhū

pana vuttam kattikavattam[1] kātabbam sace[2] sabbesam no idha vāgubhattam nappahoti, sabhāgatthāne vasitvā āgacchatha tumhākam pattam vassāvāsikam labhissathā 'ti tañ ce eko patibāhati, suppatibāhitam no ce patibāhati, katikā sukatā, pacchā tesam tattha vasitvā āgatānam apaloketvā dātabbam, apalokanakāle patibāhitum[3] na labhatī[4] 'ti puna pi vuttam sace pana[5] vassūpagatesu ekaccānam vassāvāsike apāpunante bhikkhū katikam karonti chinnavassānam vassāvāsikañ ca idāni uppajjanakam[6] vassāvāsikañ ca imesam dātum ruccatī 'ti, evam katikāya katāya gāhitasadisam eva hoti uppannuppannañ[7] ca tesam eva dātabban ti[8] temāsam pānīyam upatthapetvā vihāramaggacetiyanganabodhiyanganādīni[9] jaggitvā bodhirukkhe udakam siñcitvā pakkanto 'pi vibbhamanto 'pi vassāvāsikam labhati yeva atinivittham[10] hi tena tam[11] sanghikam pana apalokanakammam katvā gāhitam antovasse vibbhamanto 'pi labhat' eva, paccayavasen' eva gāhitum pana na labhatī 'ti vadanti sace vutthavasso disam gamiko bhikkhu āvāsikassa hatthato kiñcid eva kappiyabhandam gahetvā asukakule mayham vassāvāsikam pattam tam ganhathā 'ti vatvā gatatthāne vibbhamati, vassāvāsikam sanghikam hoti sace pana manusse sammukhā sampaticchāpetvā gacchati, labhati idam vassāvāsikam amhākam senāsane vutthavassassa[12] bhikkhuno demā 'ti vutte yassa gāhitam tass' eva hoti sace pana senāsanasāmikassa piyakamyatāya puttadhītādayo bahūni vatthāni āharitvā amhākam senāsane demā 'ti vadanti,[13] tattha vassūpagatassa ekam eva vattham dātabbam, sesāni sanghikāni honti vassāvāsikatthitikāya gāhetabbāni thitikāya asati therāsanato patthāya gāhetabbāni senāsan' eva vassūpagatam bhikkhum nissāya

---

1 Bp katikavattam
2 Bp *omits* sace
3 Bp paribāhitum
4 Bp labbhati
5 Bp *omits* pana
6 Bp °naka
7 Bp °nnam *and omits* ca
8 Bp *omits* ti
9 Bp °ganāni
10 Bp satinivittham
11 Bp katam *for* tam
12 Bp vuttha-bhikkhuno
13 Bp denti *for* vadanti

uppannena cittappasādena bahūni vatthāni āharitvā senāsanassa demā 'ti dinnesu pi es' eva nayo sace pana pādamūle thapetvā etassa bhikkhuno demā 'ti vadanti tass' eva honti ekassa gehe dve vassāvāsikāni, pathamabhāgo sāmanerassa gāhito hoti dutiyo therāsane so ekam dasahattham ekam atthahattham sātakam pesesi vassāvāsikam pattam bhikkhūnam dethā 'ti vicinitvā varabhāgam[1] sāmanerassa datvā anubhāgo therāsane dātabbo sace pana ubho 'pi gharam netvā bhojetvā sayam eva pādamūle thapesi, yam yassa dinnam tad eva tassa hoti ito param Mahāpaccariyam āgatanayo hoti ekassa ghare daharasāmanerassa vassāvāsikam pāpunāti so ce pucchati amhākam vassāvāsikam kassa pattan ti sāmanerassā 'ti avatvā dānakāle jānissasī 'ti vatvā dānadivase ekam mahātheram pesetvā nīharāpetabbam sace yassa vassāvasikam pattam, so vibbhamati vā kālam vā karoti, manussā ce pucchanti kassa amhākam vassāvāsikam pattan ti, tesam yathābhūtam ācikkhitabbam sace te vadanti tumhākam demā 'ti, tassa bhikkhuno pāpunāti atha sanghassa vā ganassa vā denti, sanghassa vā ganassa vā pāpunāti sace vassūpagatā suddhapamsukūlikā yeva honti, ānetvā dinnam vassāvāsikam senāsanaparikkhāram vā katvā thapetabbam, bimbohanādīni[2] vā kātabbānī 'ti idam nevāsikavattam

SENĀSANAGĀHAVINICCHAYO NITTHITO

Upanandavatthusmim[3] tattha tayā moghapurisa gahitam, idha mukkam[4] *idha*[5] *gahitam tatra mukkan*[4] ti ettha ayam attho yam tayā tattha senāsanam gahitam, tam te ganhanten' eva idha mukkam[4] hoti *idha dān' āham āvuso muñcāmī* 'ti vadantena pana tam tatrā 'pi mukkam[4] *evam tvam ubhayattha paribāhiro* ti ayam pan' ettha vinicchayo gahanena gahanam patipassambhati gahanena ālayo patipassambhati ālayena gahanam patipassambhati[6] ālayena

---

[1] Bp orabhāgam
[2] Bp bibbohanādīni
[3] Bp Upanandhava°
[4] Bp muttam *for* mukkam
[5] Bp idha tayā gahitam
[6] Bp paṭippa° *for* paṭipa° *sic passim*

ālayo patipassambhati katham idh' ekacco vassūpanāyika-divase ekasmim vihāre senāsanam gahetvā sāmantavihāram gantvā tatrā 'pi ganhati, tassa iminā gahanena purimam gahanam patipassambhati aparo idha vasissāmī 'ti ālaya-mattam katvā sāmantavihāram gantvā tattha' eva senā-sanam ganhati, tassa iminā gahanena purimo ālayo pati-passambhati eko idha vasissāmī 'ti senāsanam vā gahetvā ālayam vā katvā sāmantavihāram gantvā tattha[1] senāsanam ganhāti idh' ev'[2] idāni vasissāmī 'ti ālayam vā karoti, icc' assa ālayena vā gahanam ālayena vā ālayo patipassambhati sabbattha pacchime pacchime[3] gahane vā ālaye vā titthati yo pana ekasmim vihāre senāsanam gahetvā aññasmim vihāre vasissāmī 'ti gacchati, tassa upacārasīmātikkame senāsana-gāho patipassambhati yadi pana sace[4] tattha phāsum bha-vissati vasissāmi, no ce āgamissāmī 'ti gantvā aphāsukabhā-vam ñatvā pacchā gacchati, vattati

tivassantarenā 'ti ettha, tivassantaro nāma yo dvīhi vassehi mahantataro vā daharataro vā hoti, yo pana ekena vassena mahantataro vā daharataro vā[5] yo vā pana samānavasso, tattha vattabbam eva n'atthi ime ca sabbe ekasmim mañce vā pīthe vā dve dve hutvā nisīditum labhanti *yam tinnannam pahoti*,[6] tam samhārimam vā hotu asamhāri-mam vā tathārūpe api phalakakhande anupasampannenā 'pi saddhim nisīditum vattati

hatthinakhakan ti hatthīnam hatthikumbhe patitthitam evam katassa kir' etam nāmam *sabbam pāsādam paribho-gan* ti suvannarajatādivicitrāni pi kavātāni mañcapīthāni tālavantāni suvannarajatamayāni[8] pānīyaghatāni[8] pānī-yasarāvakāni[9] vā yam kiñci cittakammakatam sabbam vattati pāsādassa dāsīdāsakhettavatthugomahisam[10] demā 'ti vadanti-pātekkam gahanakiccam n' atthi pāsāde patiggahite patig-

[1] Bp *omits* tattha senāsanam ganhāti
[2] Bp eva dāni
[3] Bp *omits* pacchime
[4] Bp *omits* sace
[5] Bp vā hoti
[6] Bp na ppahoti *for* pahoti
[7] Bp °sarāvādi *and omits* vā
[8] Bp °maya
[9] Bp °ghata
[10] Bp dāsidāsam khettavatthum go°

gahıtam eva hotı gonakādīnı sanghıkavıhāre vā puggalıkavıhāre vā mañcapīthakesu attharıtvā parıbhuñjıtum na vattatı dhammāsane pana gıhıvıkatanīhārena labbhatı tatrāpı nıpajjıtum na vattatı

pañc' ımānī 'tı rāsıvasena pañca sarūpavasena pan' etānı bahūnı hontı tattha *ārāmo* nāma pupphārāmo vā phalārāmo vā *ārāmavatthu* nāma tesam yeva ārāmānam atthāya parıcchındıtva thapıtokāso tesu vā ārāmesu vınatthesu tesam porānabhūmıbhāgo [1] *vıhāro* nāma yam kıñcı pāsādādısenāsanam *vıhāravatthum* nāma tassa patıtthānokāso *mañco* nāma masārako muddıkābaddho[2] kulīrapādako[3] āhaccapādako tı ımesam pubbe vuttānam catunnam mañcānam aññataro *pīthan* nāma masārakādīnam yeva catunnam pīthānam aññataram *bhısī* nāma unnabhısī ādīnam pañcannam aññatarā *bımbohanam*[4] nāma vuttappakārānam bımbohanānam[4] aññataram *lohakumbhē* nāma kālalohena vā tambalohena vā yena kenacı lohena katā kumbhā lohabhānākādīsu pı es' eva nayo ettha pana *bhānakan* tı arañjaro vuccatı *vārako* 'tı ghato *katāhan* tı katāham eva vāsīādīsu vallīādīsu ca duvıññeyyam nāma n' atthı evam

dvısangahānı dve hontı tatıyam catusangaham
catuttham navakotthāsam pañcamam atthabhedanam
ıtı pañcahı rāsīhı pañcanımmalalocano
pañcavīsavıdham nātho garubhandam pakāsayı

tatr' āyam vınıcchayakathā ıdam hı sabbam pı garubhandam ıdha avıssajjanīyam[5] Kītāgırıvatthusmım avebhangıyan tı vuttam parıvāre pana avıssajjanīyam[5] avebhangıyam pañca vuttā mahesınā vıssajjentassa parıbhuñjantassa anāpattı pañhām' esā kusalehı cıntıtā 'tı āgatam tasmā mūlachejjavasena avıssajjanīyam[5] avebhangıyan[6] tı parıvattanavasena pana vıssajjentassa parıbhuñjantassa ca anāpattī 'tı evam ettha adhıppāyo vedıtabbo tatrāyam anu-

---

1 Bp porānakabhūmı°
2 Bp bundıkābaddho
3 Bp kulīra
4 Bp bıbbo° *for* bımbo°
5 Bp avıssajıyam
6 Bp °gıyañ ca

pubbīkathā idan tāva pañcavidham pi cīvarapiṇḍapātabhesajjatthāya upanetum na vattati thāvarena ca thāvaram garubhandena ca garubhandam parivattetum vattatī thāvare pana, khettam khettavatthu talākam mātikā 'ti evarūpam bhikkhusanghassa vicāretum vā sampaticchitum vā adhivāsetum[1] vā na vattati Kappiyakārakeh' eva vicāritam[2] tato kappiyabhandam vattati ārāmena[3] pana ārāmam ārāmavatthum vihāram vihāravatthun ti imāni cattāri pi parivattetum vattati tatrāyam parivattananayo sanghassa nālikerārāmo dūre hoti kappiyakārakā vā[4] bahutaram khādanti yam pi na khādanti tato sakatavettanam datvā appam eva āharanti[5] aññesam pana tassa ārāmassa avidūragāmavāsīnam manussānam vihārassa samīpe ārāmo hoti te sangham upasankamitvā sakena ārāmena tam ārāmam yācanti sanghena ruccati sanghassā 'ti apaloketvā sampaticchitabbo sace 'pi bhikkhūnam rukkhasahassam hoti, manussānam pañcasatāni, tumhākam ārāmo khuddako ti na vattabbam kiñcāpi hi ayam khuddako atha kho itarato bahutaram ayam deti sace 'pi samakam eva deti, evam pi icchiticchitakkhane paribhuñjitum sakkā[6] 'ti gahetabbam eva sace pana manussānam bahutarā rukkhā honti, nanu tumhākam bahutarā rukkhā 'ti vattabbam sace atirekam amhākam puññam hotu sanghassa demā 'ti vadanti, jānāpetvā sampaticchitum vattati. bhikkhūnam rukkhā phaladhārino manussānam rukkhā na tāva phalam ganhanti kiñcāpi na ganhanti na cirena ganhissantī 'ti sampaticchitabbam eva manussānam rukkhā phaladhārino bhikkhūnam na tāva phalam ganhanti nanu tumhākam rukkhā phaladhārino ti vattabbam sace ganhatha bhante amhākam puññam bhavissatī 'ti denti, jānāpetvā sampaticchitum vattati evam ārāmena ārāmo parivattetabbo eten' eva nayena ārāmavatthum pi vihāro 'pi vihāravatthum pi ārāmena parivattetabbam ārāmavatthunā ca mahantena vā khuddakena vā ārāma-

---

1 Bp *omits* adhivāsetum vā
2 Bp vicāri
3 Bp ārāme
4 Bp va
5 Bp haranti
6 Bp sakko

ārāmavatthu-vihāra-vihāravatthun[1] ti katham vihārena vihāro parivattetabbo sanghassa antogāme geham hoti manussānam vihāramajjhe pāsādo ubho 'pi agghena samakā sace manussā tena pāsādena tam geham yācanti, sampaticchitum vattati bhikkhūnam yeva[2] mahagghataram geham hoti mahagghataram amhākam gehan ti vutte ca kiñcāpi mahagghataram pabbajitānam asāruppam na sakkā tattha pabbajitehi vasitum, idam pana sāruppam ganhathā 'ti vadanti, evam pi sampaticchitum vattati sace[3] manussānam mahaggham hoti, nanu tumhākam geham mahagghan ti vattabbam hotu bhante, amhākam puññam bhavissati, ganhathā 'ti vutte pana sampaticchitum vattati evam vihārena vihāro parivattetabbo eten' eva nayena vihāravatthum pi ārāmo 'pi ārāmavatthum pi vihārena parivattetabbam vihāravatthunā ca mahagghena vā appagghena vā vihāravihāravatthuārāmaārāmavatthun ti[4] evan tāva thāvarena thāvaraparivattanam veditabbam sarubhandena garubhandaparivattane pana, mañcapītham mahantam vā hotu khuddakam vā antamaso caturangulapādakam gāmadārakehi pamsuāgārakesu kīlantehi katam pi sanghassa dinnakālato patthāya garubhandam hoti sace 'pi rājārājamahāmattādayo ekappahāren' eva mañcasatam vā mañcasahassam vā denti, sabbe kappiyamañcā sampaticchitabbā sampaticchitvā vuddhapatipātiyā sanghikaparibhogena paribhuñjathā 'ti dātabbā puggalikavasena na dātabbā atirekamañce bhandāgārādīsu paññāpetvā pattacīvaram nikkhipitum pi vattati bahisīmāya sanghassa demā 'ti dinnamañco sanghattherassa vasanatthāne dātabbo tattha bahū ce mañcā honti, mañcena kammam n'atthi yassa vasanatthāne kammam atthi tattha sanghikaparibhogena paribhuñjā[5] 'ti dātabbo mahagghena satagghanakena vā sahassagghanakena vā[6] mañcena aññam

---

[1] Bp °vatthūni, *and omits* ti

[2] Bp ce *for* yeva

[3] Bp sace pana

[4] Bp °vatthūni, *and omits* ti

[5] Bp °bhuñjathā

[6] Bp *inserts* satasahassagghanakena vā *after this* vā

mañcasatam labbhati[1] parivattetvā gahetabbam na kevalam mañcena mañco yeva, ārāmaārāmavatthuvihāravihāravatthupīthabhisibimbohanāni pi parivattetum vattati esa nayo pīthabhisibimbohanesu pi etesu pi[2] kappiyākappiyam vuttanayam eva tattha akappiyam na paribhuñjitabbam, kappiyam sanghikaparibhogena paribhuñjitabbam akappiyam vā mahagghakappiyam vā parivattetvā vuttavatthūni gahetabbāni agarubhandupagam[3] bhisibimbohanam nāma n'atthi lohakumbhī lohabhānakam lohakatāhan ti imāni tīni mahantāni vā hontu khuddakāni vā antamaso pasatamattaudakaganhanakāni pi garubhandāni yeva lohavārako pana kālalohatambalohakamsalohavattalohānam yena kenaci kato Sīhaladīpe pādaganhanako bhājetabbo pādo nāma Magadhanāliyā pañcanālimattam ganhāti tato atirekaganhanako garubhandam imāni tāva pāliāgatāni[4] lohabhājanāni pāliyam pana anāgatāni pi bhinkārapatiggahaulunkadabbikatacchupātitattakasarāvakasamuggaangārakapalladhūmakatacchuādīni[5] khuddakāni vā mahantāni vā sabbān'[6] eva garubhandāni ayapatto[7] avathālakam tambalohathālakan ti imāni pana bhājaniyāni [8] kamsalohavattalohabhājanavikati sanghikaparibhogena vā gihivikatā vā vattati puggalikaparibhogena na vattati kamsalohādibhājanam sanghassa dinnam pārihāriyam na vattati gihivikatanīhāren' eva paribhuñjitabban ti Mahāpaccariyam vuttam thapetvā pana bhājanavikatim aññasmim pi kappiyalohabhande pana[9] añjanī añjanīsalākakannamalaharanī sūcipannasūcikhuddakapipphaliko khuddakaārakantakakuñcikā[10] tālakattarayatthivedhako[11] natthudānam bhindivālo[12] lohakatthi[13] lohagulo lohapindi lohacakkalakam[14] aññam pi vippakatalohabhandam bhājaniyam

---

[1] Bp labhati
[2] Bp hi
[3] Bp *inserts* pana
[4] Bp pāliyam āgatāni
[5] Bp °sarakasamugga°
[6] Bp sabbāni *for* sabbān'eva
[7] Bp patto
[8] Bp bhājanīyāni
[9] Bp *omits* pana
[10] Bp khuddakam ārakantakam kuhiñcikā
[11] Bp tālam kuttara°
[12] Bp bhindivālo, *and inserts* lohakūto
[13] Bp lohakutti
[14] Bp °likam

dhūmanettalohathāladīpakarukkhadīpakapallakaolambakadīpakaitthipurisatiracchānagatarūpakāni[1] pana aññāni vā bhittichadanakavātādīsu upanetabbāni, antamaso lohakhilakam[2] upādāya sabbāni lohabhandāni garubhandāni yeva honti attanā laddhāni pi pariharitvā puggalikaparibhogena na paribhuñjitabbāni sanghikaparibhogena vā gihivikatāni vā vattanti tipubhande pi es' eva nayo khīrapāsānamayāni tattakasarakādīni garubhandāni yeva ghatakam[3] pana telabhājanam vā pādakaganhanakato[4] atirekam eva garubhandam suvannarajataārakūtajātiphalikabhājanāni[5] gihivikatāni pi na vattanti pageva sanghikaparibhogena vā puggalikaparibhogena vā senāsanaparibhogena[6] pana āmāsam pi anāmāsam pi sabbam vattati vāsīādīsu yāya vāsiyā thapetvā dantakatthachedanam[7] vā ucchutacchanam vā aññam mahākammam kātum na sakkā ayam bhājaniyā tato mahattariyena kenaci ākārena katā vāsī garubhandam[8] *pharasu* pana antamaso vejjānam sirāvedhanapharasu pi garubhandam eva *kudhāriyam*[9] pharasusadiso eva vinicchayo yā pana āvudhasankhepena katā ayam anāmāsā *kuddālo*[10] antamaso caturangulamatto 'pi garubhandam eva *nikhādanam* caturassamukham vā[11] donimukham vā[11] vankam vā ujukam vā antamaso sammuñjanīdandakavedhanam pi dandakabandhanam[12] c'eva garubhandam eva sammuñjanīdandakhananakam pana adandakam phalamattam eva yam sakkosi patikāya[13] pakkhipitvā pariharitum tam[14] bhājaniyam sikharam[15] pi nikhādanen' eva sangahitam yehi manussehi vihāre vāsiādīni dinnāni honti, te ce ghare daddhe vā corehi vilutte vā detha no bhante upakarane puna pākatike karissāmā 'ti vadanti, dātabbā sace āha-

---

1 Bp °nettakhāladīpaka° °dīpaitthipurisa°
2 Bp °khīlakam
3 Bp ghaṭako
4 Bp pādaganhanakato
5 Bp °rajatahāra°
6 Bp °paribhoge
7 Bp danṭakaṭṭhacchedanam
8 Bp *adds* eva
9 Bp kuṭhāriyam
10 Bp kudālo
11 Bp vā hotu
12 Bp dandabaddham
13 Bp pāṭikāya
14 Bp *omits* tam
15 Bp sīkharam

rantı, na vāretabbā anāharantā 'pı na codetabbā kammāratattakāracundakāranalakāramanıkārapattabandhakānam adhıkaranīmutthıkasandāsatulādīnı sabbānı lohamayaupakaranānı sanghe dınnakālato patthāya garubhandānı tıpukottakasuvannakāracammakāraupakaranesu pı es' eva nayo ayam pana vıseso tıpukottakaupakaranesu pı tıpucchedanasatthakam suvannakāraupakaranesu suvannacchedanasatthakam cammakāraupakaranesu kataparıkammacammacchedanakam[1] khuddakasatthan[2] tı ımānı bhājanıyabhandānı nahāpıtatunnakāraupakaranesu pı thapetvā mahākattarım mahāsandāsam mahāpıpphalıkañ ca sabbam bhājanıyam mahākattarıādīnı garubhandānı vallīādīsu vettavallīādıkā yā kācı addhabāhuppamānā *vallı* sanghassa dınnā vā tattha jātakā vā rakkhıtagopıtā 'va garubhandam hotı sā sanghakamme ca cetıyakamme ca kate ce[3] atırekā hotı' puggalıkakamme 'pı upanetum vattatı arakkhıtā pana garubhandam eva na hotı suttamakacıvākanālıkerahīracammamayā rajjukā vā yottānı vā vāke ca nālıkerahīre ca vattetvā katā ekavattā vā dvıtıvattā vā sanghassa dınnakālato patthāya garubhandam suttam pana avattetvā dınnam makacıvākanālıkerahīrā ca bhājanıyā yehı panı' etānı rajjukayottādīnı dınnānı hontı, te attano karanīyena harantā na vāretabbā yo kocı antamaso atthıngulısūcıdandamatto[4] 'pı *velu* sanghassa dınno vā tattha jātako vā rakkhıtagopıto garubhandam so 'pı sanghakamme ca cetıyakamme ca kate atıreko puggalıkakamme dātum vattatı pādaganhanakatelanālı pana kattarayatthı upāhandando[5] chattadando chattasalākā 'tı ıdam ettha bhājanıyabhandam daddhagehamanussā ganhıtvā gacchantā na vāretabbā rakkhıtagopıtavelum[6] ganhantena samakam vā atırekam vā thāvaram antamaso tam agghanakavālıkāya[7] pı phātıkammam katvā gahetabbo phātıkammañ akatvā ganhantena tatth' eva

[1] Bp °cammacchıddanaka°
[2] Bp °satthakan
[3] Bp sace
[4] Bp aṭṭhangulasūcı°
[5] Bp °dandako
[6] Bp °pıtam velum
[7] Bp °nakam

valañjetabbo[1] gamanakāle sanghike[2] āvāse thapetvā 'va gantabbam asatiyā gahetvā gatena pahinitvā dātabbo desantaram gatena sampattavihāre[3] sanghikāvāse thapetabbo *tinan* ti muñjam ca pabbajañ ca thapetvā avasesam yam kiñci tinam yattha pana tinam n' atthi, tattha pannehi chādenti, tasmā pannam pi tinen' eva sangahitam iti muñjādīsu yam kiñci mutthippamānam pi tinam tālapannādīsu pi[4] ekam pannam pi sanghassa dinnam vā tattha jātakam vā bahārāme sanghassa tinavatthuto[5] jātatinam vā rakkhitagopitam garubhandam hoti tam pi sanghakamme ca cetiyakamme ca kate atirekam puggalikakamme dātum vattati daddhagehamanussā gahetvā gacchantā na vāretabbā atthangulappamāno 'pi rittapotthako[6] garubhandam eva *mattikā* pakatimattikā vā hotu pañcavannā vā suddhā[7] vā, sajjurasakukutthasilesādīsu[8] vā yam kiñci dullabhatthāne ānetvā vā dinnam tattha jātakam vā rakkhitagopitam tālapakkamattam garubhandam hoti tam pi sanghakamme ca cetiyakamme ca kate[9] nitthite atirekam puggalikakamme dātum vattati hinguhingulakaharitālamanosilāñjanāni pana bhājaniyabhandāni *dārubhande* yo koci atthangulasūcidandamatto 'pi dārubhandako dārudullabhatthāne sanghassa dinno vā tattha jātako vā rakkhitagopito ayam garubhandam hotī 'ti Kurundiyam vuttam Mahāatthakathāyam pana sabbam pi dāruvelucammapāsānādivikatim dārubhandena sanganhitvā tena kho pana samayena sanghassa āsandhiko[10] uppanno hotī 'ti ito patthāya dārubhandavinicchayo vutto tatrāyam atthuddhāro āsandhiko[10] sattango bhaddapītham pīthikā elakapādapītham āmalakavantakapītham[11] pannikapītham[12] phalakam koccham palāsapīthan[13] ti imesu tāva yam kiñci khuddakam vā hotu mahantam vā sanghassa dinnam

---

[1] Bp valañjetabbo
[2] Bp sanghika
[3] Bp °vihāro
[4] Bp -a *for* pi
[5] Bp dinnavatthuto
[6] Bp °potthako
[7] Bp sudhā
[8] Bp °sakaraguṭṭha°
[9] Bp *omits* kate
[10] Bp āsandiko
[11] Bp °vaṭṭaka°
[12] Bp *omits this*
[13] Bp palālapīṭhakan

garubhandam hoti palāsapīthena[1] c' ettha kadalipattādīni[2] pi pīthāni pi sangahitāni byagghacammaonaddham pi vālarūpaparikkhitam[3] ratanapasibbitam[4] koccham[5] garubhandam eva cankamaphalakam[6] dīghaphalakam vā cīvaradhovanaphalakam vā ghatanaphalakam [7] vā ghatanamuggaro[7] vā dantakatthacchedanadandakā[8] dandamuggaro vā ambanam rajanadonī udakapaticchako dārumayo vā dantamayo vā velumayo vā sapādako 'pi apādako' pi samuggo mañjūsā[9] pādaganhanakato atirekappamāno karando udakadonī[10] udakakatāham ulunko katacchu pānīyasarāvakam[11] pānīyasankho ti etesu[12] yam kiñci sanghe dinnam garubhandam, sankhathālakam pana bhājaniyam tathā dārumayo udakakumbho pādakathalikamandalam dārumayam vā hotu tālapannādimayam[13] vā sabbam garubhandam ādhārako pattapidhānam tālavantam vījanī[14] cangotakam pacchi yatthisammuñjanī mutthisammuñjanī 'ti etesu[12] yam kiñci khuddakam vā mahantam vā dāruvelupannacammādīsu yena kenaci katam garubhandam eva thambhatulāsopānaphalakādīsu dārumayam vā pāsānamayam vā yam kiñci gehasambhārupagam[15] yo koci katasārako yam kiñci bhummattharanam[16] yam kiñci akappiyacammam sanghe[17] dinnam garubhandam bhummattharanam[16] kātum vattati elakacammam pana paccattharanagatikam pi[18] garubhandam eva kappiyacammāni bhājaniyāni Kurundiyam pana sabbam pañcappamānam cammam garubhandan ti vuttam udukkhalam musalam suppam nisadam nisadapotakam[19] pāsānadonī pāsānakatāham turivemabhastādi sabbam pesakārādibhandam sabbam kasibhandam sabbam cakkayuttakayānam garubhandam eva

---

[1] Bp palāla°
[2] Bp °pattādi, *and omits* pi
[3] Bp °rikkhittam
[4] Bp °parisibbitam
[5] Bp kocchakam
[6] Bp vankaphalakam
[7] Bp ghatta° *for* ghata°
[8] Bp °cchedanaganikā
[9] Bp mañjusā
[10] Bp °doni
[11] Bp °rāvam
[12] Bp *adds* pi
[13] Bp colapannādi
[14] Bp bījanī
[15] Bp °sambhārarūpam
[16] Bp bhūma° *for* bhumma°
[17] Bp sabbam sanghe
[18] Bp *inserts* tam pi
[19] Bp °poto

mañcapādo mañcaatanī pīthapādo pīthaatanī vāsīpharasuādīnam[1] dandā[2] etesu yam kiñci vippakatatacchanakammam anitthitam eva bhājaniyam tacchitamattham pana garubhandam hoti anuññātavāsiyā pana dando chattamutthipannam kattarayatthi upāhanā aranisahitam dhammakarako[3] pādaganhanakato anatirittam āmalakatumbam āmalakaghato alābukatumbam[4] cammaghato[5] alābughato[6] visānakatumban ti sabbam etam bhājaniyam tato mahantataram garubhandam hatthīdanto vā yam kiñci visānam vā atacchitam yathābhatam[7] eva bhājaniyam tehi katamāñcapādādīsu purimasadiso yeva vinicchayo tacchitanitthito 'pi hingukarandako añjanīkarandako ganthiko[8] ganthīvethano[9] añjanī añjanīsalākā udakamuñjanī[10] 'ti idam sabbam bhājaniyam eva *mattikābhande* sabbamanussānam upabhogaparibhogam ghatapidhānādi[11] kulālabhājanam pattakatāham angārakatāham dhūmadhānakam[12] dīparukkho dīpakapallikā cayanitthikā[13] chadanitthikā[13] thūpikā[14] 'ti sanghassa dinnakālato patthāya garubhandam pādaganhanakato anatirittappamāno pana ghatako pattam thālakam kañcuko[15] kundikā 'ti idam ettha bhājaniyabhandam yathā ca mattikābhande evam lohabhande 'pi kundikā bhājaniyakotthāsam eva bhajatī 'ti ayam ettha anupubbikathā[16]

bhandikādhānamattenā[17] 'ti dvārabāhānam upari katena[18] kapotabhandikayojanamattena *paribhandakaranamattenā* 'ti gomayaparibhandakasāvaparibhandakaranamattena *dhūmakālikan* ti idam yāv' assa cittakadhūmo[19] na paññāyati tāva ayam vihāro etass' evā 'ti evam dhūmakāle apaloketvā katapariyositam vihāram denti *vippakatan* ti ettha

1 Bp vāsi pharasu°
2 Bp *adds* ti
3 Bp dhamakarano
4 Bp lābuka°
5 Bp *omits this*
6 Bp lābughato
7 Bp yathāgatam
8 Bp ganthikā
9 Bp vidho *for this*
10 Bp udakapuñchanī
11 Bp ghatapitharādi
12 Bp °dānakam
13 Bp °nitthakā
14 Bp thupikā
15 Bp kañcanako
16 Bp anupubbī°
17 Bp bhandikāthapana°
18 Bp *omits* katena
19 Bp citakadhūno

vippakato nāma yāva gopānasiyo na ārohanti, gopānasīsu pana ārūlhāsu bahukato nāma hoti, tasmā tato patthāya na dātabbo ti kiñcid eva samādapetvā kāressati *khuddake vihāre kammam oloketvā chappañca vassikan* ti kammam oloketvā catuhatthe[1] vihāre catuvassikam pañcahatthe pañcavassikam chahatthe chavassikam dātabbam addhayogo pana yasmā sattatthahattho hoti, tasmā ettha *sattatthavassikan* ti vuttam sace pana so navahattho hoti, navavassikam pi dātabbam *mahallake* pana dasahatthe ekādasahat-the *vihāre vā pāsāde vā* dasavassikam vā ekādasavassikam vā dātabbam dvādasahatthe pana tato adhike vā lohapāsādasadise 'pi dvādasavassikam eva dātabbam na tato uttarim[2] navakammiko bhikkhu antovasse tam āvāsam labhati, utukāle patibāhitum na labhati sace so āvāso jirati āvāsasāmikassa vā tassa vamse uppannassa vā kassaci kathetabbam āvāso vo[3] nassati jaggatha etam āvāsan ti sace so na sakkoti, bhikkhūhi ñātake[4] vā upatthāke vā samādapetvā jaggitabbo sace te 'pi na sakkonti, sanghikena paccayena jaggitabbo tasmim pi asati ekam āvāsam vissajjetvā avasesā jaggitabbā bahū vissajjetvā ekam santhāpetum pi vattati yeva dubbhikkhe bhikkhūsu pakkantesu sabbe āvāsā nassanti, tasmā eka vā dve vā tayo vā āvāse vissajjetvā tato yāgubhattacīvarādīni paribhuñjantehi sesā āvāsā jaggitabbā yeva Kurundiyam pana vuttam sanghike paccaye asati eko bhikkhu tuyham ekam mañcatthānam gahetvā jaggāhī 'ti vattabbo sace bahutaram icchati tibhāgam vā upaddhabhāgam vā datvā 'pi jaggāpetabbo[5] atha thambhamattam ev' ettha avasittham bahukammam kattabban[6] ti na icchati tuyham puggalikam eva katvā jagga, evam pi hi sanghassa bhandakatthapanatthānañ ca[7] navakānañ ca vasanatthānam bhavissatī[8] 'ti jaggāpetabbo evam jaggito pana tasmim jīvante puggaliko hoti mate sanghiko

[1] Bp °hattha
[2] Bp uttari
[3] Bp te *for* vo
[4] Bp ñātim
[5] Bp °tabbam
[6] Bp kātabbam
[7] Bp *omits* ca
[8] Bp labhissati

yeva sace saddhivihārikānam dātukāmo hoti, kammam oloketvā tatiyabhāgam[1] vā upaddhabhāgam[2] vā puggalikam katvā jaggāpetabbo etam hi saddhivihārikānam dātum labhati evam jagganake pana asati ekam āvāsam vissajjetvā 'ti ādinā nayena jaggāpetabbo ti idam pi ca aññam tatth' eva vuttam dve bhikkhū sanghikam bhūmim gahetvā sodhetvā sanghikam senāsanam karonti yena sā bhūmi pathamam gahitā so sāmi[3] ubho 'pi puggalikam karonti, so yeva sāmi[3], so sanghikam karoti itaro puggalikam karoti aññam ce bahum senāsanatthānam atthi puggalikam karonto pi na vāretabbo aññasmim pana tādise patirūpe thāne asati tam patibāhitvā sanghikam karonten' eva kātabbam yam pana tassa tattha vayakammam katam tam dātabbam sace pana katāvāse vā āvāsakaranatthāne vā chāyūpaka-phalūpakā[4] rukkhā honti, apaloketvā hāretabbā puggalikā ce honti sāmikā āpucchitabbā no ce denti yāvatatiyam āpucchitvā rukkhaagghanakam[5] mūlam dassāmā[6] 'ti hāretabbā yo pana sanghikam[6] vallīmattam pi agahetvā[7] āharim eva upakaranena sanghikāya bhūmiyā puggalikam[8] vihāram kāreti, upaddham sanghikam hoti upaddham puggalikam pāsādo ce hoti hetthā pāsādo sanghiko upari puggaliko sace pana[9] yo hetthā pāsādam icchati tassa hoti atha hetthā ca upari ca icchati ubhayattha upaddham labhati dve senāsanāni kāreti, ekam sanghikam ekam puggalikam sace vihāre utthitena sanghikena[10] dabbasambhārena kāreti tatiyam[11] labhati sace akatatthāne ca yam vā pamukham vā karoti bahukudde[12] upaddham sanghassa upaddham tassa atha mahantam visamam samam[13] pūretvā apade padam dassetvā katam hoti, anissaro tattha sangho

---

1 Bp ti° *for* tatiya°
2 Bp upaddham
3 Bp sāmī
4 Bp chāyūpagaphalūpagarukkhā
5 Bp °naka
6 Bp sanghika
7 Bp aggahetvā
8 Bp. °lika
9 Bp *omits* pana
10 Bp *omits* sanghikena
11 Bp tatiyabhāgam labbhati
12 Bp bahukutte
13 Bp *omits* samam

ekam varaseyyan ti ettha, navakammadānatthāne vā vassaggena pattatthāne vā yam icchati labhati[1] tam ekam varaseyyam anujānāmī 'ti attho *pariyosite pakkamati tass' eva tan* ti puna āgantvā vassam[3] vasantassa antovassam tass' eva tam anāgacchantassa pana saddhivihārikādayo gahetum na labhanti

nābhiharantī 'ti 'iti aññatra haritvā na paribhuñjanti *guttatthāyā* 'ti yam tattha mañcapīthādikam[3] tassa guttatthāya tam aññattha[4] haritum anujānāmī 'ti attho tasmā[5] aññattha haritvā sanghikaparibhogena paribhuñjantassa nattham sunattham jinnam sujinnam, sace arogam tasmim vihāre patisankhate puna pākatikam kātabbam puggalikaparibhogena paribhuñjato nattham vā jinnam vā gīvā hoti tasmim patisankhate dātabbam eva sace tato gopānasiādini gahetvā aññasmim sanghikāvāse yojenti yojitāni[6] suyojitāni puggalikāvāse yojentehi pana mūlam vā dātabbam pākatikam[7] vā kātabbam chadditavihārato mañcapīthādīni theyyacittena ganhanto uddhāre yeva bhandagghena kāretabbo puna āvāsikakāle dassāmī 'ti gahetvā sanghikaparibhogena paribhuñjantassa nattham sunattham jinnam sujinnam, arogam ce pākatikam kātabbam puggalikaparibhogena paribhuñjantassa nattham gīvā hoti tato dvāravātapānādini sanghikāvāse vā puggalikāvāse vā yojitam patidātabbāni yeva

phātikammatthāyā 'ti vuddhikammatthāya[8] phātikammam c' etthasamakam vā atirekam vā agghanakam mañcapīthādisenāsanam eva vattati *cakkalī*[9] 'ti kambalādīhi vethetvā katacakkalikam

allehi pādehī 'ti yehi akkantatthāne udakam paññāyati, evarūpehi pādehi paribhandakatā[10] bhūmi vā senāsanam vā

---

[1] Bp *omits* labhati
[2] Bp *omits* vassam
[3] Bp °thādi
[4] Bp aññatra
[5] Bp tasmā tam
[6] Bp *omits* yojitāni
[7] Bp paṭipākaṭikam
[8] Bp vaddhi°
[9] Bp cakkalikan
[10] Bp °kata

anakkamitabbam[1] sace pana udakasinehamattam eva paññāyati, na udakam vattati pādapuñchanim pana allapādehi pi akkamitum vattati yeva saupāhanena dhotapādehi akkamitabbatthāne yeva na vattati *colakena palivethetun* ti sudhābhūmiyam vā paribhandabhūmiyam vā sace tattikā vā katasārako[2] vā n'atthi colakena pādā vethetabbā tasmim asati pannam pi attharitum vattati kiñci anattharitvā thapentassa pana dukkatam yadi pana tattha nevāsikā atthatāya[3] pi bhūmiyā thapenti adhotapādehi valañjenti[4], tath' eva valañjetum[5] vattati *na bhikkhave parikammakatā bhittī* 'ti setabhitti vā cittakammakatā vā na kevalañ ca bhittim yeva dvāram pi vātapānam pi apassena phalakam pi pāsānathambham pi rukkhathambham pi cīvarena vā kenaci vā apaticchādetvā apassiyitum[6] na labhati yeva *dhotapādakā* 'ti dhotapādakā hutvā dhotehi pādehi akkamitabbatthāne nipajjitum kukkuccāyanti dhotapādake 'ti pi pātho dhotehi pādehi akkamitabbatthānass' etam adhivacanam *paccattharitvā* ti paribhandakatabhūmim vā[7] bhummattharanasenāsanam[8] vā sanghikam mañcapītham vā attano santakena paccattharanena paccattharitvā 'va nipajjitabbam sace niddāyato[9] pi paccattharane sankutike[10] koci sarīrāvayavo mañcam vā pītham vā phusati āpatti yeva lomesu pana lomagananāya āpattiyo paribhogasīsena apassayantassā 'pi es' eva nayo hatthatalapādatalehi pana phusitum vā akkamitum vā vattati mañcapītham nīharantassa kāye patihaññati anāpatti

na sakkonti sanghabhattam kātun ti sakalassa sa sanghassa bhattam kātum na sakkonti *icchanti*[11] *uddesabhattan* ti ādīsu, ekam vā dve vā pe dasa vā bhikkhū sanghato uddisitvā dethā 'ti evam uddesena laddhabhikkhūnam bhattam kātum icchanti apare tath' eva bhikkhū

[1] Bp na akkami°
[2] Bp kata°
[3] Bp anatthatāya
[4] Bp valañjanti
[5] Bp valañjetum
[6] Bp apassayitum
[7] Bp °katam bhūmim
[8] Bp bhūma° *for* bhumma°,
[9] Bp °yako
[10] Bp sankutite
[11] Bp *omits* icchanti

paricchinditvā nimantetvā tesam bhattam kātum icchanti apare salākāyo paricchinditvā[1] apare *pakkhikam uposathikam pātipadikan* ti evam niyametvā[2] ekassa vā dvinnam vā pe dasannam vā bhikkhūnam bhattam kātum icchanti iti etāni ettakāni[3] bhattāni uddesabhattam nimantanan ti idam vohāram pattāni yasmā pana te sace 'pi dubbhikkhe na sakkonti subhikkhe pana puna sanghabhattam kātum sakkhissanti, tasmā bhagavā tam pi antokatvā *anujānāmi bhikkhave sanghabhattam uddesabhattan* ti ādim āha tattha sanghabhatte thitikā nāma n'atthi tasmā amhākam pi ajja dasa dvādasa divasāni[4] bhuñjantānam idāni aññato bhikkhū ānethā 'ti na evam tattha vattabbam purimadivasesu amhehi na laddham idāni tam amhākam gāhethā 'ti evam pi vattum na labhati tam hi āgatāgatānam[5] pāpunāti yeva uddesabhattādīsu pana ayam nayo raññā vā rājamahāmattena vā sanghato uddisitvā ettake bhikkhū ānethā 'ti pahite kālam ghosetvā thitikā pucchitabbā sace atthi, tato patthāya gāhetabbam no ce, therāsanato patthāya gāhetabbam uddesakena pindapātikānam pi na atikkametabbam te pana dhutangam rakkhantā sayam eva atikkamessanti evam gāhiyamāne alasajātikā mahātherā pacchā āgacchanti bhante vīsativassānam gāhiyati tumhākam thitikā atikkantā ti na vattabbā thitikam thapetvā tesam gāhetvā[7] pacchā thitikāya gāhetabbam asukavihāre bahum uddesabhattam uppannan ti sutvā yojanantarikavihārato 'pi bhikkhū āgacchanti sampattasampattānam thitatthānato patthāya gāhetabbam asampattānam pi upacārasīmam pavitthānam antevāsikādīsu ganhantesu gāhetabbam eva bahiupacārasīmāya thitānam gāhethā[7] 'ti vadanti, na gāhetabbam sace pana upacārasīmam okkantehi ekābaddhā hutvā attano vihāradvāre vā antovihāre yeva vā honti, parisavasena vaddhitā nāma sīmā hoti, tasmā gāhetabbam sanghanavakassa dinnam[8] pi pacchā āgatānam

---

1 Bp chinditvā
2 Bp niyāmetvā
3 Bp ettakāni
4 Bp divasā
5 Bp āgatānam
6 Bp gāhitvā
7 Bp gāhetabbā
8 Bp dinne

gāhetabbam eva dutiyabhāge pana therāsanam ārūlhe puna āgatānam pathamabhāgo na pāpunati dutiyabhāgato vassaggena gāhetabbam ekasmim vihāre ekaṁ bhattuddesatthānam paricchinditvā gāvutappamānāya pi upacārasīmāya yattha katthaci ārocitam uddesabhattam tasmim yeva bhattuddesatthāne gāhetabbam eko ekassa bhikkhuno pahini[1] sve 'pi sanghato uddisitvā dasa bhikkhū pahinathā 'ti tena so attho bhattuddesakassa ārocetabbo sace tam divasam pammussati,[2] dutiyadivase pāto 'va ārocetabbam atha pammussitvā[3] pindāya pavisanto sarati yāva upacārasīmam nātikkamati, tāva yā bhojanasālāya pakatitthitikā tassā yeva vasena gāhetabbam sace 'pi upacārasīmam atikkantā bhikkhū ca upacārasīmatthakehi ekābaddhā honti aññamaññam dvādasahatthantaram avijjahitvā[4] gacchanti, pakatithitikāya vasena gāhetabbam bhikkhūnam pana tādise ekābaddhe asati bahiupacārasīmāya yasmim thāne sarati, tattha navam thitikam katvā gāhetabbam antogāme āsanasālāya sarantena āsanasālāya thitikāya gāhetabbam yattha katthaci saritvā gāhetabbam eva agāhetum na vattati na hi etam dutiyadivase labhatī 'ti sace sakavihārato[5] aññam vihāram gacchante bhikkhū disvā koci uddesabhattam uddisāpeti, yāva antoupacāre vā upacārasīmatthakehi saddhim vuttanayen' eva ekābaddhā honti, tāva sakavihāre thitikāya[6] vasen' eva gāhetabbam bahiupacāre thitānam pana dinnam sanghato bhante ettake nāma bhikkhū uddisathā 'ti vutte sampattasampattānam[7] gāhetabbam tattha dvādasahatthantaram avijjahitvā[4] ekābaddhanayen' eva dūre thitā 'pi sampattā yevā 'ti veditabbā [8] sace yam vihāram gacchanti, tattha pavitthānam ārocenti, tassa vihārassa thitikāya[9] vasena gāhetabbam sace 'pi gāmadvāre vā vīthiyam vā catukke vā antaraghare vā

---

1 Bp pahinati
2 Bp pamussati
3 Bp pamussitvā va
4 Bp avijahitvā
5 Bp pakativihārato
6 Bp ṭhitikā
7 Bp sampattānam
8 Bp veditabbam
9 Bp ṭhitikā

bhikkhum[1] disvā yo[2] koci sanghuddesam āroceti, tasmim[3] thāne antoupacāragatānam gāhetabbam gharupacāro[4] c' ettha ekam gharam ekupacāram[5] ekam gharam nānupacāram[5] nānāgharam ekupacāram[5] nānāgharam nānupacāran[6] ti imesam vasena veditabbo tatra[7] yam ekakulassa gharam ekavalañjam[8] hoti tam suppapātaparicchedassa anto ekupacāram[4] nāma tatthuppanno uddesalābho tasmim upacāre bhikkhācāravattena pi thitānam sabbesam pāpunāti etam ekam gharam ekupacāram[5] nāma yam pana ekam gharam dvinnam bhariyānam sukhavihāratthāya majjhe bhittim upatthapetvā[9] nānādvāravalañjam[10] katam tatthuppanno uddesalābho bhittiantarikassa na pāpunāti, tasmim[3] thāne nisinnass' eva pāpunāti etam ekam gharam nānupacāram[5] nāma yasmim pana ghare bahū bhikkhū nimantetvā antogehato patthāya ekābaddhe katvā pativissakagharāni pi pūretvā nisīdāpenti, tatthuppanno uddesalābho sabbesam pāpunāti yam pi nānākulassa nivesanam majjhe bhittim akatvā ekadvāren' eva valañjenti,[11] tatrā 'pi es' eva nayo etam nānāgharam ekupacāram nāma yo pana nānānivesanesu nisinnānam[12] uddesalābho uppajjati, kiñcāpi bhitticiddena[13] bhikkhū dissanti tasmim tasmim nivesane nisinnānam yeva pāpunāti etam nānāgharam nānupacāram nāma yo pana gāmadvāravīthicatukkesu aññatarasmim thāne uddesabhattam labhitvā aññasmim bhikkhusmim asati attano pāpetvā[14] dutiyadivase 'pi tasmim yeva thāne aññam labhati, tena yam[15] aññam navakam vā vuddham vā bhikkhum passitvā[16] tassa gāhetabbam sace koci n'atthi attano 'va pāpetvā bhuñjitabbam sace āsanasālāya nisīditvā kālam patimānentesu bhikkhūsu koci āgantvā sanghud-

---

1 Bp bhikkhū
2 Bp *omits* vo
3 Bp *repeats* tasmim
4 Bp gharūpacāro
5 Bp ekūpacāram
6 Bp nānūpacāram
7 Bp tattha
8 Bp ekavalañjam
9 Bp uṭṭhapetvā
10 Bp °valañjam
11 Bp valañj°
12 Bp *inserts* bhikkhūnam *after this*
13 Bp bhitticchiddena
14 Bp va pāpunāpetvā
15 Bp *omits* yam
16 Bp passati

desapattam detha uddesapattam detha sanghato uddisitvā pattam detha sanghikam pattam dethā 'ti[1] vadati, uddesabhattam[2] thitikāya gāhetvā dātabbam saṅghuddesabhikkhum detha sanghato uddisitvā bhikkhum detha sanghikam bhikkhum dethā 'ti vutte 'pi es' eva nayo uddesako pan' ettha pesalo lajjī medhāvī icchitabbo tena tikkhattum thitikam pucchitvā sace koci thitikam jānanto n'atthi therāsane[3] gāhetabbam sace pana aham jānāmi dasavassena laddhan ti koci bhanati, atthāvuso dasavasso[4] bhikkhū 'ti pucchitabbam sace tassa sutvā dasavassamhā[5] dasavassamhā ti bahū āgacchanti, tuyham pāpunāti tuyham pāpunātī 'ti avatvā tumhe[6] sabbe appasaddā hothā 'ti vatvā patipātiyā thapetabbā[7] thapetvā katī bhikkhū[8] icchathā 'ti upāsako pucchitabbo ettake nāma bhante[9] 'ti vutte tuyham pāpunāti tuyham pāpunātī ti avatvā sabbanavakassa vassaggañ ca utuñ ca divasabhāgo ca chāyā ca pucchitabbā sace chāyāya pucchiyamānāya añño vuddhataro āgacchati tassa dātabbam atha chāyam pucchitvā tuyham pi pāpunātī 'ti vutte vuddhataro āgacchati na labhati kathāpapañcena hi nisinnassāpi niddāyantassāpi gāhitam sugāhitam[10] atikkantam suatikkantam bhājaniyabhandam hi nām' etam sampattass' eva pāpunāti tattha sampattabhāvo upacārena paricchinditabbo āsanasālāya ca anto parikkhepo upacāro tasmim thitassa lābho pāpunātī 'ti koci āsanasālato attha uddesapatte āharāpetvā sattapanītabhojanānam[11] ekam udakassa pūretvā āsanasālam pahinati gahetvā āgatā kiñci avatvā bhikkhūnam hatthe supatitthapetvā pakkamanti yena yam laddham tass' eva tam hoti yena pana udakam laddham tass' eva atikkantam pi thitikam thapetvā aññam uddesabhattam gāhetabbam tañ ca lūkham vā labhatu panītam vā ticīvaraparivāram vā tass' eva tam īdiso hi

[1] Bp *inserts* vā *after* 'ti
[2] Bp uddesappattam
[3] Bp therāsanato
[4] Bp dasavassāni
[5] Bp °mha
[6] Bp *omits* tumhe
[7] Bp ṭhapetvā
[8] Bp *omits* bhikkhū
[9] Bp *inserts* bhikkhū *after* bhante
[10] Bp suggāhitam
[11] Bp sattapatte panītabhojanānam

'ssa puññaviseso udakam pana yasmā āmisam na hoti, tasmā so[1] aññam uddesabhattam labhati[2] sace pana te gahetvā āgatā idam kira bhante sabbam bhājetvā bhuñjathā 'ti vatvā gacchanti, sabbehi bhājetvā[3] udakam pātabbam sanghato uddisitvā attha mahāthere detha majjhime detha navake detha paripunnavasse[4] sāmanere detha majjhima-bhānakādayo detha mayham ñātibhikkhū dethā 'ti vadan-tassa pana upāsaka tvam evam vadasi thitikā[5] pana tesam na pāpunātī 'ti vatvā thitikāya[6] vasen' eva dātabbā daha-rasāmanerehi pana uddesabhattesu laddhesu sace dāyakānam ghare mangalam hoti tumhākam ācariyupajjhāye pesethā[7] 'ti vattabbam yasmim pana uddesabhatte pathamabhāgo sāmanerānam pāpunāti anubhāgo mahātherānam,[8] tattha sāmanerā mayam pathamabhāgam labhimhā 'ti purato gantum na[9] labhanti yathā patipātiyā eva gantabbam sanghato uddisitvā tumhe ethā 'ti vutte mayham aññathāpi[10] jānissasi thitikā pana evam gacchatī ti thitikāya[11] vasen' eva gāhetabbam atha sanghuddesapattam dethā 'ti vatvā agāhite yeva patte yassa kassaci pattam gahetvā pūretvā āharati, āhatam pi thitikāy[12]' eva gāhetabbam eko sanghud-desapattam āharā 'ti pesito bhante ekam pattam detha nimantanabhattam āharissāmī 'ti vadati so ce uddesabhatta-gharato[13] ayam āgato ti ñatvā bhikkhūhi nanu tvam asukagha-rato āgato 'ti vutto āma bhante na nimantanabhattam udde-sabhattan ti bhanati, thitikāya gāhetabbam yo pana ekam pattam āharā 'ti vutto kim āharāmī[14] 'ti vatvā yathā te ruccatī 'ti vutto āgacchati ayam vissatthadūto nāma uddesa-pattam vā patipātipattam vā puggalikapattam vā yam icchati tam tassa dātabbam eko bālo abyatto uddesapattam āharā 'ti pesito vattum na jānāti tunhībhūto titthati so

---

[1] Bp *omits* so
[2] Bp labbhati
[3] Bp *inserts* bhuñjitvā *after* bhājetvā
[4] Bp °vassa
[5] Bp thitikāya
[6] Bp thitikā
[7] Bp pesathā
[8] Bp na tattha
[9] Bp *omits* na *here*
[10] Bp aññadāpi
[11] Bp thitikā
[12] Bp °kāva
[13] Bp bhattam gharato
[14] Bp kim ti vatvā āharāmī

kassa santıkam āgato 'sī 'tı vā kassa pattam harıssasī[1] 'tı vā na vattabbo evam hı vutto pucchābhāgena[2] tumhākam santıkam āgato 'mhī 'tı vā[3] tumhākam pattam harıssāmī 'tı vā vadeyya tato tam bhıkkhum aññe bhıkkhū jıgucchantā na alokeyyum pı[4] kuhım gacchasī[5] 'tı kım karonto āhındasī 'tı pana vattabbo tassa uddesapattatthāya āgato 'mhī 'tı vadantassa gāhetvā patto dātabbo ekā kūtathıtıkā nāma hotı rañño[6] hı rājamahāmattassa vā gehe atıpanītānı atthauddesabhattānı nıccam dıyyantı tānı ekavārıkabhattānı[7] katvā bhıkkhū vısum thıtıkāya parıbhuñjantı ekacce bhıkkhū sve dānı amhākam pāpunıssantī 'tı attano thıtıkam sallakkhetvā gatā tesu anāgatesu yeva aññe āgantukā bhıkkhū āgantvā āsanasālāya nısīdantı tankhanaññeva rājapurısā āgantvā panītabhattapatte dethā 'tı vadantı āgantukā thıtıkam ajānantā gāhentı tankhanaññeva thıtıkam jānanakā[8] pı bhıkkhū āgantvā kım gāhethā 'tı vadantı rājagehe panītabhattan tı katıvassato patthāyā 'tı ettakavassato nāmā 'tı mā gāhethā 'tı nıvāretvā thıtıkāya gāhetabbam gāhıte āgatehı pı pattadānakāle āgatehı pı dınnakāle āgatehı pı rājagehato patte pūretvā āhatakāle āgatehı pı rājā ajja bhıkkhū yeva āgacchantū 'tı pesetvā bhıkkhūnam yeva hatthe pındapātam detı[9] evam dınnam[10] pındapātam gahetvā āgatakāle āgatehı pı thıtıkam jānanakabhıkkhūhı mā bhuñjathā[11] 'tı nıvāretvā[12] thıtıkāyam eva gāhetabbam atha ne rājā bhojetvā patte 'pı nesam pūretvā detı, yam āhatam tam thıtıkāya gāhetabbam sace pana mā tucchahatthā gacchantū 'tı thokam eva pattesu pakkhıttam hotı, tam na gāhetabbam atha bhuñjıtvā tucchapattā 'va āgacchantı, yam tehı bhuttam tam tesam[13] gīvā hontī[14] 'tı Mahāsumathero āha Mahāpadumathero

---

[1] Bp āharıssasī
[2] Bp pucchāsabhāgena
[3] Bp *omıts* vā
[4] Bp *omıts* pı
[5] Bp gacchası, *and omıts* 'tı
[6] Bp rañño vā
[7] Bp ekacārıka°
[8] Bp °naka and *omıts* pı
[9] Bp dentı
[10] Bp dınna
[11] Bp buñjıtthā
[12] Bp vāretvā
[13] Bp nesam
[14] Bp hotı

pan' āha gīvākiccam ettha n' atthi, thitikam[1] ajānantehi yāva jānanakā āgacchanti tāva nisīditabbam siyā, evam sante 'pi bhuttam subhuttam, idāni pattatthāne na gāhāpetabban[2] ti eko ticīvaraparivāro satagghanako pindapāto avassikassa bhikkhuno sampatto[3] vihāre ca evarūpo pindapāto avassikassa sampatto[3] ti likhitvā thapesum atha satthīvassaccayena añño tathārūpo pindapāto puna[4] uppanno ayam kim avassikathitikāya gāhetabbo udāhu satthīvassathitikāyā 'ti satthīvassathitikāyā 'ti vuttam ayam hi bhikkhu thitikam gahetvā yeva vuddhito[5] ti eko uddesabhattam bhuñjitvā sāmanero jāto puna tam bhattam sāmanerathitikāya pattam ganhitum labhati ayam kira antarābhatthako nāma yo pana paripunnavasso sāmanero sve uddesabhattam labhissati[6] ajj' eva upasampajjati atikkantā tassa thitikā etassa[7] bhikkhuno uddesabhattam pattam patto c' assa na tuccho hoti so aññassa samīpe nisinnassa pattam dāpeti tañ ce te theyyāya haranti[8] gīvā hoti sace pana so bhikkhu mayham pattam tuyham[9] dammī 'ti sayam eva ca[10] deti, ayam[11] gīvā na hoti athāpi tena bhattena anatthiko hutvā alam mayham bhattam tav' etam bhattam dammi pattam pesetvā āharāpehī 'ti aññam vadati yam tato āhariyati tam[12] sabbam pattasāmikassa hoti pattañ ce theyyāya haranti suhato[13] bhattassa dinnattā gīvā na hoti vihāre dasa bhikkhū honti tesu nava pindapātikā eko sādiyanako dasa uddesapatte dethā 'ti vutte pindapātikā gāhetum na icchanti itaro bhikkhū[14] sabbāni mayham pāpunantī 'ti ganhati thitikā na hoti ekekam ce pāpetvā ganhati thitikā titthati evam gahetvā[15] dasahi pi pattehi āharāpetvā bhante mayham sangaham karothā 'ti nava

[1] Bp *inserts* pana *after this*
[2] Bp gāhetabbam
[3] Bp patto
[4] Bp *omits* puna
[5] Bp vaddhito
[6] Bp °ssatī 'ti
[7] Bp ekassa
[8] Bp harati
[9] Bp *omits* tuyham
[10] Bp *omits* ca
[11] Bp assa *for* ayam
[12] Bp *omits* tam
[13] Bp hasuto
[14] Bp bhikkhu
[15] Bp gāhetvā

patte pındapātıkānam detı, bhıkkhudattıyan nām' etam ganhıtum vattatı sace so upāsako bhante gharam gantabban tı vadatı, so ca bhıkkhu te bhıkkhū etha bhante mayham sahāyā hothā 'tı tassa gharam gacchatı, yam tattha labhatı sabbam tass' eva hotı ıtare tena dınnam labhantı atha tesam[1] ghare yeva nısīdāpetvā dakkhınodakam datvā yāgukhajjakādīnı dentı, bhante yam manussā dentı tam ganhathā 'tı tassa bhıkkhuno vacanen' eva ıtaresam vattatı bhattānam[2] patte pūretvā ganhıtvā gamanatthāya dentı, sabbam tass' eva bhıkkhuno hotı tena dınnam ıtaresam vattatı yadı pana te vıhāre yeva tena bhıkkhunā bhante mayham bhıkkham ganhatha manussānañ ca vacanam kātum vattatī 'tı vuttā gacchantı, yam tattha bhuñjantı c'eva nīharantı ca sabban tam tesam eva santakam athāpı mayham bhıkkham ganhathā 'tı avuttā pana[3] manussānam vacanam kātum vattatī 'tı gacchantı, tatra ce ekassa madhurena sarena anumodanam karontassa sutvā therānañ ca upasame pasīdıtvā bahum samanaparıkkhāram dentı, ayam theresu pasādena uppanno akatabhāgo nāma, tasmā sabbesam pāpunātı eko sanghato uddısāpetvā thıtıkāya gāhıtam pattam harıtvā panītassa khādanīyabhojanīyassa pattam[4] pūretvā āharıtvā ımam bhante sabbo sangho parıbhuñjatū 'tı detı, sabbehı bhājetvā bhuñjıtabbam[5] pattasāmıkassa pana atıkkantam pı thıtıkam thapetvā aññam uddesabhattam dātabbam atha pathamam yeva sabbam sanghıkapattam[6] dethā 'tı vadatı ekassa lajjībhıkkhuno santako patto dātabbo āharıtvā ca sabbo sangho parıbhuñjatū 'tı vutte bhājetvā parıbhuñjıtabbam eko ca[7] pātıyā bhattam āharıtvā sanghuddesam dammī 'tı vadati ekekam ālopam adatvā thıtıkāya ekassa yāpanamattam katvā dātabbam atha so bhattam āharıtvā kıñcı vattum ajānanto tunhībhūto acchatı kassa te ānītam kassa dātukāmo 'sī 'tı na vattabbo pucchāsabhāgena hı tumhākam ānītam[8] tumhākam dātukāmo

[1] Bp nesam
[2] Bp bhuttāvīnam
[3] Bp *omits* pana
[4] Bp *omits* pattam
[5] Bp parıbhuñjı°
[6] Bp sanghıkam pattam
[7] Bp *omits* ca *and* pātıyā
[8] Bp *omits* ānītam tumhākam

'mhī 'ti vadeyya, tato tam bhikkhum aññe bhikkhū jigucchantā gīvam parivattetvā oloketabbam pi na maññeyyum. sace pana kuhim yāsi kim karonto āhindasī 'ti vutte uddesabhattam gahetvā āgato 'mhī 'ti vadati ekena lajjibhikkhunā thitikāya gāhetabbam sace ābhatam bahum hoti sabbesañ ca bhikkhūnam[1] pahoti thitikāya[2] kiccam n'atthi, therāsanato patthāya pattam pūretvā dātabbam sanghuddesapattam dethā 'ti vutte kim āhariyatī[3] 'ti avatvā pakatithitikāya eva gāhetabbam yo pana pāyāso vā rasapindapāto vā niccam labbhati, evārūpānam panītabhojanānam āvenikathitikā[4] kātabbā tathā saparivārāya yāguyā mahagghānam phalānam panītānañ ca khajjakānam, pakatibhattayāguphalakhajjakānam pana ekā 'va thitikā kātabbā sappim āharissāmī 'ti vutte sabbasappīnam ekā 'va thitikā vattati tathā sabbatelānam madhum āharissāmī 'ti vutte pana madhuno ekā 'va thitikā vattati tathā phānitassa latthimadhukādīnañ ca bhesajjānam sace[5] gandhamālam sanghuddesam denti pindapātikassa vattati na vattatī 'ti āmisass' eva patikkhitattā[6] vattati sangham uddissa dinnattā pana na gahetabban ti vadanti

UDDESABHATTAKATHĀ NITTHITĀ

Nimantanam puggalikañ ca[7] sayam eva issaro sanghikam pana uddesabhatte vuttanayen' eva gāhetabbam sace pan' ettha dūto byatto hoti bhante rājagehe bhikkhusanghassa bhattam ganhathā 'ti avatvā bhikkham ganhathā 'ti vadati, pindapātikānam pi vattati atha dūto abyatto bhattam ganhathā 'ti vadati, bhattuddesako byatto bhattan ti avatvā bhante tumhe yātha[8] tumhe yāthā 'ti vadati, evam pi pindapātikānam vattati tumhākam patipātiyā bhattam pāpunātī 'ti vutte pana na vattati sace nimantetum āgatā[9]

[1] Bp *omits* bhikkhūnam
[2] Bp thitikā
[3] Bp āharissasī
[4] Bp āvenikā thitikā
[5] Bp sace pana
[6] Bp patikkhittattā
[7] Bp ce
[8] Bp *omits* tumhe yathā
[9] Bp āgata

manussā āsanasālam pavisitvā attha bhikkhū dethā 'ti vā attha patte dethā 'ti vā vadanti[1], evam pi pindapātikānam vattati tumhe ca tumhe ca gacchathā 'ti vattabbam. sace pana attha bhikkhū detha bhattam ganhatha attha patte detha bhattam ganhathā 'ti vā[2] vadanti, patipātiyā gāhetabbam gāhentena ca[3] vicchinditvā bhattan ti avadantena tumhe ca tumhe ca gacchathā 'ti vutte 'pi pindapātikānam vaṭṭati bhante tumhākam pattam detha tumhe ethā 'ti vutte pana sādhu upāsakā 'ti gantabbam sanghato uddisitvā tumhe ethā 'ti vutte[4] thitikāya gāhetabbam nimantanabhattagharato pana pattatthāya āgatassa uddesabhatte vuttanayen' eva thitikāya patto dātabbo eko sanghato patipātiyā pattan ti avatvā kevalam ekam pattam dethā 'ti vatvā agāhite yeva patte yassa kassaci pattam gahetvā pūretvā āharati tam pattasāmikass' eva hoti uddesabhatte viya thitikāya na gāhetabbam idhā 'pi yo āgantvā tunhībhūto titthati so kassa santikam āgato 'sī 'ti vā kassa pattam harissasī 'ti vā na vattabbo pucchāsabhāgena hi tumhākam santikam āgato 'mhi[5] tumhākam pattam harissāmī 'ti vadeyya tato so bhikkhu bhikkhūhi jigucchanīyo assa kuhim gacchasi kim karonto āhindasī 'ti pana vutte tassa pattatthāya āgato 'mhī 'ti vadantassa patipātiyā[6] pattathitikāya gahetvā[7] patto dātabbo bhattāharanakapattam dethā 'ti vutte 'pi patipātiyā pattathitikāya[8] eva dātabbo sace āharitvā sabbo sangho bhuñjatū 'ti vadati, bhājetvā bhuñjitabbam pattasāmikassa atikkantam pi thitikam thapetvā aññam patipātibhattam gāhetabbam eko pātiyā[9] bhattam āharitvā sanghassa dammī 'ti vadati ālopabhattathitikato patthāya ālopasankhepena bhājetabbam sace pana tunhībhūto acchati, kassa te ābhatam kassa dātukāmo 'sī 'ti na vattabbo sace pana kuhim gacchasi kim karonto

---

1 Bp vadati
2 Bp *omits* vā
3 Bp pana *for* ca
4 Bp *inserts* pi yathā
5 Bp *omits* 'mhi
6 Bp paṭipāṭibhattathitikāya
7 Bp gāhetvā
8 Bp paṭipāṭibhattaṭhitikāya
9 Bp pātiyā

āhiṇdasī 'ti vutte sanghassa me bhattam ābhatam, therānam me bhattam ābhatan ti vadati, gahetvā ālopabhattathitikāya bhājetvā[1] dātabbam sace pana evam ābhatam bahum hoti sakalasanghassa[2] pahoti, abhihatabhikkhā nāma piṇḍapātikānam pi vattati thitikāpucchanakiccam n' atthi therāsanato paṭṭhāya paṭṭam pūretvā dātabbam upāsako sanghatherassa vā ganthadhutangavasena abhiññātassa vā bhattuddesakassa vā pahiṇati amhākam bhattam gahanatthāya aṭṭha bhikkhū gahetvā āgacchathā 'ti sace 'pi ñātiupaṭṭhākehi pesitam hoti, ime tayo janā pucchitum na labhanti, ārūḷhā yeva mātikā sanghato aṭṭha bhikkhū uddesāpetvā[3] attanavamehi gantabbam kasmā bhikkhusanghassa hi ete bhikkhū nissāya lābho uppajjatī 'ti ganthadhutangādīhi pana anabhiññāto āvāsikabhikkhu pucchitum labhati tasmā tena kim sanghato ganhāmi udāhu ye jānāmi tehi saddhim āgacchāmī 'ti mātikam āropetvā yathā dāyakā vadanti tathā paṭipajjitabbam tumhākam nissitake vā ye vā jānātha te gahetvā ethā 'ti vutte pana ye ce icchati tehi saddhim gantum labhati sace aṭṭha bhikkhū pahiṇathā 'ti pesenti, sanghato 'va pesetabbā attanā sace aññasmim gāme sakkā hoti bhikkham[4] labhitum añño gāmo gantabbo na sakkā ce hoti labhitum so yeva gāmo piṇḍāya pavisitabbo nimantitabhikkhū āsanasālāya nisinnā honti tatra ce manussā patte dethā 'ti āgacchanti, animantitehi na dātabbā ete nimantitā bhikkhū 'ti vattabbam tumhe dethā 'ti vutte pana dātum vaṭṭati ussavādīsu manussā sayam eva pariveṇāni ca padhānagharāni ca gantvā tipiṭake ca dhammakathike ca bhikkhusatena[5] saddhim nimantenti tadā[6] tehi ye jānanti te gahetvā gantum vaṭṭati kasmā na hi mahābhikkhusanghena atthikā manussā pariveṇapadhānagharāni[7] gacchanti sannipātaṭṭhānato 'va[8] yathāsati yathābalam

---

[1] Bp bhājetabbam *and omits* dātabbam
[2] Bp sakalassa sanghassa
[3] Bp uddisāpetvā
[4] Bp bhikkhā
[5] Bp *adds* pi
[6] Bp tadā ye pi *for* tadā tehi ye
[7] Bp pariveṇāni ca padhānagharāni ca
[8] Bp ca *for* 'va

bhikkhu[1] gahetvā[2] gacchantī 'ti sace pana sanghatthero vā ganthadhutangavasena abhiññātako vā bhikkhuuddesako vā aññatra vā vassam vasitvā katthaci vā gantvā puna sakatthānam āgacchanti manussā āgantukassā sakkāram karonti ekavāram ye jānanti te gahetvā gantabbam patibaddhakālato[3] patthāya dutiyavāre āraddhe sanghato yeva gahetvā gantabbam abhinavaāgantukā vā hutvā ñātake[4] vā upatthāke vā passissāmā 'ti gacchanti tatra nesam[5] ñātakā[6] ca upatthākā ca sakkāram karonti tattha[7] pana ye jānanti te gahetvā gantabbam[8] yo pana atilābhī hoti sakatthānañ ca āgantukatthānañ ca ekasadisam sabbattha manussā sanghabhattam sajjetvā 'va nisīdanti, tena sanghato 'va gahetvā gantabban ti ayam nimantane viseso avaseso sabbapañho uddesabhatte vuttanayen' eva veditabbo Kurundiyam pana attha mahāthere dethā 'ti vutte attha mahātherā 'va dātabbā 'ti vuttam esa nayo majjhimādīsu sace pana avisesetvā attha bhikkhū dethā 'ti vadati sanghato dātabbo[9] 'ti

NIMANTANABHATTAKATHĀ NITTHITĀ

Salākabhatte[10] pana *anujānāmi bhikkhave salākāya vā pattikāya*[11] *vā upanibandhitvā omuñcitvā uddisitun*[12] ti vacanato rukkhasāramayāya salākāya vā veluvilīvatālapannādimayāya pattikāya[11] vā asukassa nāma salākabhattan ti evam akkharāni upanibandhitvā pacchiyam vā cīvarabhoge vā katvā sabbā salākāyo omuñcitvā[13] punappunam hetthuparivasen'[14] eva āloletvā[15] pañcangasamannāgatena bhattuddesakena sace thitikā atthi thitikato patthāya no ce atthi

[1] Bp bhikkhū
[2] Bp ganhitvā
[3] Bp *inserts* pana
[4] Bp ñāti
[5] Bp tesam
[6] Bp ñāti
[7] Bp ettha
[8] Bp gantum vaṭṭati
[9] Bp dātabbā
[10] Bp °bhattam
[11] Bp paṭṭikāya
[12] Bp *repeats* opuñjitvā *for this*
[13] Bp opuñjitvā
[14] Bp °pariyavasen '
[15] Bp aloletvā

therāsanato patthāya salākā dātabbā pacchā āgatānam pi ekābaddhavasena dūre thitānam[1] uddesabhatte vuttanayen' eva dātabbā sace vihārassa samantato bahū gocaragāmā, bhikkhū pana na bahukā gāmavasena pi salākāyo pāpunanti tumhākam asukagāme salākabhattāni[2] pāpunantī 'ti gāmavasen' eva dātabbā[3] evam gāhentena sace 'pi ekekasmim gāme nānappakārāni satthisalākabhattāni sabbāni gāhitān' eva honti, tassa pattagāmasamīpe aññāni pi dve tīni salākabhattāni honti, tāni pi tass' eva dātabbāni na hi sakkā nesam[4] kāranā aññam bhikkhum pahinitun ti sace ekaccesu gāmesu bahūni salākabhattāni sallakkhetvā sattannam pi atthannam pi[5] dātabbāni dadantena pana catunnam pañcannam gacchantānam[6] salākāyo ekato bandhitvā dātabbā sace tam gāmam atikkamitvā añño gāmo hoti tasmim ca ekam eva salākabhattam tam pana pāto 'va denti tam pi tesu[7] bhikkhūsu ekassa niggahena datvā pāto 'va tam gahetvā pacchā orimagāme itarāni bhattāni ganhāhi 'ti vattabbo sace orimagāme salākabhattesu agāhitesv' eva gāhitasaññāya gacchati parabhāgagāme salākabhattam gāhetvā puna vihāram āgantvā itarāni gāhetvā orimagāmo gantabbo na hi bahisīmāya sanghalābho gāhetum labbhatī 'ti ayam nayo Kurundiyam vutto sace pana bhikkhū bahū honti gāmavasena salākā na pāpunantī vīthivasena vā vīthiyam ekabāhāvasena[8] vā kulavasena vā gāhetabbā vīthiādīsu ca yattha bahūni bhattāni tattha gāme vuttanayen' eva bahunnam[9] bhikkhūnam gāhetabbāni salākāsu asati uddisitvā 'pi gāhetabbāni salākadāyakena pana vattam jānitabbam tena hi kālass' eva vutthāya pattacīvaram gahetvā bhojanasālam gantvā asammajjatthānam sammajjitvā pānīyam paribhojanīyam upatthāpetvā idāni bhikkhūhi vattam katam bhavissatī 'ti kālam sallakkhetvā gandim[10] paharitvā bhikkhūsu sannipatitesu pathamam eva

---

[1] Bp *adds* pi
[2] Bp salākabhattāni pāpunāti
[3] Bp gāhetabbā
[4] Bp tesam
[5] Bp *inserts* bhikkhūnam *after* pi
[6] Bp bhattānam *for this*
[7] Bp etesu
[8] Bp ekagehavasena
[9] Bp bahūnam
[10] Bp ghandim

vāragāme salākabhattam gāhetabbam tuyham asukasmim nāma vāragāme salākā pāpunāti tatra gacchā 'ti vattabbam sace atirekagāvute gāmo hoti, tam divasaṁ gacchantā kilamanti sve tuyham vāragāme pāpunātī 'ti ajj 'eva gāhetabbam yo vāragāmam pesiyamāno na gacchati aññam salākam maggati[1] na dātabbā [2] saddhānam hi manussānam puññahāni sanghassa ca lābhacchedo hoti tasmā tassa dutiye 'pi tatiye 'pi divase aññā salākā na dātabbā attano pattatthānam gantvā bhuñjāhī 'ti vattabbo tīni pana divasāni agacchantassa vāragāmato orimatīre[3] gāme salākā gāhetabbā tañ ce ganhāti tato patthāya tassa aññam salākam na dātum vattati dandakammam pana gālham kātabbam satthito vā paññāsato va[4] udakaghatassa vā dārukalāpassa vā vālikāya vā[4] na parihāpetabbam varagāme gāhetvā vihāravāro gāhetabbo tuyham vihāravāro pāpunātī 'ti vattabbam vihāravārikassa dve tisso yāgusalākāyo tisso vā[5] catasso vā bhattasalākāyo ca dātabbā nibaddham[6] katvā pana na dātabbā yāgubhattadāyakā hi amhākam yāgubhattam vihāragopakā 'va bhuñjantī 'ti aññathattam āpajjeyyum tasmā aññesu kulesu dātabbā sace vihāravārikānam sabhāgā āharitvā denti, icc' etam kusalam no ce, vāram gāhetvā tesam yāgubhattam āharāpetabbam tā ca[7] nesam salākā phātikammam eva bhavanti vassaggena pattatthāne pana aññam pi panītabhattasalākam ganhitum labhanti yeva atirekauttaribhangassa ekavāriyabhattassa[8] visum thitikam katvā salākā dātabbā sace pana[9] yena salākā laddhā so tam divasam tam bhattam na labhati punadivase gāhetabbam bhattam eva labhati na uttaribhangam evam pi puna gāhetabbam khīrabhattasalākāya[10] pi es' eva nayo sace pana khīram eva labhati na bhattam, khīralābhato patthāya puna na gāhetabbam dve tīni ekavāriyabhattāni[11]

---

[1] Bp pattati
[2] Bp dātabbam
[3] Bp orimavāra
[4] Bp *omits these*
[5] Bp *omits* vā
[6] Bp nibaddham
[7] Bp va
[8] Bp ekacārikabhattassa
[9] Bp *omits* pana
[10] Bp khīrabhattassa salākāya
[11] Bp ekacārika°

ekass' eva pāpunanti dubbhikkhasamaye sanghanavakena laddhakāle vijatetvā visum visum[1] gāhetabbāni pākatika-salākabhattam[2] aladdhassā 'pi punadivase gāhetabbam sace khuddako vihāro hoti, sabbe bhikkhū ekasambhogā ucchusalākam gāhentena yassa kassaci sammukhībhūtassa pāpetvā mahātherādīnam divā tacchetvā dātum vattati rasasalākam pāpetvā pacchābhattam pi parissāvetvā vā phānitam vā kāretvā pindapātikādīnam pi dātabbam āgantukānam āgatānagatabhāvam ñatvā gāhetabbā mahāāvāse thitikam katvā gāhetabbā takkasalākam pi sabhāgatthāne pāpetvā vā dhupetvā[3] vā pacāpetvā[3] vā therānam dātum vattati mahāāvāse vuttanayen' eva patipajjitabbam phalasalākapūvasalākabhesajjagandhamālāsalākādayo 'pi visum thitikāya gāhetabbā bhesajjādisalākāyo c' ettha kiñcāpi pindapātikānam[4] vattanti salākavasena gāhitattā pana na sāditabbā aggabhikkhāmattam pi[5] salākabhattam denti thitikam pucchitvā gāhetabbam asatiyā thitikāya therāsanato patthāya dātabbam[6] sace tādisāni bhattāni bahūni honti, ekekassa bhikkhuno dve tīni dātabbāni no ce ekekam eva datvā patipātiyā gatāya thitikāya[7] puna therāsanato patthāya dātabbam atha[8] antarā va upacchijjati, thitikā sallakkhetabbā yadi pana tādisam bhattam nivaddham[9] eva hoti, yassa pāpunāti so vattabbo laddhā vā aladdhā vā sve 'pi ganheyyāsī 'ti ekam anivaddham[10] hoti, labhanadivase pana yāvad attham labhati, alabhanadivasā bahutarā honti tam yassa na pāpunāti, so alabhitvā sve 'va ganheyyāsī 'ti vattabbo yo salākāsu gāhitāsu[11] pacchā āgacchati, tassa atikkantā 'va salākā na upatthāpetvā dātabbā salākalābham[12] nāma gandim[13] paharanato patthāya āgantvā hattham pasārento 'va labhati aññassa

---

[1] Bp *omits* visum
[2] Bp pākaṭika°
[3] Bp pacāpetvā vā dhūmāpetvā
[4] Bp *adds* pi
[5] Bp *omits* pi
[6] Bp gāhetabbam
[7] Bp *omits this*
[8] Bp sace *for* atha
[9] Bp nibaddham
[10] Bp aniba°
[11] Bp gahitāsu
[12] Bp salākam
[13] Bp gandippahara°

āgantvā samīpe ṭhitassāpi atikkantā[1] 'va hoti sace pan' assa añño gaṇhanto atthi sayaṃ anāgato 'pi labhati sabhāgaṭṭhāne asuko anāgato 'ti ñatvā ayaṃ tassa salākā 'ti ṭhapetuṃ vaṭṭati sace anāgatassāpi[2] na dātabbā 'ti katikaṃ karonti, adhammikā hoti antoupacāre ṭhitassa hi bhājaniyabhaṇḍaṃ pāpuṇāti sace pana anāgatassa dethā 'ti mahāsaddaṃ karonti, daṇḍakammaṃ paṭṭhapetabbaṃ[3] āgantvā gaṇhantū 'ti vattabbaṃ chappañca salākā naṭṭhā honti bhattuddesako dāyakānaṃ nāmaṃ na sarati so ce naṭṭhā[4] salākā mahātherassa vā attano vā pāpetvā bhikkhū vadeyya mayā asukagāme salākabhattaṃ mayhaṃ pāpitaṃ tumhe tattha laddhaṃ salākabhattaṃ bhuñjeyyāthā 'ti vaṭṭati vihāre apāpitaṃ pana āsanasālāya taṃ bhattaṃ labhitvā tatth' eva pāpetvā bhuñjituṃ na[5] vaṭṭati ajjato[6] paṭṭhāya mayhaṃ salākabhattaṃ gaṇhathā 'ti vutte tatra āsanasālāyaṃ gāhetuṃ na vaṭṭati vihāraṃ ānetvā gāhetabbaṃ sve paṭṭhāyā 'ti vutte pana bhattuddesakassa ācikkhitabbaṃ sve paṭṭhāya asukakulaṃ nāma salākabhattaṃ deti, salākagāhanakāle[7] sareyyāsī 'ti dubbhikkhe salākabhattaṃ pacchinditvā subhikkhe jāte kiñci bhikkhuṃ disvā ajjato[6] paṭṭhāya amhākaṃ salākabhattaṃ gaṇhathā 'ti puna paṭṭhapenti antogāme agāhetvā vihāraṃ ānetvā 'va gāhetabbaṃ idaṃ hi salākabhattaṃ nāma uddesabhattasadisaṃ na hoti vihāraṃ eva sandhāya diyyati, tasmā bahiupacāre gāhituṃ[8] na vaṭṭati sve paṭṭhāyā 'ti vutte pana vihāre gāhetabbaṃ eva gamiko bhikkhu yaṃ disābhāgaṃ gantukāmo, tattha aññena vāragāme salākā saddhā hoti' taṃ gahetvā itaraṃ bhikkhuṃ mayhaṃ pattasalākaṃ tvaṃ gaṇhātī 'ti vatvā gantuṃ vaṭṭati tena pana upacārasīmaṃ anatikkante yeva tasmiṃ tassa salākā gahetabbā[9] chaḍḍitavihāre manussā vasitvā[10] bodhicetiyādīni jaggitvā

---

[1] Bp *repeats* atikkantā
[2] Bp anāgatassa
[3] Bp ṭhapetabbaṃ
[4] Bp naṭṭha
[5] Bp *omits* na
[6] Bp ajja
[7] Bp °ggahana°
[8] Bp gahetuṃ
[9] Bp gāhetabbā
[10] Bp *omits* vasitvā

bhuñjantū 'ti salākabhattam patthapenti bhikkhū sabhāgatthāne[1] vasitvā kālass' eva gantvā tattha vattam karitvā tam bhattam bhuñjanti vattati sace tesu svātanāya attano pāpetvā gatesu āgantuko bhikkhu chadditavihāre vasitvā kālass' eva vattam katvā gandim[2] paharitvā salākabhattam attano pāpetvā āsanasālam gacchati, so 'va tassa bhattassa issaro yo pana bhikkhūsu vattam karontesu yeva bhūmiyam dve tayo sammuñjanippahāre datvā gandim[2] paharitvā dūragāme[3] salākabhattam mayham pāpunātī 'ti gacchati, tassa tam corikāya gāhitattā[4] na pāpunāti vattam katvā pāpetvā pacchāgatabhikkhūnam yeva hoti eko gāmo atidūre[5] hoti, bhikkhū niccam gantum na icchanti manussā mayam[6] puññena paribāhirā homā 'ti vadanti, ye ca[7] tassa gāmassa āsannavihāre sabhāgabhikkhū, te vattabbā imesam bhikkhūnam anāgatadivase tumhe bhuñjathā 'ti salākā pana devasikam pāpetabbā tā ca kho pana tena[8] gandippaharanamattena[9] vā pacchicālanamattena vā napāpitā[10] honti pacchim pana gahetvā salākāyo[11] pitake ākiritabbā pacchi pana mukhavattiyam na gahetabbā sace hi tattha ahi vā vicchiko vā bhaveyya dukkham uppādeyya, tasmā hetthā gahetvā pacchim parammukham katvā pacchim[12] pana gahetvā salākā ākiritabbā sace 'pi sappo bhavissati eto[13] 'va palāyissatī 'ti evam salākā ākiritabbā[14] gāmādivasena pubbe vuttanayen' eva gāhetabbā api ca ekam mahātherassa pāpetvā avasesā mayham pāpunantī 'ti, attano pāpetvā vattam katvā cetiyam vanditvā vitakkamālake thitehi bhikkhūhi pāpitā āvuso salākā 'ti vutte āma bhante tumhe gatagatagāme salākabhattam ganhathā 'ti vattabbam evam pāpitā 'pi hi supāpitā 'va honti bhikkhū sabbarattim

---

[1] Bp sakaṭhānesu
[2] Bp ghandim
[3] Bp duragāme
[4] Bp gahi°
[5] Bp atidūro
[6] Bp mayham
[7] Bp *omits* ca
[8] Bp *omits* tena
[9] Bp ghandi°
[10] Bp pāpitā na
[11] Bp salākā pīṭhake
[12] Bp *omits* °pacchim pana gahetvā
[13] Bp etto
[14] Bp ākiritvā

dhammassavanattham aññam vihāram gacchantā mayam[1] tattha dānam agahetvā[2] 'va amhākam gocaragāme pindāya caritvā āgamissāmā 'ti salākāyo agahetvā[3] 'va gatā vihāre therassa pattasalākabhattam bhuñjitum āgacchanti vattati atha mahāthero 'pi aham idha kim karomī 'ti tehi yeva saddhim gacchati tehi gatavihāre abhuñjitvā 'va gocaragāmam anuppattehi detha bhante patte salākayāguādīni āharissāmā 'ti vutte pattā na dātabbā kasmā bhante na dethā 'ti vihāratthakam bhattam vihāre vutthānam[4] pāpunāti mayam aññe[5] vihāre vutthāti detha bhante nam[6] mayam vihārasīmāya[7] dema teumhākam dema ganhatha amhākam bhikkhan ti vutte pana vattatī 'ti

SALĀKABHATTAKATHĀ NIṬṬHITĀ

Pakkhikādīsu pana yam abhilakkhitesu cātuddasī pañcadasī pañcamī atthamī 'ti imesu pakkhesu kammapasutehi[8] janehi[9] uposatham kātum satikaranatthāya diyyati, tam pakkhiyan[10] nāma tam salākabhattagatikam eva hoti gāhetvā bhuñjitabbam sace salākabhattam pi pakkhiyabhattam[11] pi bahum sabbesam vinivijjhitvā gacchati, dve 'pi bhattāni visum visum gāhetabbāni sace bhikkhusangho mahāpakkhikam gāhetvā tassa thitikāya[12] salākabhattam vā gāhetvā[13] tassa thitikāya pakkhikam gāhetabbam yesam na pāpunāti, te pindāya carissanti sace 'pi dve 'pi bhattāni bahūni bhikkhū mandā salākabhattam[14] devasikam labhati tasmā tam thapetvā pakkhikam āvuso bhuñjathā 'ti pakkhikam[10] eva gāhetabbam pakkhiyam[10] panītam denti visum thitikā kātabbā sve pakkho 'ti ajja pakkhiyam[10] na gāhetabbam sace

---

1 Bp mayham
2 Bp aggahetvā
3 Bp salākā aggahetvā
4 Bp vutthānam
5 Bp aññasmim
6 Bp na
7 Bp vihāre pālikāva
8 Bp kammappasutehi
9 Bp *omits* janehi
10 Bp pakkhikan
11 Bp pakkhikabhattam
12 Bp *inserts* salākabhattam gāhetabbam
13 Bp gāhāpetvā
14 Bp *inserts* nāma *after this*

pana dāyakā vadantı sve 'va amhākam ghare lūkhabhattam bhavıssatı ajje 'va pakkhıkabhattam[1] uddısathā 'tı evam vattatı uposathıkam nāma anvaddhamāsam[2] uposathadıvase[3] uposathangānı samādıyıtvā yam attanā bhuñjatı tad eva dıyyatı pātıpadıkan nāma uposathe bahū saddhā pasannā bhıkkhūnam sakkāram karontı pātıpade pana bhıkkhū kılamantı pātıpade dınnam dubbhıkkhadānasadısam mahapphalam hotı uposathakammena vā parısuddhasīlānam dutıyadıvase dınnam mahapphalam hotī 'tı sallakkhetvā pātıpade dıvamānakadānam[4] tam pı ubhayam salākabhattagatıkam eva ıtı ımānı satta pı bhattānı pındapātıkānam na vattantı dhutangabhedam karontı yeva aparānı pı cīvarakkhandhake Vısākhāya varam yācıtvā dınnānı āgantukabhattam gamıyabhattam[5] gılānabhattam gıtānupatthākabhattan tı cattārı bhattānı pālıyam āgatānı[6] yeva tattha āgantukānam dınnam bhattam āgantukabhattam es'eva[7] nayo sesesu sace pan' ettha āgantukabhattānı pı āgantukā 'pı bahū hontı, sabbesam ekekam gāhetabbam bhattesu appahontesu thıtıkāya gāhetabbam eko āgantuko pathamam eva āgantvā sabbam āgantukabhattam attano gāhetvā nısīdatı sabbam tass' eva hotı pacchā āgatehı āgantukehı tena dınnānı parıbhuñjıtabbānı tena pı ekam attano gahetvā sesānı dātabbānı ayam olāratā[8] sace pana so[9] pathamam āgantvā 'pı attano agahetvā[10] tunhībhūto nısīdı[11] pacchā āgatehı saddhım patıpātıyā ganhıtabbam sace nıccam āgantukā āgacchantı āgatadıvase yeva bhuñjıtabbam, antarantarā ce āgacchantı dve tīnı dıvasānı bhuñjıtabbam Mahāpaccarıyam pana sattadıvasānı bhuñjıtum vattatī 'tı vuttam āvāsıko katthacı gantvā āgato 'pı[12] tenā 'pı āgantukabhattam bhuñjıtabbam sace pana tam vıhāre nıbaddhā 'pı tam hotı vıhāre gāhetabbam atha

---

1 Bp pakkhıkabhattam
2 Bp °māse
3 Bp *omıts thıs*
4 Bp dıyyanakadānam
5 Bp gamıkabhattam
6 āgatân 'eva
7 Bp esa
8 Bp ulāro
9 Bp yo
10 Bp aggahetvā
11 Bp nısīdatı
12 Bp *omıts* 'pı

vihāro dūre[1] hoti, āsanasālāya nibaddhāpi[2] tam āsana-sālāya gāhetabbam sace pana dāyakā āgantukesu asati āvāsikā 'pi bhuñjantū[3] 'ti vadanti vattati avutte[4] na vattati gamiyabhatte 'pi ayam eva kathāmaggo[5] ayam pana viseso āgantuko āgantukabhattam eva labhati, gamiko āgantukabhattam pi gamiyabhattam pi labhati,[6] āvāsiko 'pi pakkamitukāmo gamiko hoti gamiyabhattam labhati yathā pana āgantukabhattam labbhati[7] evam idam dve tīni[8] satta vā divasāni na labbhati[9] gamissāmī 'ti bhutto tam divasam kenacid eva karanīyena[10] na gato punadivase 'pi bhuñjitum vattati saussāhattā gamissāmī 'ti bhuttassa corā vā[11] patham rundhanti udakam vā devo vā vassati sattho vā na gacchati saussāhena bhuñjitabbam ete upaddave olokentena dve tayo divase bhuñjitum vattatī 'ti Mahā-paccariyam vuttam gamissāmi gamissāmī[12] 'ti pana lesam oddetvā bhuñjitum na labhati[13] gilānabhattam pi sace sabbesam[13] gilānānam pahoti sabbesam dātabbam no ce thitikam katvā gāhetabbam eko gilāno arogarūpo sakkoti antogāmam gantum eko na sakkoti ayam mahāgilāno nāma etassa gilānabhattam pi[15] dātabbam dve mahāgilānā eko lābhī abhiññāto bahum khādanīyam bhojanīyam labhati eko anātho appalābhatāya antogāmam pavisati etassa gilānabhattam dātabbam gilānabhatte[16] divasaparicchedo n' atthi yāva rogo na vūpasammati sappāyabhojanam abhuñjanto na yāpeti tāva bhuñjitabbam yadā pana missakayāgum vā missakabhattam vā bhuñjantassāpi[17] rogo na kuppati tato patthāya na bhuñjitabbam gilānupatthā-kabhattam pi sabbesam pahoti tam sabbesam dātabbam no ce pahoti thitikam katvā gāhetabbam idam pi dvīsu

---

1 Bp dūre
2 Bp nibandhā
3 Bp paribhuñjantū
4 Bp *omits* avutte na vaṭtati
5 Bp kathā
6 Bp *omits* labhati
7 Bp *omits* labbhati
8 Bp tīni vā
9 Bp labhati
10 Bp kāranena
11 Bp pantham
12 Bp *does not repeat this*
13 Bp labbhati
14 Bp *inserts* dātabbam
15 Bp *omits* pi
16 Bp *inserts* pana
17 Bp bhuttassāpi

gilānesu mahāgilānupatthākassa gāhetabbam dvīsu mahāgilānesu anāthagilānupatthākassa yam kulam gilānabhattam pi deti gilānupatthākabhattam pi, tattha yassa gilānassa bhattam pāpunāti tadupatthākassāpi tatth'eva gāhetabbam gilānupatthākabhatte 'pi nivāsaparicchedo n'atthi yāva gilāno labhati tāv' assa upatthāko 'pi labhatī 'ti imāni cattāri bhattāni sace evam dinnāni honti āgantukagamiyagilānagilānupatthākā[1] mama bhikkham ganhantū 'ti pindapātikānam pi vattati sace pana āgantukādīnam bhattam nibaddhāpemi[2] mama bhattam ganhantū 'ti evam dinnāni honti, pindapātikānam na vattati

aparāni pi dhūrabhattam[3] kutibhattam vārakabhattan ti tīnimāni[4] bhattāni tattha dhūrabhattan[3] ti niccabhattam vuccati tam duvidham sanghikañ ca puggalikañ ca tattha yam sanghassa dhūrabhattam[3] demā 'ti nibaddhāpitam[5] tam salākabhattagatikam eva[6] hoti tam[7] mama nibaddham[2] bhikkham ganhantū 'pi vatvā dinnam pana pindapātikānam pi vattati puggalike 'pi tumhākam dhūrabhattam[3] dammī 'ti vutte pindapātikānam[8] yeva[9] na vattati mama nibaddham[10] bhikkham ganhathā 'ti vutte pana vattati, sāditabbam sace 'pi pacchā katipāhe vītivatte dhūrabhattam[3] ganhathā 'ti vadati, mūle sutthupaticchitattā[11] vattati kutibhattam nāma sanghassa āvāsam kāretvā amhākam senāsanavāsino amhākam yeva bhattam ganhantū 'ti evam nibaddhāpitam[2] tam salākabhattagatikam eva hoti, gāhetvā bhuñjitabbam amhākam senāsanavāsino amhākam yeva bhikkham ganhantū 'ti vutte pana pindapātikānam pi vattati yam pana puggale pasīditvā tassa āvāsam katvā tumhākam demā 'ti dinnam tam tass' eva hoti tasmim katthaci gate nissitakehi bhuñjitabbam vārakabhattam[12] nāma dubbhikkhasamaye vārena

---

[1] Bp °gamikagilānupaṭṭhākā
[2] Bp nibandhāpemi
[3] Bp dhura°
[4] Bp tīni *for* tīnīmāni
[5] Bp nibandh°
[6] Bp *omits* eva hoti
[7] Bp *omits* tam
[8] Bp °pātiko
[9] Bp ce *for* yeva
[10] Bp nibandham
[11] Bp suṭṭhusampaṭi°
[12] Bp vārabhattam

bhıkkhū jaggıssāmā 'tı dhūragehato[1] paṭṭhāya dınnam tam pı bhıkkhāvacanena dınnam pındapātıkānam vattatı vārakabhattan tı vutte pana salākabhattagatıkam hotı sace pana[2] taṇḍulādīnı pesentı sāmanerā pacıtvā dentū 'tı pındapātıkānam vattatı ıtı ımānı ca tīnı āgantukabhattādīnı ca cattārī 'tı satta tānı sanghabhattādīhı saha cuddasabhattānı hontı

atthakathāyam pana vıhārabhattam atthakabhattam catukabhattam[3] gulakabhattan[4] tı aññānı pı cattārı bhattānı vuttānı tattha vıhārabhattam nāma vıhāre tatruppādakabhattam[5] tam sanghabhattena sangahıtam[6] tam pana Tıssamahāvıhāra-Cıttalapabbhatādīsu patısambhıdappattehı khīnāsavehı yathā pındapātıkānam pı sakkā hotı parıbhuñjıtum tathā patıggahıtattā tādısesu thānesu pındapātıkānam pı vattatı atthannam bhıkkhūnam dema catunnam demā 'tı evam dınnam pana atthakabhattañ c'eva catukabhattañ[3] ca tam pı bhıkkhāvacanena dınnam pındapātıkānam vattatı mahābhısankhārıtena[7] atırasakapūvena pattam[8] thaketvā dınnam gulakabhattam[9] nāma ımānı tını salākabhattagatıkān' eva aparam pı gulakabhattam nāma atthı ıdh' ekacce manussā mahādhammassavanañ ca vıhārapūjanañ ca kāretvā sakalasanghassa dātum na sakkoma dve tīnı bhıkkhusatānı amhākam bhıkkham[10] ganhantū 'tı bhıkkhūnam parıcchedajānanattham gulake dentı, ıdam pīndapātıkānam[11] pı vattatı ıtı Cīvarakkhandhake cīvarabhājanıyam ımasmım pana Senāsanakkhandhake senāsanabhājanıyam c'eva pındapātabhājanıyam ca vuttam-gılānapaccayabhājanıyam pana evam vedıtabbam sappıādīsu bhesajjesu rājarājamahāmattā sappıssa tāva kumbhasatam pı kumbhasahassam pı vıhāram pesentı gandım[12] paharıtvā therāsanato paṭṭhāya gahıtabhājanam pūretvā

---

[1] Bp dhuragehato
[2] Bp *omits* pana
[3] Bp catukkabhattam
[4] Bp gulhakabhattan
[5] Bp tatruppādabhattam
[6] Bp gahıtam
[7] Bp °sankhārıkena
[8] Bp pūretvā *after* pattam
[9] Bp gulhaka°
[10] Bp bhıkkhu
[11] Bp pındacārıkānam
[12] Bp ghandım

dātabbam pindapātikānam pi vattati sace alasajātikā mahātherā pacchā āgacchanti, bhante vīsativassānam diyyati tumhākam thitikā atikkantā 'ti na vattabbā, thitikam thapetvā tesam datvā pacchā thitikāya dātabbam asuka-vihāre bahu sappi uppannan ti sutvā yojanantaravihārato 'pi bhikkhū āgacchanti sampattasampattānam thitatthānato patthāya dātabbam asampattānam pi upacārasīmam patitthānam antevāsikādīsu ganhantesu dātabbam eva bahiupacārasīmāya thitānam dethā 'ti vadanti na dātabbam sace[1] upacārasīmam okkamantehi[2] ekābaddhā hutvā attano vihāradvāre vā antovihāre yeva vā honti parisavasena vaddhitā nāma sīmā hoti tasmā dātabbam sanghanavakassa dinne 'pi pacchā āgatānam dātabbam eva dutiyabhāge pana therāsanam ārulhe[3] puna[4] pacchā āgatānam patha-mabhāgo na pāpunāti dutiyabhāgato vassaggena dātabbam upacārasīmam pavisitvā yattha katthaci dinnam hoti sabbam[5] sannipātatthāne yeva bhājetabbam Yasmim vihāre dasa bhikkhū das' eva ca sappikumbhādīni[6] dīyanti[7] ekekakumbhavasena[8] bhājetabbam eko sappikumbho hoti dasa bhikkhū[9] bhājetvā gāhetabbam sace yathāthitam yeva amhākam pāpunātī 'ti ganhanti duggahitam gata-gatatthāne sanghikam eva hoti kumbham pana āvattetvā[10] thālake thokam sappim kātvā idam mahātherassa pāpunāti avasesam amhākam pāpunātī 'ti vatvā tam patikumbhe[11] yeva ākiritvā yathicchikam gahetvā gantum vattati sace thinam sappi hoti lekham katvā lekhato parabhāgo[12] mahātherassa pāpunāti avasesam amhākan ti gahitam pi suggahitam vuttaparicchedato onādhikesu[13] pi bhikkhūsu ca sappikumbhesu ca eten' eva upāyena bhājetabbam sace pan' eko bhikkhu eko kumbho hoti gandim[14] paharitvā ayam

---

1 Bp sace pana
2 Bp okkantehi
3 Bp ārūlhe
4 Bp *omits* puna
5 Bp sabba
6 Bp °kumbhā
7 Bp diyyanti
8 Bp °vasen 'eva
9 Bp bhikkhūhi
10 Bp āvajjetvā
11 Bp ˎtam pi kumbhe
12 Bp paṭhamabhāgo
13 Bp ūnādhi°
14 Bp ghandim

mayham pāpunātī 'tı pı gahetum vattatı ayam pathamabhāgo mayham pāpunātı ayam dutıyabhāgo 'tı evam thokam thokam pāpetum pı vattatı esa nayo navanītādīsu pı yasmım pana vıppasanne tılatelādımhı lekhā na santıtthatı tam uddharıtvā bhājetabbam sıngıveramarıcādı bhesajjam pı avasesapattathālakādı samanaparıkkhāro 'pı sabbo vuttānurūpen'eva nayena sutthu sallakkhetvā bhājetabbo tı

pālım atthakathañ c'eva oloketvā vıcakkhano
sanghıke paccaye evam appamatto[1] vıbhājaye

ITI SABBĀKĀRENA PACCAYABHĀJANIYAKATHĀ NITTHITĀ

Sammannıtvā thapıtayāgubhājakādıhı bhājanīyatthānam āgatamanussānam apucchıtvā[2] 'va upaddhabhāgo dātabbo asammatehı pana apaloketvā dātabbo appamattakavıssajjakena[3] cīvarakammam karontassa sūcım dehī 'tı vadato ekā dīghā ekā rassā 'tı dve sūcıyo dātabbā avıbhattam sanghıkam bhandan tı pucchıtabbakıccam n' atthı pıpphalıkatthıkassa[4] eko pıpphalako kantāram[5] patıpajjıtukāmassa upāhanayugalam[6] kāyabandhanatthıkassa kāyabandhanam amsabaddhako me jinno tı āgatassa amsabaddhako parıssāvanatthıkassa parıssāvanam dātabbam dhammakarakatthıkassa[7] dhammakarako sace patako na hotı dhammakarako[8] patakena saddhım dātabbo āgantukapattam[9] āropessāmī 'tı yācantassa kusıyā ca addhakusıyā ca pahonakam dātabbam mandalam nappahotī 'tı āgatassa mandalam ekam dātabbam addhamandalānı dve dātabbānı dve mandalānı yācantassa na dve[10] dātabbānı

---

[1] Bp °matto va bhājaye 'tı
[2] Bp anāpucchıtvā
[3] Bp sammatena appamattakavıssajjanakena bhıkkhunā cīvara°
[4] Bp pıpphalaka°
[5] Bp addhānakantāram
[6] Bp °galam
[7] Bp dhamakaranatthıkassa dhamakarano
[8] Bp dhamakarano
[9] Bp °pattam
[10] Bp *omits* dve

anuvātaparibhandatthikassa ekassa cīvarassa pahonakam dātabbam sappinavanītādiatthikassa gilānassa ekam bhesajjanālimattam[1] katvā tato tatiyakotthāso dātabbo evam tīni divasāni datvā nāliyā paripunnāya catutthadivasato patthāya sangham pucchitvā dātabbam gulapinde 'pi ekadivasam tatiyabhāgo dātabbo evam tīhi divasehi nitthite pinde tato param sangham pucchitvā dātabbam sesam sabbattha uttānam evā 'ti

SENĀSANAKKHANDHAKAVANNANĀ[2] NITTHITĀ.

SANGHABHEDAKKHANDHAKAVANNANĀ

Sanghabhedakkhandhake *abhiññātā abiññātā* 'ti pākatā pākatā Sakyakumārā nāma Kāludāyippabhūtayo[3] dasabhūtā[4] saddhim parivārehi aññe ca bahū[5] janā *amhākan* ti amhesu amhākam kulato 'ti vā vuttam hoti *gharāvāsattham anusissāmī*[6] 'ti gharāvāse yam kattabbam tam jānāpessāmi *atinetabban*[7] ti udakam pavisetabbam *ninnetabban* ti yathā udakam sabbatthāne samam hoti evam kātabbam *niddāpetabban*[8] ti tināni uddharitabbāni *bhusikā uddharāpetabbā* 'ti sukhumapalālamissā[9] dhaññā palālakā[10] 'pi[11] apanetabbā *ophunāpetabban* ti sukhumatinapalālakā[12] pavāhanattham vā tam gāhetabbam[12] *tena hi*[13] *tvaññeva gharāvāsatthena upajānāhī*[14] 'ti tvaññeva gharāvāsattham pajānāhi[15] *aham tayā yathāsukham pabbajāhī* 'ti ettha, aham tayā saddhim pabbajissāmī 'ti sahāyasinehena sahasā vattukāmo hutvā puna rajjasirilobhena parikaddhiyamānahadayo aham tayā 'ti ettakam eva vatvā sesam vattum nāsakkhī 'ti evam attho

---

1 Bp bhesajjam nāli°
2 Bp °kathā *for* vannanā
3 Bp °bhutayo
4 Bp dasadhūtā
5 Bp bahu
6 Bp anusāsissāmī
7 Bp udakam ninnetabban
8 Bp niddhāpetabban
9 Bp °missa
10 Bp palālikā
11 Bp palāpetabbā *for* 'pi apanetabbā
12 Bp sukhumapalālam apanetabbam *for these*
13 Bp *omits* tena hi
14 Bp upajānāhī
15 Bp jānāhi

veditabbo *nippātitā* 'ti nikkhāmitā[1] *mānassino* ti mānassiyamānā[2] mānanissitā 'ti vuttam hoti *paradavutto*[3] 'ti ettha paradavuttatā paradavutto[3] *yassantarato na santi kopā* 'ti tatiyamaggena samūhatattā yassa citte kopā na santi *yasmā pana bhavo* 'ti sampatti, *vibhavo* 'ti vipatti, tathā bhavo 'ti vuddhi, vibhavo 'ti hāni, bhavo 'ti sassato,[4] vibhavo 'ti ucchedo, bhavo 'ti puññam, vibhavo 'ti pāpam, vibhavo 'ti ca abhavo 'ti ca atthato ekam ev'[5] etam tasmā *iti bhavābhavatañ ca vītivatto* 'ti ettha ca yā esā sampattivipattivuddhihānisassatucchedapuññapāpavasena iti anekappakārā bhavābhavatā vuccati, catūhi pi maggehi yathāsambhavam tena[6] nayena tam iti bhavābhavatañ ca vītivatto 'ti evam attho ca datthabbo *nānubhavantī* 'ti na sampāpunanti, tassa dassanam devānam pi dullabhan ti adhippāyo

ahimekhalikāyā[7] 'ti ahim katiyam bandhitvā *ucchange* 'ti angesu[8] *sammannati* 'ti sammāneti *yam tumo karissatī* 'ti yam so karissati *khelāsako*[9] 'ti ettha micchājīvena uppannapaccayā ariyehi vantabbā khelasadisā tathārūpe paccaye ayam ajjhoharatī 'ti katvā khelāsako ti bhagavatā vutto *patthaddhena kāyenā* 'ti potthakasadisena[10] niccalena kāyena mayam kho bhane rājañātakā[11] nāmā 'ti rājā amhe jānātī 'ti rājañātakasabhāvena[12] attānam ukkamsanto āha *pahatthakannavālo*[13] ti dve[14] gandhe niccale katvā *dukkham hi kuñjara nāga māsado* ti bho kuñjara buddhanāgam asādanam[15] vadhakacittena upagamanan nāma dukkham *nāgahatassā* 'ti buddhanāgaghātakassa *patikutito*[16] *patisakkī* 'ti tathāgatābhimukho yeva pathamehi[17] pādehi avasakki *alakkhiko* ti ettha na lakkhetī 'ti alakkhiko na jānātī 'ti

---

1 Bp nikkhamitā
2 Bp mānassayino
3 Bp *omits these*
4 Bp sassatam
5 Bp eva *for* ev' etam
6 Bp *repeats* tena
7 Bp ahimekhalikā
8 Bp ange
9 Bp khelāsakassā
10 Bp potthakarūpasadisena
11 Bp rājaññātakā
12 Bp rājaññātakassabhāvena
13 Bp pahattha°
14 Bp bandhane *for* dve gandhe
15 Bp āsādanam
16 Bp patikutiyo va osakkī
17 Bp pitthimehi

attho aham pāpakammam karomī 'tı na jānātı *na sallakkhetabbo*[1] tı alakkhıko na passıtabbo tı attho *tıkabhojanan* tı ettha, tīhı janehı bhuñjıtabbabhojanam *tam paññāpessāmī* 'tı tam anujānıssāmı *ganabhojane pana yathādhammo kāretabbo*[2] *kappan*[3] tı āyukappam *brahmapuññan* tı setthapuññam *kappam saggamhī* 'tı āyukappam eva

atha kho Devadatto sangham bhındıtvā tı so kıra evam salākam gāhetvā tatth'eva āvenıkam uposatham katvā gato, ten' etam vuttam *pıtthı me āgılāyatī* 'tı cıram[4] nısajjāya vedanātıkkhattā bādhatı[5] *tam aham āyamıssāmī* 'tı tam aham pasārıssāmı[6] *ādesenāpātıhārıyānusāsanī* nāma evam pı te mano tathā 'pı te mano 'tı evam parassa cıttam jānıtvā tadanurūpā dhammadesanā *mamānukubban*[7] tı mamānukırıyam kurumāno *kapano* tı dukkhıto *mahāvarāhassā* tı mahānāgassa *mahım vıkubbato*[8] tı pathavım padāsentassa *bhımsam*[9] *ghasānassā* 'tı bhımsam[10] khādantassa *nadīsu jaggato* tı ettha, so kıra hatthınāgo sāyanhasamayam tam nadınāmıkam[11] pokkharanım ogāhetvā kīlanto[12] sabbarattım vītınāmesı jāgarıkam[13] karotı tena vuttam nadīsu jaggato 'tı sutā 'tı *sotā asandıttho ca akkhātī*[14] 'tı nıssandeho hutvā akkhātā anusandhıvasena yojetvā apāye nıbbattıssatī 'tı *āpāyıko* evam *neravıko* kappam thassatī 'tı *kappattho* ıdānı buddhasahassenāpı tıkıcchıtum na sakkā 'tı atekıccho[15] *mā jātu kocı lokasmın* tı mā kadācı pı kocı satto lokasmım *upapajjathā*[16] 'tı uppajjatha *jalam va yasasā atthā* 'tı yasasā jalanto vıyatthıto[17] *Devadatto tı me sutan* tı īdıso Devadatto 'tı bhagavatā sutam pı atthı tad eva gahetvā ıdam vuttam *so pamādam anucınno* tı ettha, pamādam cınātī[18] 'tı anucınno

[1] Bp lakkhıtabbo
[2] Bp *adds* tı
[3] Bp *ınserts here* pañcavatthuyā ca na kathā Sanghādısesavannanāyam vuttā
[4] Bp cıra
[5] Bp vedanābhıbhūtābādhatı
[6] Bp pasāressāmı
[7] Bp °krubban
[8] Bp vıkrubbato
[9] Bp bhısam ghasamānassā
[10] Bp bhısam
[11] Bp nadīnāmıkam
[12] Bp kılanto
[13] Bp jālıkam
[14] Bp akkhātā
[15] Bp akıccho
[16] Bp udapajjathā
[17] Bp vıya thıto
[18] Bp anucınatī

pamādo appahīno ti attho *āsajja nan* ti pāpakena cittena patvā, vihethetvā[1] 'ti vā attho *avīcinirayam patto* ti idam pana āsimsāyam[3] atītavacanam *bhesmā*[3] 'ti bhayānako *ekato Upāli eko 'ti* dhammavādipakkhe[4] eko *ekato dve* 'ti adhammavādipakkhe dve *catuttho anusāveti*[5] *salākam gāhetī* 'ti sangham bhindissāmī 'ti adhammavādicatuttho[6] hutvā anusāvetī[7] 'ti anunayanto sāveti na tumhākam yeva narakabhayam atthi amhākam pi atthi, na amhākam pi avīcimaggo pidahito,[8] na mayam akusalānam[9] bhāyāma, yadi hi ayam adhammo ayam[10] avinayo idam[11] asatthusāsanam vā bhaveyya, na mayam ganheyyāmā 'ti ādinā nayena adhammam dhammo ti evam atthārasa bhedakaravatthūni sāvetī[12] 'ti attho salākam gāhetī 'ti evam anusāvetvā pana idam ganhatha idam rocethā 'ti vadanto salākam gāheti *ekato Upāli dve hontī* 'ti ādīsu pi es' eva nayo *evam kho Upāli sangharāji c'eva hoti sanghabhedo cā* 'ti evam hoti na pana ettāvatā sangho bhinno hoti, *bhikkhu kho Upāli pakatatto samānasamvāsako samānasīmāyam thito sangham bhindatī* 'ti ettha siyā evam Devadatto katham pakatatto 'ti, katham tāva na pakatatto rañño ghātāpitattā ruhiruppādassa ca katattā 'ti ettha vadāmi ānattiyā tāva viruddhattā[13] rañño ghātāpanam n'atthi tena hi tvam kumāra pitaram hantvā rājā hohi aham bhagavantam hantvā buddho bhavissāmī 'ti evam hi tassa ānatti kumāro pana rājā hutvā pacchā pitaram māresi evam tāva ānattiyā viruddhattā[13] rañño ghātāpanam n'atthi ruhiruppāde pana katamatte yeva ruhiruppādappaccayā bhagavatā abhabbatā na vuttā na ca sakkā bhagavato vacanam vinā yeva tassa abhabbatā āropetum ruhiruppādako bhikkhave anupasampanno na upasampādetabbo upasampanno nāsetabbo ti idam pana

---

[1] Bp visosetvā
[2] Bp āsisāyam
[3] Bp bhasmā
[4] Bp °vādīpakkhe
[5] Bp anusāvetī, *and omits* salākam gāhetī
[6] Bp °vādī°
[7] Bp anusāveti, *and omits* 'ti
[8] Bp bhīto
[9] Bp akusalāna
[10] Bp *omits* avam
[11] Bp *omits* idam
[12] Bp bodheti
[13] Bp viraddhattā

bhagavatā sanghabhedato pacchā vuttam, tasmā pakatattena[1] Devadattena[2] sangho bhinno ti *adhammam dhammo ti dīpentī* 'ti ādīsu atthārasasu bhedakaravatthūsu suttantapariyāyena tāva dasa kusalakammapathā dhammo akusalakammapathā[3] adhammo tathā cattāro satipatthānā cattāro sammappadhānā cattāro iddhipādā pañcindriyāni pañca balāni satta bojjhangā ariyo atthangiko maggo ti sattatimsabodhipakkhiyadhammā dhammo nāma tayo satipatthānā tayo sammappadhānā tayo iddhipādā cha indriyāni cha balāni attha bojjhangā navangiko maggo ti ayam[4] adhammo nāma[4] cattāro upādānā pañca nīvaranā satta anussayā[5] attha micchattā 'ti ayam[6] dhammo tayo[7] upādānā cattāro nīvarạnā cha anussayā satta micchattā 'ti ayam adhammo[7] tattha yam kiñci ekam adhammakotthāsam gahetvā imam adhammam dhammo ti karissāma evam amhākam ācariyakulam[8] niyyānikam bhavissati mayañ ca loke pākatā bhavissāmā 'ti tam adhammam dhammo ayan ti kathayantā adhammam dhammo 'ti dīpenti nāma tath' eva dhammakotthāsesu ekam gahetvā ayam adhammo 'ti kathentā dhammam adhammo ti dīpenti nāma vinayapariyāyena pana bhūtena vatthunā codetvā sāretvā yathāpatiññāya kātabbakammam dhammo nāma abhūtena vatthunā acodetvā asāretvā appatiññāya kātabbakammam adhammo nāma suttantapariyāyena rāgavinayo dosavinayo mohavinayo samvaro pahānam patisankhā'ti ayam *vinayo* nāma rāgādīnam avinayo asamvaro appahānam appatisankhā 'ti ayam *avinayo* nāma vinayapariyāyena vatthusampatti ñattisampatti anusāvanasampatti sīmāsampatti[9] parisasampattī 'ti ayam vinayo nāma vatthuvipatti pe parisavipattī 'ti ayam avinayo nāma suttantapariyāyena cattaro satipatthānā pe atthangiko

[1] Bp pakatatten 'eva
[2] Bp tena *for* Deva°
[3] Bp dasaakusala°
[4] Bp *omits* ayam adhammo nāma
[5] Bp anusayā
[6] Bp ca ayam adhammo *for* ayam dhammo
[7] Bp *omits these*
[8] Bp *adds* nissāya
[9] Bp sīma°

maggo ti idam *bhāsitam lapitam tathāgatena* tayo satipatthānā tayo sammappadhānā tayo iddhipādā cha indriyāni cha balāni attha bojjhangā navangiko maggo ti idam *abhāsitam alapitam tathāgatena* vinayapariyāyena cattāro pārājikā terasa sanghādisesā dve aniyatā timsa nissaggiyā pācittiyā[1] 'ti idam bhāsitam lapitam tathāgatena tayo pārājikā cuddasa sanghādisesā tayo aniyatā ekatimsa nissaggiyā pācittiyā 'ti idam abhāsitam alapitam tathāgatena suttantapariyāyena devasikam phalasamāpattisamāpajjanam mahākarunāsamāpattisamāpajjanam buddhacakkhunā lokam volokanam atthuppattivasena[2] suttantadesanā jātakakathā 'ti idam *ācinnam* na devasikam phalasamāpattisamāpajjanam pe na jātakakathā 'ti idam *anācinnam* vinayapariyāyena nimantitassa vassāvāsam vasitvā apaloketvā cāriyapakkamanam pavāretvā cāriyapakkamanam āgantukehi saddhim pathamam patisanthārakaranan[3] ti idam ācinnam tass' eva[4] akaranam anācinnam nāma suttantapariyāyena cattāro satipatthānā pe atthangiko maggo ti idam *paññattam* nāma tayo satipatthānā pe navangiko maggo 'ti idam *apaññattam* nāma vinayapariyāyena cattāro pārājikā pe timsa nissaggiyā pācittiyā 'ti idam paññattam nāma tayo pārājikā pe ekatimsa nissaggiyā pācittiyā 'ti idam apaññattam nāma anāpattim ajānantassa atheyyacittassa na maranādhippāyassa anullapanādhippāyassa na mocanādhippāyassā 'ti tattha tattha vuttā *anāpatti anāpatti nāma* jānantassa theyyacittassā 'ti ādinā nayena vuttā *āpatti āpatti* nāma pañca āpattikkhandhā *lahukāpatti* nāma dve āpattikkhandhā *garukāpatti* nāma cha āpattikkhandhā *sāvasesāpatti* nāma eko pārājikāpattikhandho *anavasesāpatti* nāma dve āpattikkhandhā *dutthullāpatti* nāma pañca āpattikkhandhā *adutthullāpatti* nāma purimanayen' eva pan' ettha vuttappakāram dhammam adhammo ayan ti

---

[1] Bp *omits* pācittiyā
[2] Bp aṭṭhu°
[3] Bp paṭisandhāra°
[4] Bp *inserts* āciṇṇassa

kathayantā dhammam adhammo tı *dīpentı* nāma avınayam vınayo ayan tı pe adutthullam[1] āpattım dutthullāpattı ayan tı kathayantā adutthullāpattım dutthullapattī 'tı dīpentı nāma evam adhammam dhammo 'tı vā pe adutthullāpattım dutthullāpattī 'tı vā dīpetvā pakkham labhıtvā catunnam sanghakammānam aññataram sanghakammam ekasīmāyam vısum karontehı sangho *bhınno nāma* hotı tena vuttam *te bhıkkhū*[2] *ımehı atthārasahı bhedakaravatthūhı*[3] *apakassantī*[4] 'tı ādı tattha *apakassantī*[4] 'tı parısam ākaddhantı vıjatentı ekamantam ussādentı[5] *avapakāsantī*[6] 'tı atıvıva pakāsantı,[7] yathā vısamsatthā[8] hontı evam karontı *āvenıkan*[9] tı vısum *ettāvatā kho Upālı sangho bhınno hotī* 'tı evam atthārasasu bhedakaravatthūsu yam kıñcı ekam pı vatthum dīpetvā tena tena kāranena ımam ganhatha ımam ārocethā[10] 'tı saññāpetvā salā'kam gāhetvā[11] vısum sanghakamme kate sangho bhınno hotı Parıvāre pana pañcah' Upālı ākārehı sangho bhıjjatī 'tı ādı vuttam tassa ımınā ıdha vuttena sanghabhedalakkhanena atthato nānākaranam n' atthı tam pan' assa nānākaranabhāvam[12] tatth' eva pakāsayıssāma sesam sabbattha uttānam evā 'tı

SANGHABHEDAKKHANDHAKAVANNANĀ
NITTHITĀ

VATTAKKHANDHAKAVANNANĀ

Vattakkhandhake *ıdānı ārāmam pavısıssāmī* 'tı ımınā upacārasīmasmīpam dassetı, tasmā upacārasīmam patvā upāhanaomuñcanādı[13] sabbam kātabbam *gahetvā* 'tı

---

[1] Bp adutthullāpattım
[2] Bp *omıts* bhıkkhū
[3] Bp vatthūhı *for thıs*
[4] Bp apakāsantı
[5] Bp ussārentı ca
[6] Bp avakāsantı
[7] Bp pakāsentı
[8] Bp *adds* va
[9] Bp āvenīhı *for* āvenıkan tı
[10] Bp rocethā
[11] Bp gāhāpetvā
[12] Bp karanābhāvam
[13] Bp upāhanāomuñcanādı

upāhanā[1] kattaradaṇḍena[2] gahetvā *paṭikkamantī* 'ti sannipatanti upāhanapuñchanacolakaṃ[3] pucchitvā[4] upāhanā puñchitabbā 'ti[5] katarasmiṃ ṭhāne upāhanā puñchanacolakan ti āvāsike[6] bhikkhū pucchitvā[7] *vissajjetabbaṃ* ti attharitabbaṃ[8] *gocaro pucchitabbo* ti gocaragāmo āsanne udāhu dūre kālass' eva piṇḍāya caritabbaṃ udāhu divā 'ti evaṃ bhikkhācāro pucchitabbo *agocaro* nāma micchādiṭṭhikānaṃ vā gāmo paricchinnabhikkho vā gāmo yattha ekassa vā dvinnaṃ vā bhikkhā dīyati[9] so pi pucchitabbo *pānīyaṃ pucchitabbaṃ*[10] *paribhojanīyaṃ pucchitabban* ti kiṃ imissā pokkharaṇiyā pānīyaṃ yeva pivanti nahānādiparibhogaṃ pi karontī 'ti evaṃ pānīyañ c' eva paribhojanīyañ ca pucchitabbaṃ kesuci ṭhānesu vāḷamigā vā amanussā vā honti tasmā *kaṃ kālaṃ pavisitabbaṃ kaṃ kālaṃ nikkhamitabban* ti pucchitabbaṃ *bahi ṭhitenā* 'ti nikkhamantassa[11] ahino vā amanussassa vā maggaṃ disvā ṭhitena oloketabbo[12] *sace ussahati sodhetabbo* 'ti yadi sakkoti sabbo vihāro sodhetabbo, asakkontena attano vasanokāso jaggitabbo sabbaṃ sodhetuṃ sakkontassa pana dassite vihārasodhanavatte vinicchayo Mahākhandhake vuttanayen' eva veditabbo

āvāsikavatte *āsanaṃ paññāpetabban* ti evaṃ ādi sabbaṃ vuḍḍhatare āgate cīvarakammaṃ vā navakammaṃ vā ṭhapetvāpi kātabbaṃ, cetiyaṅgaṇaṃ sammajjantena sammuñjaniṃ nikkhipitvā tassa vattaṃ kātuṃ ārabhitabbaṃ paṇḍito ce hoti[13] āgantuko sammajjāhi tāva āvuso[14] cetiyaṅgaṇan ti vakkhati gilānabhesajjaṃ karontena pana sace nātiāturo[15] gilāno hoti bhesajjaṃ akatvā vattaṃ eva kātabbaṃ, mahāgilānassa pana bhesajjaṃ eva kātabbaṃ paṇḍito ce hoti[13] āgantuko karohi tāva bhesajjan ti vakkhati pānīyena pucchantena sace sakiṃ ānītaṃ pānīyaṃ sabbaṃ

[1] Bp upahānaṃ
[2] Bp daṇḍakena
[3] Bp upāhanapuñcha°
[4] Bp puñchitvā
[5] Bp *omits* 'ti
[6] Bp avāsike
[7] Bp pucchitabbā
[8] Bp patthari°
[9] Bp diyyati
[10] Bp *omits* pucchitabbaṃ paribhojanīyaṃ
[11] Bp bahi nikkhan°
[12] Bp niloketabbo
[13] Bp hi *for* ce hoti
[14] Bp *omits* āvuso
[15] Bp °āture

pivati puna ānessāmī[1] 'ti pucchitabbo yeva api ca vījanena[2] vījitabbo[3] vījantena[4] sakim pādapitthiyam vījitvā[5] sakim majjhe sakim sīse vījitabbam alam hotū 'ti vuttena[6] mandataram vījitabbam puna alan ti vuttena tato mandataram vījitabbam tatiyavāram vuttena vījanim[7] thapetabbam[8] pādā 'pi 'ssa dhovitabbā dhovitvā sace attano telam atthi tena[9] makkhetabbā no ce atthi tassa santakena makkhetabbā upāhanapuñchanam pana attano rucivasena kātabbam ten' eva[10] sace ussahatī 'ti vuttam tasmā upāhanā apuñchantassāpi anāpatti kattha mayham senāsanam pāpunātī 'ti pucchitena senāsanam paññāpetabbam etam tumhākam senāsanam pāpunātī 'ti evam ācikkhitabban ti attho papphotetvā[11] pattharitum pana vattati yeva

navakassa vatte pānīyam ācikkhitabban ti etam pānīyam gahetvā pivāhī 'ti ācikkhitabbam paribhojanīye pi es' eva nayo sesam purimasadisam eva mahāāvāse 'pi hi[12] attano santikam sampattassa āgantukassa vattam akātum na labhati

gamikavatte[13] *dārubhandan* ti Senāsanakkhandhake vuttam mañcapīthādi mattikābhandam pi rajanabhājanādisabbam tattha vuttappabhedam eva tam sabbam aggisālāya vā aññasmim[14] vā guttatthāne patisāmetvā gantabbam anovassake pabbhāre 'pi thapetum vattati senāsanam āpucchitabban ti ettha, yam pāsānapitthiyam vā pāsānathambhesu vā katasenāsanam yattha upacikā nārohanti tam anāpucchantassā 'pi anāpatti *catūsu pāsānakesū* 'ti ādi upacikānam uppattitthāne pannasālādisenāsane kattabbākāradassanattham vuttam *app' eva nāma angāni pi seyyun*[15] ti ayam ajjhokāse thapitamhi ānisamso ovassakagehe pana tinesu

---

[1] Bp ānemī
[2] Bp bījanena
[3] Bp bīji°
[4] Bp bīja° *for* vīja°, *sic passim*
[5] Bp bīji° *for* vīji°
[6] Bp *inserts* tato
[7] Bp vījanī
[8] Bp °tabbā
[9] Bp telena
[10] Bp *inserts* h' ettha
[11] Bp °tetvā'ti
[12] Bp *omits* hi
[13] Bp °vattesu
[14] Bp aññatarasmim
[15] Bp seseyyum

ca mattikāpindesu ca uparipatantesu mañcapīthānam angāni pi vinassanti

anumodanavatthusmim *iddham ahosī* 'ti sampannam ahosi *catūhi pañcahī* 'ti sanghathere[1] anumodanatthāya nisinne hetthā patipātiyā catūhi nisīditabbam anuthere nisinne mahātherena[2] hetthā ca tīhi nisīditabbam pañcame nisinne upari catūhi nisīditabbam sanghatherena hetthā daharabhikkhusmim ajjhitthe 'pi sanghatherato patthāya catūhi nisīditabbam eva sace pana anumodako bhikkhu gacchatha bhante āgametabbakiccam n' atthī 'ti vadati, gantum vattati mahātherena gacchāma āvuso acchāmā[3] 'ti vutte gacchathā 'ti vadati, evam pi vattati bahigāme āgamissāmā 'ti ābhogam katvāpi bahigāmam gantvā attano nissitake tumhe tassāgamanam[4] āgamethā 'ti vatvāpi gantum vattati yeva sace pana manussā attanā[5] rucitena ekena anumodanam kārenti, n' eva tassa anumodato āpatti na mahātherassa bhāro hoti upanisinnakathāyam eva hi manussesu kathāpentesu thero[6] āpucchitabbo mahātherena ca anumodanāya ajjhittho ca[7] āgametabbo ti idam ettha lakkhanam *vaccito* 'ti sijjhātavacco,[8] vaccapīlito ti adhippāyo

bhattaggavatte antogāme[9] vā hotu vihāre[10] vā manussānam parivesanatthānam[11] gacchantena cīvaram pārupitvā[12] kāyabandhanam[13] eva vattatī 'ti atthakathāsu vuttam *na there bhikkhū anūpakhajjā* 'ti there bhikkhū atiallīyitvā na nisīditabbam sace mahātherassa nisinnāsanena samakam āsanam hoti bahūsu āsanesu sati ekam dve āsanāni thapetvā nisīditabbam bhikkhū ganetvā paññattāsanesu anisīditvā mahātherena nisīdāhī[14] 'ti vutte na nisīditabbam no ce mahāthero vadati idam bhante āsanam uccan ti vattabbam.

---

1 Bp sanghattherena
2 Bp *adds* ca
3 Bp *omits* acchāmā
4 Bp tassa āgamanam
5 Bp attano rucikena
6 Bp mahāthero
7 Bp va *for* ca.
8 Bp sañjātavacco
9 Bp °gāmo
10 Bp vihāro
11 Bp parivisana°
12 Bp pāruppitvā
13 Bp *inserts* bandhanam
14 Bp nisīdā

nisīdāhī[1] 'ti vutte *nisīditabbam* sace pana evam āpucchite 'pi na vadati, nisīdantassa anāpatti, mahātherass' eva āpatti navako hi evarūpe āsane anāpucchā nisīdanto āpajjati, yathā[2] thero āpucchito[3] ananujānanto *na saṅghāṭim ottharitvā* 'ti na saṅghāṭim avattharitvā nisīditabbam *ubhohi hatthehī* 'ti pattadhovanaudakam sandhāya vuttam dakkhinodakam pana purato ādhārake pattam ṭhapetvā gahetabbam *sādhukan* ti udakasaddam akarontena *sūpassa okāso* ti yathā sūpassa okāso hoti, evammattāya odano gahetabbo[4] ti attho *samakam sampādehī* 'ti idam na kevalam sappiādīsu, odane 'pi vaṭṭabbam sappiādīsu pana yam appam hoti ekassa vā dvinnam vā anurūpam[5] tam,[6] sabbesam samakam sampādehī 'ti vutte manussānam vihesā hoti, tasmā tādisam sakim vā dvikkhattum vā gahetvā sesam na gahetabbam *na tāva therena bhuñjitabban* ti idam yam paricchinnabhikkhukam bhattaggam yattha manussā sabbesam pāpetvā vanditukāmā honti tam sandhāya vuttam yam pana mahābhattaggam hoti yattha ekasmim padese bhuñjanti ekasmim padese udakam diyyati, tattha yathāsukham bhuñjitabbam *na tāva therena*[7] *udakan* ti idam hatthadhovanaudakam sandhāya vuttam antarā pipāsitena pana gale vilaggāmisena vā pānīyam pivitvā hatthā na dhovitabbā sace manussā dhovatha bhante pattañ ca hatthe cā 'ti vadanti, bhikkhū[8] vā tumhe udakam gaṇhathā 'ti vadanti, vaṭṭati *nivattantenā* 'ti bhattaggato uṭṭhāya[9] nivattantena saṅghena evam nivattitabban ti dasseti katham *navakehī* 'ti sabbam daṭṭhabbam sambādhesu hi gharesu mahātherānam nikkhamantokāso[10] na hoti, tasmā evam vuttam evam nivattantehi pana navakehi gehadvāre ṭhatvā theresu nikkhamantesu[11] paṭipāṭiyā gantabbam sace pana mahātherā dūre nisinnā honti navakā

---

[1] Bp nisīda
[2] Bp *omits* yathā
[3] Bp āpucchite
[4] Bp gaṇhitabbo
[5] Bp anurūpakam
[6] Bp *omits* tam
[7] Bp *omits* therena
[8] Bp bhikkhūsu
[9] Bp *omits* uṭṭhāya
[10] Bp °manokāso
[11] Bp nikkhantesu

antogehe therāsanato paṭṭhāya pāḷiyā eva nikkhamitabbaṃ kāyena kāyaṃ aghaṭentehi[1] yathā antare[2] manussā gantuṃ sakkonti evaṃ viralāya[3] pāḷiyā gantabbaṃ.

piṇḍacārikavatte *kammaṃ vā*[4] *nikkhipantī* 'ti kappāsaṃ vā suppaṃ vā musalaṃ vā yaṃ gahetvā kammaṃ karonti ṭhitā vā nisinnā vā honti taṃ nikkhipanti[5] *na ca bhikkhādāyikāyā* 'ti itthī vā hotu puriso vā bhikkhādānasamaye mukhaṃ na oloketabbaṃ.

āraññakavatte *senāsanā otaritabban* ti vasanaṭṭhānato nikkhamitabbaṃ pattaṃ *thavikāya pakkhipitvā* 'ti ettha sace bahigāme udakaṃ n'atthi antogāme yeva bhattakiccaṃ katvā atha bahigāme atthi bahigāme bhattakiccaṃ katvā patto dhovitvā nirodakaṃ[6] katvā thavikāya pakkhipitabbo *paribhojanīyaṃ upaṭṭhāpetabban* ti sace bhājanāni na pahonti pānīyam eva paribhojanīyaṃ pi katvā upaṭṭhāpetabbaṃ bhājanaṃ alabhantena veḷunāḷikāya pi upaṭṭhāpetabbaṃ taṃ pi alabhantassa yathā samīpe udakaāvāṭo[7] hoti evaṃ kātabbaṃ araṇisahite[8] sati aggiṃ akātum pi vaṭṭati yathā ca āraññakassa evaṃ kantāraṃ[9] paṭipannassāpi araṇisahitaṃ[10] icchitabbaṃ gaṇavāsino pana tena vināpi vaṭṭati nakkhattān' eva nakkhattapadāni.

senāsanavatte dvāraṃ nāma yasmā mahāvalañjaṃ[11] tasmā tattha āpucchanakiccaṃ n' atthi sesāni pana uddesadānādīni āpucchitvā 'va kātabbāni devasikaṃ[12] āpucchituṃ vaṭṭati athā 'pi bhante āpucchitabbaṃ[13] eva hotū 'ti vutte vuḍḍhataro sādhū 'ti sampaṭicchati sayam eva vā tvaṃ yathā sukhaṃ viharāhī 'ti vadati evaṃ pi vaṭṭati sabhāgassa vissāsenā 'pi vaṭṭati yeva *yena vuḍḍho tena parivattitabban* ti vuḍḍhābhimukhena parivattitabbaṃ bhojanasālādīsu pi evam eva paṭipajjitabbaṃ.

---

[1] Bp aghaṭṭentena
[2] Bp antarena
[3] Bp viralāya
[4] Bp kammaṃ nikkhipatī
[5] Bp nikkhipati
[6] Bp vodako *for* nirodakaṃ
[7] Bp °vāṭo
[8] Bp araṇīsahite
[9] Bp kantārappaṭi°
[10] Bp araṇī°
[11] Bp °valañjaṃ
[12] Bp *adds* pi
[13] Bp āpucchitaṃ

jantāgharavatte *paribhandan* ti bahi jaggati

ācamanavatthusmim *sati udake* 'ti ettha, sace udakam atthi paticchannatthānam pana n' atthi bhājanena udakam[1] nīharitvā ācamitabbam bhājane asati pattena nīharitabbam patte 'pi asati asantam nāma hoti idam ativivatam purato aññam udakam bhavissatī 'ti gatassa udakam alabhantass' eva bhikkhācāravelā hoti katthena vā kenaci vā puñchetvā[2] gantabbam bhuñjitum pi anumodanam pi kātum vattati *āgatapatipātiyā* 'ti vaccakutivam passāvatthāne nahānatitthe[3] 'ti tīsu pi āgatapatipāti yeva pamānam

vaccakutivatte *na dantakattham khādantenā* 'ti ayam vaccakutiyāpi avaccakutiyāpi sabbatth' eva patikkhepo *na pharusena katthenā* 'ti phālitatthena vā kharena vā ganthikena vā kantakena vā susirena vā pūtinā vā na avalekhitabbam avalekhanakattham pana agahetvā pavitthassa āpatti n' atthi *na ācamanasarāvake* 'ti sabbasādhāranatthānam sandhāy' etam vuttam tatra hi aññe aññe āgacchanti tasmā udakam na sesitabbam[4] yam pana sanghike 'pi vihāre ekadese nibaddhagamanatthāya[5] katatthānam[6] hoti puggalikatthānam vā tasmim vattati virecanam pivitvā punappunam pavisantassāpi vattati yeva *ūhatā*[7] 'ti ohanitā[8] bahivaccamakkhitā 'ti attho *dhovitabbā* 'ti udakam āharitva dhovitabbā udakam atthi bhājanam n'atthi asantam nāma hoti bhājanam atthi udakam n'atthi etam pi asantam ubhaye asati asantam eva katthena vā kenaci vā puñchitvā gantabbam sesam sabbattha uttānam evā 'ti

VATTAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

---

[1] Bp *omits* udakam
[2] Bp puñchitvā
[3] Bp nhānatitthe
[4] Bp sesetabbam
[5] Bp nivaddha°
[6] Bp katam ṭhānam
[7] Bp uhatā
[8] Bp uhaditā

PĀTIMOKKHATTHAPANAKKHANDHAKA-VANNANĀ

Pātımokkhatthapanakkhandhake *nandımukhıyā rattıyā* 'tī arunutthıtakāle pītımukhā[1] vıya rattı khāyatı ten' āha nandımukhıyā rattıyā 'tı *antopūtın*[2] tı antocıttasantāne[3] kılesapūtısabhāvena[4] antopūtı *avassutan* tı kılesavassanavasena avassutam *kasambujātan* tı ākınnadosatāya sankılıtthajātam *yāva bāhāgahanā 'pı nāmā* 'tı aparısuddhā Ānanda parısā 'tı vacanam sutvā yeva hı tena pakkamıtabbam sıyā evam apakkamıtvā yāva bāhāgahanāpı nāma so moghapurıso āgamıssatı acchanıyam ıdan tı dassetı *na āyataken' eva papāto hotī*[5] 'tı na pathamam eva gambhīro anupubbena gambhīro 'tı attho *thıtadhammo velam nātıvattatī* 'tı vıcīnam[6] osakkanavaddhanamarıyādavelam[7] nātıkkamatı *tīram vāhetī* 'tı tīram[8] appetı ussādetī 'tı attho. *aññāpatıvedho* tı arahattapatıvedho[9] *channam atıvassatī* 'tı āpattım āpajjıtvā patıcchādento aññam navam āpattım āpajjatī[10] 'tı ıdam etam sandhāya vuttam *vıvatam nātıvassatī* 'tı āpattım āpajjıtvā vıvaranto aññam āpattım[11] n'āpajjatī[12] 'tı ıdam etam sandhāya vuttam

thapıtam hotı pātımokkhan tı ettha pure vā pacchā vā thapıtam pı athapıtam[13] pı[14] hotı khette thapıtam[15] eva pana thapıtam[16] hotı tasmā sunātu me bhante sangho, ajja uposatho pannaraso, yadı sanghassa pattakallam, sangho uposatham kareyyā 'tı ettha yāva rekāram bhanatı tāva thapetabbam ıdam hı khettam yakāre pana vutte thapentena pacchā thapıtam nāma hotı *sunātu me* 'tı anāraddh'[17] eva thapentena pure thapıtam hotı

---

1 Bp pı hı nandımukhā *for* pītımukhā
2 Bp °pūtī
3 Bp attacıtta°
4 Bp °pūtıbhāvena
5 Bp *omıts* hotī
6 Bp *omıts* vıcīnam
7 Bp osakkanakandaram marıyā°
8 Bp tīrato
9 Bp arahattappattı°
10 Bp āpajjatı *and omıts* 'tı
11 Bp *omıts* āpattım
12 Bp āpajjatı, *and omıts* 'tı.
13 Bp atthapıtam
14 Bp *omıts* pı
15 Bp thapıte yeva
16 Bp *adds* nāma
17 Bp anāraddhe yeva

amūlikāya diṭṭhivipattiyā[1] *pātimokkhaṃ ṭhapeti akatāyā* 'ti tena puggalena sā vipatti katā vā hotu akatā vā pātimokkhaṭṭhapanassa[2] saññā amūlakavasena[3] amūlakā[4] hoti *katākatāyā* 'ti katañ ca akatañ ca ubhayaṃ gahetvā vuttaṃ *dhammikaṃ sāmaggiṃ na upetī* 'ti kammaṃ kopetukāmatāya saṅghakamme[5] kayiramāne n'eva āgacchati na chandaṃ deti sammukhībhūto ca[6] paṭikkosati tena dukkaṭaṃ āpajjati icc' assa[7] sāpattikass' eva pātimokkhaṃ ṭhapitaṃ hoti *paccādiyatī* 'ti puna kātabbaṃ kamman ti paccādiyati tena ukkoṭanakena pācittiyaṃ āpajjati icc' assā 'pi sāpattikass' eva pātimokkhaṃ ṭhapitaṃ hoti *yehi ākārehi yehi liṅgehi yehi nimittehī* 'ti ettha maggena maggapaṭipādanādīsu ākārādisaññā veditabbā *tena diṭṭhena tena sutena tāya parisaṅkāyā* 'ti ettha diṭṭhañ ca sutañ ca pāḷiyaṃ āgatam eva sace pana tehi diṭṭhasutehi parisaṅkaṃ[8] uppādeyya, taṃ sandhāya vuttaṃ tāya parisaṅkāyā 'ti

attādānaṃ ādātukāmenā 'ti ettha sāsanaṃ sodhetukāmo bhikkhu yaṃ adhikaraṇaṃ attanā ādiyati[9], taṃ attādānan ti vuccati *akālo imaṃ attādānaṃ ādātun* ti ettha, rājabhayaṃ corabhayaṃ dubbhikkhabhayaṃ vassāratto ti ayaṃ akālo viparīto kālo *abhūtaṃ idaṃ attādānan* ti asantaṃ idaṃ, mayā adhammo vā dhammo ti, dhammo vā adhammo 'ti avinayo vā vinayo ti, vinayo vā avinayo ti, dussīlo vā puggalo sīlavā 'ti, sīlavā puggalo[10] dussīlo ti gahito ti attho vipariyāyena bhūtaṃ veditabbaṃ *anatthasañhitaṃ idaṃ attādānan* ti ettha yaṃ jīvitantarāyāya vā brahmacariyantarāyāya vā saṃvattati idaṃ anatthasañhitaṃ attādānaṃ[11] viparītaṃ *atthasañhitaṃ* nāma *na labhissāmi sandiṭṭhe sambhatte bhikkhū* 'ti appekadā hi rājabhayādīsu evarūpā attano pakkhassa upatthambhakā bhikkhū laddhuṃ na sakkā honti, taṃ sandhāya vuttaṃ na

[1] Bp sīlavipattiyā
[2] Bp °panakassa
[3] Bp amūlika°
[4] Bp amūlikā
[5] Bp saṅghassa kamme
[6] Bp va
[7] Bp assāpi
[8] Bp parisaṅkā
[9] Bp ādīyati
[10] Bp *omits* puggalo
[11] Bp *omits* attādānaṃ

labhıssāmī 'tı appekadā pana khemasubhıkkhādīsu laddhum sakkā hontı, tam sandhāya labhıssāmī 'tı vuttam *bhavıssatı sanghassa tato nıdānam bhandanan* tı Kosambıkānam[1] vıya bhandanam kalaho vıggaho vıvādo sanghabhedo ca bhavıssatı[2] *pacchāpı avıppatısārakaram bhavıssatī* 'tı Subhaddavuddapabbajıtam nıggahetvā pañcasatıkasangītım karontassa Mahākassapattherass' eva dasavatthuke adhıkarane dasa bhıkkhusahassānı nıggahetvā sattasatıkasangītıkarontassa[3] āyasmato Yasass' eva satthī bhıkkhusahassānı nıggahetvā sahassakasangītım[4] karontassa Moggalıputtatıssattherass' eva ca pacchā samanussaranam[5] avıppatısārakaram[6] hotı sāsanassa ca vıgatupakkılesacandımasurıyasassarıkatāya[7] samvattatı

acchıddena appatımamsenā 'tı ādīsu, yena gahatthapabbajıtesu yo kocı pahato[8] vā hotı gıhīnam gandaphālanādīnı vejjakammānı vā katānı tassa kāyasamācāro upacıkāhı khādıtatālapannam[9] ıva chıddo ca patımāsıtum yattha katthacı gahetvā ākaddhıtum sakkuneyyatāya sappatımamso ca hotı vıparıto acchıddo appatımamso tı vedıtabbo[10] vacīsamācāro pana musāvādaomasavādapesuññaamūlakānuddhamsanādīhı chıddo ca sappatımamso ca hotı vıparıto acchıddo ca[11] appatımamso ca[11] *mettam nu kho me cıttan* tı palıbodhe chındıtvā kammatthānabhāvanānuyogena adhıgatam mettam cıttam *anāghātan* tı āghātavırahıtam, vıkkhambhanavasena vıgatāghātan[12] tı attho *ıdam pana āvuso kattha vuttam bhagavatā* 'tı ıdam sıkkhāpadam katarasmım nagare vuttan tı attho *kālena vakkhāmī* 'tı ādīsu, eko bhıkkhu[13] ekam okāsam kāretvā codento kālena vadatı nāma sanghamajjhaganamajjhasalākayāguaggavıtakkamāla bhıkkhācāramaggaāsanasālādīsu[14] upatthākehı parıvārıtakkhane vā

---

1 Bp Kosambakānam
2 Bp °ssatī 'tı
3 Bp °gītım
4 Bp sahassıka°
5 Bp °ssaranakaranam
6 Bp *omıts thıs*
7 Bp °sūrıyasassırıkatāya
8 Bp gahattho *for* pahato
9 Bp khāyıta°
10 Bp *adds* tı
11 Bp *omıts* ca
12 Bp vıhatāghātam
13 Bp *omıts* bhıkkhu
14 Bp °salākaggayāguaggavıtakkamālaka°

codento *akālena* vadati nāma tacchena vadanto *bhūtena* vadati nāma ambho mahallaka parisāvacara pamsukūlika dhammakathika 'patirūpam tava idan ti vadanto *pharusena* vadati nāma kāranaṉissitam pana katvā bhante mahallakattha parisāvacara pamsukūlika dhammakathikattha patirūpam tumhākam idan ti vadanto *sanhena* vadati nāma kārananissitam katvā vadanto *atthasañhitena* vadati nāma *mettacitto vakkhāmi no dosantaro* ti mettacittam upatthapetvā vakkhāmi na dutthacitto hutvā *ajjhattam manasikaritvā* 'ti attano cittam[1] uppādetvā *kāruññatā* 'ti karunābhāvo iminā karunañ ca karunāpubbabhāgañ[2] ca dasseti *hitesitā* 'ti hitagavesantā *anukampitā*[3] 'ti tena hi tena samyojanā. dvīhi pi mettañ ca mettapubbabhāgañ ca dasseti *āpattivutthānatā* ti āpattito vutthāpetvā suddhante patitthāpanam[4]. vatthum codetvā sāretvā patiññam āropetvā yathā patiññāya kammakaranam *vinayapurekkhāratā* nāma *ime pañca dhamme* 'ti ye ete kāruññatā 'ti ādinā nayena vuttā, ime pañca dhamme ajjhattam manasikaritvā paro codetabbo ti *sace ca akuppe cā* 'ti vacīsacce ca akuppanatāya ca cuditakena hi saccañ ca vuttabbam kopo ca na kātabbo 'ti[5] n' eva attanā kujjhitabbam[6] na paro ghatetabbo[7] ti attho sesam sabbattha uttānam evā 'ti

PĀTIMOKKHATTHAPANAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

BHIKKHUNIKKHANDHAKAVANNANĀ

Bhikkhunikkhandhake *alam Gotami mā te rucī*[8] 'ti kasmā patikkhipati nanu sabbesam pi buddhānam catasso parisā hontī 'ti kāmam honti kilametvā[9] pana anekakkhattum yācitena[10] anuññātam pabbajjam dukkham[11] laddhā ayam

[1] Bp citte
[2] Bp kāruna°
[3] Bp anukampatā
[4] Bp patitthāpanā
[5] Bp *omits* 'ti
[6] Bp kucchitabbo
[7] Bp ghattetabbo
[8] Bp ruccī
[9] Bp °mitvā
[10] Bp yācito
[11] Bp dukkhena

amhehī 'ti sammā paripālessantī 'ti garukam[1] katvā anujānitukāmo patikkhipati atthagarudhammakathā Mahāvibhange yeva kathitā *kumbhathenakehī* 'ti kumbhe dīpam jaletvā[2] tena ālokena paraghare bhandam vicinitvā thenakacorehi *setatthikā nāma rogajātī* 'ti eko pānako nāma[3] so[4] nālimajjhe gatam kandam vijjhati yena viddhattā nikkhantam pi sālisīsam khīram gahetum na sakkoti *mañjetthikā*[5] *nāma rogajātī* ,ti ucchūnam antorattabhāvo[6] *mahato talākassa patikacc' eva pālin*[7] ti iminā pana etam attham dasseti yathā mahato talākassa pāliyā[8] abaddhāya pi kiñci udakam tittheyya pathamam eva baddhāya pana yam udakam[9] abaddhapaccayā na tittheyya tam pi baddhāya[10] tittheyya evam evam ye ime anuppanne vatthusmim patikacc' eva avītikkamanatthāya garudhammā paññattā bhagavatā[11] tesu apaññattesu pi mātugāmassa pabbajitattā pañca[12] vassasatāni saddhammo tittheyya patikacc' eva paññattattā pana aparāni pi pañca vassasatāni thassatī 'ti evam pathamam vuttam vassasahassam eva thassatī 'ti *vassasahassan* ti c' etam patisambhidappabhedapattakhīnāsavavasen'[13] eva vuttam tato pana uttarim pi sukkhavipassakakhīnāsavavasena[14] vassasahassam anāgāmivasena vassasahassam sakadāgāmivasena vassasahassam sotāpannavasena vassasahassan ti evam pañca vassasahassāni pativedhasaddhammo thassati. pariyattidhammo 'pi tāni yeva na hi pariyattiyā asati pativedho atthi nāpi pariyattiyā sati pativedho na hoti lingam pana pariyattiyā antarahitāya pi ciram pavattissatī 'ti.

anujānāmi bhikkhave bhikkhūhi bhikkhuniyo upasampādetun ti imāya anuñattiyā bhikkhū pañcasatā Sākiyāniyo Mahāpajāpatiyā saddhim vihāriniyo katvā upasampādesum iti tā sabbā 'pi ekato upasampannā nāma ahesum

---

1 Bp bhaddakam *for* garukam
2 Bp jāletvā
3 Bp *omits* nāma
4 Bp *omits* so
5 Bp mañjaṭṭhikā
6 Bp °bhavo
7 Bp ālin
8 Bp āliyā
9 Bp *omits* udakam
10 Bp *omits* baddhāya
11 Bp *omits* bhagavatā
12 Bp pañce
13 Bp paṭisambhidāppa°
14 Bp sakkha°

ye kho tvam Gotamī 'tı ımınā ovādena Gotamī arahattam pattā

kammam na- karıyatī 'tı tajjanīyādı sattavıdham pı kammam na karıyatı *khamāpentī* 'tı na puna evarūpam karıssāmā[1] 'tı khamāpentı

anujānāmı bhıkkhave bhıkkhūhı bhıkkhunīnam kammam āropetvā[2] *bhıkkhunīnam*[3] *nıyyādetun* tı ettha tajjanīyādīsu ıdam nāma kammam etıssā kātabban tı evam āropetvā tam dānı tumhe 'va karothā 'tı nıyyādetabbam sace pana aññasmım āropıte[4] aññam karontı tajjanīyakammārahassa nıyasakammam karontī[5] 'tı ettha vuttanayen' eva kāretabba-tam āpajjantı

kaddamodakenā 'tı ettha na kevalam kaddamodakena vıppasannaudakarajanakaddamādīsu pı yena kenacı osıñ-cantassa dukkatam eva *avandıyo so bhıkkhave bhıkkhu bhıkkhunīsanghena kātabbo* 'tı bhıkkhunīupassaye sannıpatıtvā asuko nāma ayyo bhıkkhunīnam apāsādanıyam[6] dassetı etassa ayyassa avandıyakaranam ruccatī 'tı evam tıkkhattum sāvetabbam ettāvatā avandıyo kato hotı tato patthāya yathā sāmaneram[7] dısvā na vandantı evam eva dısvā 'pı na vandıtabbo tena bhıkkhunā sammā vattantena bhıkkhu-nīupassayam agantvā vıhāre yeva sangham vā ekapuggalam vā upasankamıtvā ukkutıkam nısīdıtvā añjalım paggahetvā bhıkkhunīsangho mayham khamatū 'tı khamāpetabbam tena bhıkkhunā bhıkkhunīnam santıkam gantvā[8] eso bhıkkhu tumhe khamāpetī 'tı vattabbam tato patthāya so vandıtab-bo ayam ettha sankhepo vıtthāram pana Kammavıbhange vakkhāma *obhāsentī* 'tı asaddhammena obhāsentı[9] *bhık-khunīhı saddhım sampayojentī* 'tı bhıkkhunīhı saddhım purıse asaddhammena sampayojentı avandıyakaranam vuttana-yam eva *āvaranan* tı vıhārappavesananıvāranattādıkam[10]

---

[1] Bp °ssāmī
[2] Bp ropetvā
[3] Bp *omıts thıs*
[4] Bp ropıte
[5] Bp karotī
[6] Bp apasā°
[7] Bp °nere
[8] Bp āgantvā
[9] Bp obhāsantı
[10] Bp °ppavesane nıvāranam

āvaranam[1] *na ādıyantī*[2] 'tı na sammā sampatıcchantı· *ovādaṁ thapetun* tı ettha na bhıkkhunīupassayam gantvā thapetabbo ovādanatthāya pan' āgatā bhıkkhunıyo vattabbā asukā nāma bhıkkhunī sāpattıkā, assā[3] ovādam thapemı mā tāya saddhım uposatham karıtthā 'tı kāyavıvaranādīsu pı dandakammam vuttanayam eva *na bhıkkhave bhıkkhunıyā ovādo na gantabbo* tı ādı Bhıkkhunīvıbhangavannanāyam vuttam eva

phāsuke namentī 'tı gıhıdārıkāyo vıya thanapatakena[4] kāyabaddhanena[5] phāsuke namanatthāya bandhantı *eka-parıyāyakatan* tı ekavāram parıkkhıpanakam *vılīvena pattenā* 'tı sanhehı veluvılīvehı katapattena *dussapattenā* 'tı setavatthapattena *dussavenıyā* 'tı dussena katavenıyā *dussavattıyā* 'tı dussena katavattıyā colapattādīsu[6] colakāsāvam colan tı vedıtabbam *atthıllenā* 'tı gojanghatthıkena *jaghanan* tı katıppadeso vuccatı *hatthaṁ kottāpentī* 'tı aggabāham kottāpetvā morapattādīhı cıttakam[7] karontı· *hatthakocchan* tı pıtthıhattham *pādan* tı jangham *pāda-kocchan* tı pıtthıpādam mukhalımpanādīnı vuttanayen'[8] eva *avangaṁ*[9] *karontī* 'tı akkhıañjanıyo[10] avangadese adhomukham lekham karontı *vısesakan* tı gandappadese vıcıtrasanthānam vısesakam karontı *olokanakenā*[11] 'tı vātapānam vıvarıtvā vīthım olokentı *sāloke tıtthantī* 'tı dvāram vıvarıtvā upaddhakāyam dassentıyo tıtthantı *sanaccan*[12] tı natasamajjam kārentı *vesım vutthāpentī* tı ganıkam vutthāpentı *pānāgāram thapentī* 'tı suram vıkkīnantı[13] *sūnaṁ thapentī* 'tı mamsam vıkkīnantı[13] *āpanan* tı nānābhandānam anekavıdham āpanam pasārentı *dāsam upatthāpentī* 'tı dāsam gahetvā tena attano veyyāvaccam kārentı dāsīādīsu[14] pı es' eva nayo[14] *harıtakapattıyam*[15] *pakınantī* 'tı harıtakañ[16] c'

[1] Bp *omıts* āvaranam
[2] Bp *omıts these*
[3] Bp tassā
[4] Bp ghanapaṭṭakena
[5] Bp °bandhanena
[6] Bp °paṭṭādīsu
[7] Bp cıttālankāram
[8] Bp vuttanayān'
[9] Bp angarāgam
[10] Bp °añjantıyo
[11] Bp olokanakentī
[12] Bp naccan
[13] Bp vıkkınantı
[14] Bp *omıts these*
[15] Bp harītakapattıkam
[16] Bp harītakañ

eva pakkañ[1] ca pakınantı pakınnakāpanam pasārentī 'tı vuttam hotı sabbanīlakādıkathā kathıtā yeva

bhıkkhunī ce-bhıkkhave kālam karonti 'tı ādīsu ayam pālımuttakavınıcchayo sace hı pañcasu sahadhammıkesu yo kocı kālam karonto mam' accayena mayham parıkkhāro upajjhāyassa hotu ācarıyassa hotu saddhıvıhārıkassa hotu antevāsıkassa hotu mātu hotu pıtu hotu aññassa vā kassacı hotū 'tı vadatı tesam na hotı sanghass' eva hotı na hı pañcannam sahadhammıkānam accayadānam rūhatı gıhīnam pana rūhatı bhıkkhu bhıkkhunīvıhāre kālam karotı tassa parıkkhāro bhıkkhūnam yeva hotı bhıkkhunī bhıkkhuvıhāre kālam karotı tassā parıkkhāro bhıkkhunīnam yeva hotı

purāna-Mallī 'tı purāne gıhıkāle Mallassa[2] bharıyā

purısabyañjanan tı purısanımıttam chınnam vā hotu acchınnam vā patıcchannam vā appatıcchannam vā sace etasmım thāne purısabyañjanan tı cıttam uppādetvā upanıjjhāyatı dukkatam *attano parıbhogatthāya dınnam* nāma yam tumhe eva parıbhuñjathā 'tı vatvā dınnam tam aññassa dadato dukkatam aggam gahetvā pana dātum vattatı sace asappāyam, sabbam pı apanetum vattatı cīvaram[3] ekāham vā dvīham vā parıbhuñjıtvā dātum vattatı pattādīsu pı es' eva nayo *bhıkkhūhı*[4] *bhıkkhunīhı patıggāhāpetvā* 'tı hıyyo patıggahetvā thapıtāmısam[5] ajja aññasmım anupasampanne asatı bhıkkhūhı patıggāhāpetvā bhıkkhunīhı parıbhuñjıtabbam bhıkkhūhı patıggahıtam hı bhıkkhunīnam apatıggahıtatthāne[6] tıtthatı bhıkkhūnam[7] pı bhıkkhunīsu[8] es' eva nayo

āsanam sangāyantıyo 'tı[9] āsanam sangāhentıyo[9] *kālam vıtınāmesun* tı aññam pı vutthāpetvā aññam nısīdāpentıyo bhojanakālam atıkkāmesum *atthannam bhıkkhunīnam yathāvuddhan* tı ettha sace dhūre[10] atthasu nısınnāsu tāsam

[1] Bp pakkıkañ
[2] Bp Mallakassa
[3] Bp *inserts* sace pana
[4] Bp bhıkkhūnam sannıdhım
[5] Bp thapıtamamsam
[6] Bp appatıggahıtakatthāne
[7] Bp bhıkkhunī patıggahıtam
[8] Bp bhıkkhūsu
[9] Bp *omits these*
[10] Bp pūre

abbhantarimā aññā āgacchati attano navakataram utthāpetvā nisīditum labhati yā pana atthahi pi navakatarā sā sace 'pi satthivassā hoti āgatapatipātiyā va nisīditum labhati aññattha *yathāvuddham na patibāhitabban* ti thapetvā bhattaggam aññasmim catupaccayabhājaniyatthāne aham pubbe āgatā 'ti vuddham patibāhitvā kiñci na gahetabbam yathāvuddham eva vattati pavāranākathā kathitā yeva itthīyuttantiādīhi sabbayānāni anuññātāni

pātankin[1] ti patapotalikam[2] dūtena upasampadā dasannam antarāyānam yena kenaci vattati kammavācāpariyosāne sā bhikkhunī bhikkhiunīupassaye thitā vā hotu nisinnā[3] vā jāgarā vā niddam okkantā vā upasampannā 'va hoti

tāvadeva chāyā[4] 'ti ādīni āgatāya dūtabhikkhuniyā ācikkhitabbāni

uddosito[5] ti bhandasālā *na sammatī* 'ti nappahoti *upassayan* ti gharam *navakamman* ti sanghassatthāya bhikkhuniyā navakammam[6] kātum anujānāmī 'ti attho

tassā pabbajitāyā[7] 'ti tassā pabbajitakāle *yāva so dārako viññutam pāpunātī* 'ti yāva khāditum bhuñjitum nahāyitum ca[8] attano dhammatāya sakkotī 'ti attho *thapetvā sāgāran* ti sahāgāraseyyamattam[9] thapetvā yathā aññasmim purise evam dutiyikāya bhikkhuniyā tasmim dārake patipajjitabban ti dasseti tam[10] mātā[11] nahāpetum pāpetum bhojetum manditum[12] ure katvā sayitum ca labhati

yad eva sā vibbhantā 'ti yasmā sā vibbhantā attano ruciyā khantiyā odātāni[13] vatthāni nivāseti,[14] tasmā yeva sā abhikkhunī na sikkhāpaccakkhānenā 'ti dasseti sā puna upasampadam na labhati *sā āgatā na upasampādetabbā* 'ti kevalañ ca[15] na upasampādetabbā pabbajjam pi na labhati odātāni gahetvā vibbhantā[16] pana pabbajjāmattam labhati

---

1 Bp pātankī
2 Bp patapoṭṭalikam
3 Bp nipannā
4 Bp chāyādīni
5 Bp udosito
6 Bp *adds* pi
7 Bp pabbajite
8 Bp *inserts* mandituñ ca
9 Bp sahagāra°
10 Bp *omits* tam
11 Bp mātā pana
12 Bp mandetum
13 Bp odātanivatthā
14 Bp *omits* nivāseti
15 Bp *omits* ca
16 Bp vibbhamantā nāma pana

abhivādanan ti ādīsu purisā pāde sambāhantā vandanti kese chindanti nakhe chindanti vanapatikammam karonti tam sabbam kukkuccāyantā na sādiyantī 'ti attho tatra[1] keci ācariyā sace ekato vā ubhato vā avassutā honti sārattā yathā vatthukam eva eke ācariyā n'atthi ettha āpattī 'ti vadanti evam ācariyavādam dassetvā idam uddissa[2] anuññātam vattatī 'ti atthakathāsu vuttam tam pamānam *anujānāmi bhikkhave sādiyitun*[3] ti hi vacanen' eva tam[4] kappiyam *pallankena*[5] *nisīdantī* 'ti pallankam ābhujjitvā[6] nisīdanti *addhapallankan* ti ekam pādam ābhujjitvā[7] katapallankam *hetthāvivate uparipaticchanne*[8] 'ti ettha sace kūpo khanito[9] upari pana padaramattam eva sabbadisāsu paññāyati evarūpe 'pi vattati *kukkusam mattikan* ti kundakañ c' eva mattikañ ca sesam sabattha[10] uttānam evā 'ti

BHIKKHUNIKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

PAÑCASATIKAKKHANDHAKAVANNANĀ

Pañcasatikakkhandhake *pañcanikāye pucchī* 'ti Dīghanikāyam Majjhimanikāyam Anguttaranikāyam Samyuttanikāyam Khuddakanikāyan ti *cattāri pārājikāni thapetvā avasesāni khuddānukhuddakānī* 'ti evam ādi ekam sikkhāpadam pi apariccajitvā sabbesam sangahetabbabhāvadassanattham pariyāyena vuttam *idam vo samanānan* ti idam samanānam padapūranamatte vokāro *dhūmakālikan* ti yāva samanassa[11] parinibbānacittakadhūmo[12] paññāyati tāva kālo 'ti[13] *idam pi te āvuso Ānanda dukkatan* ti idam tayā dutthu katan ti kevalam garahantehi therehi

1 Bp tatra eke
2 Bp odissa
3 Bp sāditun
4 Bp *omits* tam
5 Bp pallankam nisīditun
6 Bp ābhujitvā nisīditum
7 Bp ābhujitvā
8 Bp uparicchanne
9 Bp khato hoti
10 Bp ettha
11 Bp samanassa Gotamassa
12 Bp °citakadhūmo
13 Bp 'ti attho

vuttam, na āpattim sandhāya vuttam na hi te āpattānāpattim na[1] jānanti idān' eva h'[2] etam anusāvitam sangho appaññattam[3] na paññāpeti paññattam na samucchindatī 'ti *desehi tam āvuso dukkatan* ti idam pi ca āma bhante dutthu mayā[4] katan ti evam patijānāhi tam dukkatan ti idam sandhāya vuttam na āpattidesanam thero pana yasmā asatiyā na pucchi na anādarena, tasmā tattha[5] tattha dutthukatabhāvam pi asallakkhento nāhantam dukkatam passāmī 'ti vatvā theresu gāravam dassento api c' āyasmantānam sandhāya desemi tam dukkatan ti āha yathā tumhe vadatha tathā patijānāmī 'ti vuttam hoti es'[6] eva nayo avasesesu pi catūsu thānesu[6] *mā yimā[7] vikāle ahesun* ti mā imāsam vikāle gamanāni[8] ahesun ti adhippāyen' āha *rajoharanam karissāmā* 'ti udakena temetvā pīletvā parikammakatabhūmī[9] puñchissāma *na kulavam gamentī* 'ti na kotthake gopentī[10] 'ti adhippāyo *yad' aggena tayā* 'ti yadi[11] aggakālam eva tayā 'ti[11] sesam[12] ettha yam vattabbam siyā tam Nidānavannanāvam eva vuttam [12]

PAÑCASATIKAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

SATTASATIKAKKHANDHAKAVANNANĀ

Sattasatikakkhandhake *bhikkhuggenā*[13] 'ti bhikkhuaggena bhikkhū ganetvā tattake pativise[14] thapesun ti attho *mahikā*[15] 'ti himapātasamaye himavalāhakā *avijjānīvutā*[16] 'ti avijjā-

1 Bp *omits* na
2 Bp c' *for* h'
3 Bp apaññattam
4 Bp dutthum mayā tam katan
5 Bp *omits* tattha
6 Bp *inserts here* sesam ettha yam vattabbam siyā, tam nidānavannanāvam eva vuttam visesamattam eva vannayissāma *for these*
7 Bp yimāsam
8 Bp gamanam
9 Bp °katam bhūmim
10 Bp gāpentī
11 Bp yam divasam aggam katvā tayā ti *for these*
12 Bp *omits these*
13 Bp bhikkhaggena
14 Bp pativīse
15 Bp mahiyā
16 Bp °nivutā

paticchannā *posā* 'ti purisā piyarūpam abhinandanti pihayanti[1] patthentī'ti[2] *piyarūpābhinandino aviddasū* 'ti ajānantā[3] rāgarajehi *sarajā* migasadisā[4] 'ti *migā* saha nettikāyā[5] 'ti *sanettikā*[6] *vaddhenti katasim ghoran*[7] ti punappunam kalevaranikkhipamānabhūmim[8] vaddhenti evam vaddhentā ca[9] ghoram pana[10] *ādiyanti punabbhavan* ti[11] *pāpikam*[12] *no āvuso katan* ti āvuso amhehi pāpakammam[13] katan ti attho

katamena tvam bhummi[14] *vihārenā* 'ti ettha bhummī[14] 'ti piyavacanam etam piyam vattukāmo kira āyasmā Sabbakāmī navake bhikkhū evam āmantesi *kullakavihārenā*[15] 'ti uttānavihārena *Sāvatthiyā Suttavibhange* 'ti katham[16] Suttavibhange patikkhittam hoti tatra hi sannidhi nāma ajja patiggahitam aparajju[17] vattatī 'ti vatvā puna sannidhikārake asannidhikārakasaññī khādanīyam vā bhojanīyam vā khādati vā bhuñjati vā āpattipācittiyassā ti āpattim vadantena patikkhattam[18] hoti tatr' eke maññanti yo pana bhikkhu sannidhikārakam khādanīyam vā bhojanīyam vā 'ti hi vuttam idañ ca lonakan[19] nāma yāvajīvikattā sannidhibhāvam nāpajjati yam pi tena[20] alonakam āmisam patiggahetvā tena saddhim paribhuñjati tam tad ahu patiggahitam eva, tasmā yāvakālikena bhikkhave yāvajīvikam tad ahu patiggahitam kāle kappati vikāle na kappatī 'ti vacanato[21] dukkatena[22] pan' ettha bhavitabban ti te vattabbā tumhākam matiyā[23] dukkatenāpi na bhavitabbam, na hi ettha yāvajīvikam tad ahu[24] patiggahitam, yāvakālikam eva tad

---

1 Bp *omits this*
2 Bp patthentī
3 Bp avijānantā
4 Bp magasadisā
5 Bp sanettikā *for* saha nettikāyā
6 Bp sajanettika
7 Bp *omits* ghoran
8 Bp kalevaram nikkhipamānabhūmim
9 Bp va
10 Bp *omits* pana
11 Bp *omits* ti
12 Bp pāpakam
13 Bp pāpakam
14 Bp bhūmi
15 Bp kullavihārenā
16 Bp *omits* 'katham suttavibhange'
17 Bp aparajjū, and *omits* vaṭṭatī
18 Bp paṭikkhittam
19 Bp lonam
20 Bp *omits* tena
21 Bp vadato
22 Bp dukkaten 'ettha
23 Bp matena
24 Bp *repeats* tad ahu paṭiggahitam

ahu patıggahıtam tam,[1] na ca vıkāle parıbhuttam, yadı vā[2] vıkāle na kappatī 'tı vacanena tumhe dukkatam maññetha, yāvajīvıkamıssakam[3] yāvakālıkam vıkāle parıbhuñjantassa[4] vıkālabhojanapācıttıyam[5] pı[6] na bhaveyya tasmā na byañjanamattam gahetabbam attho upaparıkkhıtabbo tı ayam h' ettha attho yāvakālıkena yāvajīvıkam tad ahu patıggahıtam yadı sambhınnarasam hotı yāvakālıkagatıkam eva hotı tasmā yo pana bhıkkhu vıkāle khādanīyam vā bhojanīyam vā 'tı ımınā sıkkhāpadena kāle kappatı vıkāle na kappatī[7] 'tı, na ıdha pana[8] na kappatī 'tı vacanamatten' ettha dukkatam hotı, yath' eva yāvajīvıkam tad ahu patıggahıtam yāvakālıkena sambhınnarasam vıkāle na kappatı vıkālabhojanapācıttıyāvaham[9] hotı evam ajja patıggahıtam pı aparajju yāvakālıkena sambhınnarasam na kappatı[10] sannıdhıbhojanapācıttıyāvaham hotı tam sannıdhıkatam ıdan tı ajānanto 'pı na muccatı vuttam h' etam sannıdhıkārake asannıdhıkārakasaññī khādanīyam vā bhojanīyam vā khādatı vā bhuñjatı vā āpattı pācıttıyassā 'tı tasmā kattha patıkkhıttan tı ımıssā pucchāya suparısuddham ıdam byākaranam Sāvatthıyā Suttavıbhange 'tı *Rājagahe Uposathasamyutte* 'tı ıdam na bhıkkhave ekasmım āvāse dve uposathāgārānı sammannıtabbānı, yo sammanneyya āpattı dukkatassā 'tı etam sandhāya vuttam *vınayātısāre dukkatan* tı na bhıkkhave ekasmım āvāse dve uposathāgārānı sammannıtabbānī 'tı etass' eva vınayassa atısāre dukkatam *Campeyyake vınayavatthusmın* tı ıdam adhammena ce bhıkkhave vaggakammam akammam[11] na ca karanīyan tı evam ādım katvā Campeyyakkhandhake āgatam vınayavatthum sandhāya vuttam *ekacco kappatī* 'tı ıdam dhammıkam ācınnam sandhāya vuttam *chedanake pācıttıyan* tı Suttavıbhange hı

---

1 Bp *omıts* tam
2 Bp tam *for* vā
3 Bp °mıssam
4 Bp bhuñja°
5 Bp vıkālebho°
6 Bp *omıts* pı
7 Bp kappatı, *and omıts* 'tı
8 Bp *omıts* pana na
9 Bp vıkāle bhojanapācıttıyāvatam
10 Bp ppakatı
11 Bp *omıts* akammam

nısīdanam nāma sadısam vuccatī 'tı āgatam tasmā dvınnam sugatavıdatthīnam uparı dasā yeva vıdatthımattā labbhatı dasāya[1] vınā taṃ pamānam karontassa ıdam āgatam eva hotı tam atıkkāmayato chedanakam pācıttıyan tı tasmā kım āpajjatī 'tı puttho chedanake pācıttıyan tı āha chedanakasıkkhāpade vuttam pācıttıyam āpajjatī 'tı attho sesam sabbattha uttānam evā 'tı

SAMANTAPĀSĀDIKĀYA SAMVANNANĀYA
SATTASATIKAKKHANDHAKAVANNANĀ NITTHITĀ

Dvıvaggasangahā vuttā–bāvīsatıppabhedakā[2]
khandhakā sāsane pañca–khandhadukkhappahāyınā
yā[4] tesam vannanā esā–antarāyam vınā yathā
sıddhā sıjjhantu kalyānā–evam āsā pı pānınan tı
kammakkhandhapārıvāsā–samuccayasamathakā
khuddakavatthukkhandhañ ca–senāsanañ ca khandhakam
sanghabhedavattakkhandhā–pātımokkhañ ca khandhakam
bhıkkhunī pañcasatıkā–sattasatıkakhandhakam

[1] Bp dasāyam
[2] Bp dvāvīsatıpabhedanā
[3] Bp °yıno
[4] Bp ye

Printed at the Ceylon Daily News Press, Lake House McCallum Road Colombo, by Bernard de Silva, for The Pali Text Society, London— June, 1947